

**Česká zemědělská univerzita v Praze
Provozně ekonomická fakulta**

Katedra humanitních věd

Diplomová práce

**Význam školy v rozvoji venkovské lokality
(případová studie Sruby)**

Jana Ješinová

© 2013 ČZU v Praze

ČESKÁ ZEMĚDĚLSKÁ UNIVERZITA V PRAZE

Katedra humanitních věd
Provozně ekonomická fakulta

ZADÁNÍ DIPLOMOVÉ PRÁCE

Ješínová Jana

Veřejná správa a regionální rozvoj nav.- Hradec

Název práce

Význam školy v rozvoji venkovské lokality (případová studie Sruby)

Anglický název

Importance of primary school in the development of rural locality (Srubby case study)

Cíle práce

Hlavním cílem diplomové práce je zjistit, jakým způsobem ovlivňuje pořádání či spolupodílení se na pořádání mimoškolních aktivit Integrovanou základní a mateřskou školou (IZMŠ) Sruby rozvoj obce Sruby a jejího okolí. Cílem je tedy zjistit, jak škola ovlivňuje a jakým způsobem se podílí na životě obyvatel ve sledované lokalitě.

Metodika

Teoretická část práce (jako předpoklad zpracování empirické části práce) vychází z důkladného zkoumání a prostudování relevantní teoretické literatury, odborných zdrojů, pramenů, materiálů a příslušných dokumentů, vztahujících se ke sledované problematice. Navazující empirická část práce bude řešena (kromě analýzy dat z kronik školy a obce o mimoškolních aktivitách pořádaných školou) pomocí polostandardizovaných rozhovorů s obyvateli sledované lokality o významu mimoškolních aktivit škol pro rozvoj obce a jejího okolí. Doplnkově bude využívána technika pozorování. Data, získaná při terénním šetření, budou zpracována, analyzována, vyhodnocena a interpretována.

Harmonogram zpracování

04/2011 - 06/2011 Vypracování kapitol Úvod, Cíl a metodika práce (udělení 1. zápočtu)

07/2011 - 09/2011 Zpracování teoretického zázemí práce

10/2011 - 11/2011 Návrh, příprava a uskutečnění terénního šetření (udělení 2. zápočtu)

12/2011 - 01/2012 Zpracování, analýza a interpretace získaných dat

02/2012 - 02/2012 Syntéza teoretických východisek a empirických zjištění v závěrech práce

03/2012 - 03/2012 Dokončení formálních úprav a odevzdání práce (udělení 3. zápočtu)

Rozsah textové části

60 - 80 stran

Klíčová slova

vzdělávání, školství, škola, vliv školy, aktér, aktivita, aktivity školy, region, regionální rozvoj, venkov, venkovská lokalita, rozvoj venkova

Doporučené zdroje informací

Blažek, J., Uhlíř, D.: Teorie regionálního rozvoje: nástin, kritika, klasifikace. Praha: Karolinum, 2002.
Alan, J.: Společnost, vzdělání, jedinec. Praha: Svoboda, 1974.
Disman, M.: Jak se vyrábí sociologická znalost. Praha: Karolinum, 2002.
Jehle, R.: Pojetí endogenního rurálního rozvoje a jeho zavádění do regionální politiky v České republice. Zemědělská ekonomika 44, 1998 (1), str. 9 – 17.
Keller, J., Tvrď, L.: Vzdělanostní společnost? Chrám, výtah a pojišťovna. Praha: SLON, 2008.
Petrušek, M.: Společnosti pozdní doby. Praha: SLON, 2007. Průcha, J.: Vzdělávání a školství ve světě. Praha: Portál, 1999.
Velký sociologický slovník. Praha: Karolinum, 1996.
Walterová, E. a kol.: Úloha školy v rozvoji vzdělanosti 1. díl. 1. vyd. Brno: Paido, 2004.
Wokoun, R., Malinovský, J., Tamborský, M., Blažek, J. a kol.: Regionální rozvoj (Východiska regionálního rozvoje, regionální politika, teorie, strategie a programování). Praha: Linde Praha, a. s., 2008.

Osnova zadané práce

1. Úvod
2. Cíl práce a metodika
3. Vymezení teoretického rámce a základních pojmů sledované problematiky
4. Vzdělání v současné společnosti se zaměřením na vzdělávací systém České republiky
5. Regionální rozvoj (exogenní a endogenní přístupy)
6. Popis sledované lokality a Integrované základní a mateřské školy (IZMŠ) Sruby
7. Sekundární analýza dat o mimoškolních aktivitách pořádaných IZMŠ Sruby
8. Empirické šetření o vlivu a možnostech rozšiřování mimoškolních aktivit pořádaných IZMŠ Sruby pro rozvoj obce a jejího okolí
9. Závěry
10. Seznam použitých zdrojů
11. Přílohy

Vedoucí práce

Kocmánková Lucie, Ing., Ph.D.

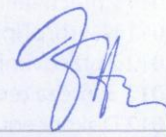
Termín odevzdání

březen 2012

prof. PhDr. Ing. Věra Majerová, CSc.

Vedoucí katedry

prof. Ing. Jan Hron, DrSc., dr.h.c.

Děkan fakulty

V Praze dne 26.10.2011

Čestné prohlášení

Prohlašuji, že svou diplomovou práci „Význam školy v rozvoji venkovské lokality“ jsem vypracovala samostatně pod vedením vedoucího diplomové práce, s použitím odborné literatury a dalších informačních zdrojů, které jsou citovány v práci a uvedeny v seznamu literatury na konci práce. Jako autorka uvedené diplomové práce dále prohlašuji, že jsem v souvislosti s jejím vytvořením neporušila autorská práva třetích osob.

V Praze dne 26. listopadu 2013

_____

Poděkování

Ráda bych touto cestou poděkovala Ing. Lucii Kocmánkové Menšíkové, Ph.D. za odborné vedení a cenné rady při zpracování diplomové práce. Dále bych chtěla vyjádřit dík Mgr. Janě Šejnohové, ředitelce IZŠMŠ, za ochotnou spolupráci a vstřícný přístup při sběru podkladů a informací k mé práci.

Význam školy v rozvoji venkovské lokality (případová studie Sruby)

Souhrn

Teoretická část práce se nejprve zaměřuje na úlohu a funkci školy v rozvoji venkovské lokality, pokračuje významem školy v obci a jejím promítnutím do postojů občanů. Práce dále rozebírá význam školy, odhaluje aspekty, které vedou k vyšší spolupráci, sounáležitosti a zároveň také ke spokojenosti občanů. Praktická část práce se soustřeďuje na sběr dat a rozbor událostí směřující k udržitelnosti a zachování školy a identifikaci venkovské atmosféry prostřednictvím polostrukturovaného rozhovoru s jednotlivými aktéry. Zjištěnými výsledky byla ověřena významná role mimoškolních aktivit v sociálním a kulturním životě obce. A tím se potvrdil předpoklad, že škola je jedním z velmi důležitých aktérů endogenního rozvoje dané lokality.

Klíčová slova: aktér, aktivita, aktivity školy, region, regionální rozvoj, rozvoj venkova, škola, školství, venkov, venkovská lokalita, vliv školy, vzdělávání.

Importance of primary school in the development of rural locality (Sruby case study)

Summary

The theoretical part of the thesis first focuses on the role and function of the school in the development of rural locations, then continues with significance of the school in the village and its projection into the attitudes of citizens. The thesis also discusses the purpose of school, reveals aspects that lead to better cooperation, solidarity and at the same time to the satisfaction of citizens. The practical part of the thesis focuses on data collection and analysis of events, leading to the sustainability and maintaining of school and the identification of the rural atmosphere through semi-structured interviews with the individuals. The observed results verified significant role of extracurricular activities in social and cultural life of the community. Thus confirming the assumption that the school is an important player in endogenous development of the site.

Keywords: actor, activity, country, education, region, regional development, rural development, rural location, school, school activities, school influence, school system.

Obsah

1	ÚVOD.....	10
2	CÍL PRÁCE A METODIKA.....	11
	2.1 Cíl práce.....	11
	2.2 Metodika práce.....	11
3	VYMEZENÍ TEORETICKÉHO RÁMCE A ZÁKLADNÍCH POJMŮ SLEDOVANÉ PROBLEMATIKY.....	12
4	VZDĚLÁVÁNÍ V SOUČASNÉ SPOLEČNOSTI SE ZAMĚŘENÍM NA VZDĚLÁVACÍ SOUSTAVU ČESKÉ REPUBLIKY.....	18
	4.1 Vzdělávání.....	18
	4.2 Socializační proces a vzdělávání.....	18
	4.3 Aktéři školy.....	19
	4.4 Vzdělávací systém České republiky.....	20
	4.4.1 Předškolní vzdělávání ve vzdělávacím systému České republiky.....	21
	4.4.2 Základní vzdělávání ve vzdělávacím systému České republiky.....	21
	4.4.3 Malotřídní škola ve vzdělávacím systému České republiky.....	22
	4.5 Malotřídní škola jako výchovně vzdělávací a kulturní centrum obce.....	26
	4.6 Zřizovatel malotřídní školy.....	29
	4.7 Malotřídní škola a volný čas.....	31
5	REGIONÁLNÍ ROZVOJ.....	33
	5.1 Region.....	33
	5.2 Rozvoj venkovské lokality.....	33
	5.2.1 Aktéři rozvoje venkova.....	35
	5.3 Venkovská obec.....	37
6	POPIS SLEDOVANÉ LOKALITY A INTEGROVANÉ ZÁKLADNÍ A MATEŘSKÉ ŠKOLY.....	40
	6.1 Obec Sruby.....	40
	6.2 Historie obce Sruby.....	41
	6.3 Spolkový a družstevní život v obci, aneb aktéři lokálního života v obci na zlomu 19. a 20. století.....	42
	6.4 Aktéři života v obci v současné době.....	44
	6.4.1 Aktéři veřejného sektoru na lokální úrovni.....	44

6.4.2	Aktéři v podnikatelském sektoru na lokální úrovni.....	46
6.4.3	Aktéři neziskového sektoru na lokální úrovni	46
6.4.4	Aktéři neziskového sektoru na lokální úrovni vstupující do života obce z okolí.....	49
6.5	Historie základní a mateřské školy Sruby.....	49
6.5.1	Historie mateřské školy	49
6.5.2	Historie školy	50
6.6	Integrovaná základní a mateřská škola Sruby (IZŠMŠ) v současnosti.....	52
7	SEKUNDÁRNÍ ANALÝZA DAT O MIMOŠKOLNÍCH AKTIVITÁCH POŘÁDANÝCH IZŠMŠ SRUBY	54
7.1	Mimoškolní aktivity pořádané školou a školkou v období od 1951 do roku 1994 ...	55
7.2	Mimoškolní aktivity pořádané školou a školkou v období od 1994 do současnosti .	57
8	EMPIRICKÉ ŠETŘENÍ O VLIVU A MOŽNOSTECH MIMOŠKOLNÍCH AKTIVIT POŘÁDANÝCH IZŠMŠ SRUBY PRO ROZVOJ OBCE A JEJÍHO OKOLÍ.....	61
8.1	Základní charakteristika dotazovaných	62
8.2	Analýza dat	64
8.3	Závěrečná interpretace výsledků	73
9	ZÁVĚR	76
10	SEZNAM POUŽITÝCH ZDROJŮ	80
11	SEZNAM ZKRATEK	83
12	PŘÍLOHY	85

Seznam tabulek

Tabulka č. 1: Matice aktérů – prostorová úroveň versus typ sektoru.....	36
Tabulka č. 2: Aktivity aktérů veřejného sektoru.....	45
Tabulka č. 3: Akce TJ Sokol Sruby pořádané pro veřejnost.....	47
Tabulka č. 4: Akce ČZS pořádané pro veřejnost.....	48
Tabulka č. 5: Mimoškolní aktivity pořádané školou a školkou 1951 – 1970.....	55
Tabulka č. 6: Mimoškolní aktivity pořádané ZŠ a MŠ v období 1971 – 1994.....	56
Tabulka č. 7: Opakované aktivity pořádané IZŠMŠ v období 1994 – 2013.....	59
Tabulka č. 8: Jednorázové aktivity pořádané IZŠMŠ v období 1994 – 2013.....	60
Tabulka č. 9: Charakteristika dotazovaných.....	62
Tabulka č. 10: Identifikace vztahů dotazovaných k IZŠMŠ, k obci, k aktérům.....	63
Tabulka č. 11: Nejčastěji zmiňované a navštěvované mimoškolní aktivity.....	67
Tabulka č. 12: Hodnocení účasti (souhrn).....	68
Tabulka č. 13: Chybějící aktivity a ochota dotazovaných podílet se na nových aktivitách	71

Seznam obrázků

Obrázek č. 1: Rozvoj oblasti venkova.....	34
Obrázek č. 2: Graf - Celkový počet žáků v IZŠMŠ od roku 1994 do současnosti.....	53
Obrázek č. 3: Schéma aktivit uskutečněných v období 1994 – 2013.....	58

1 ÚVOD

Jako téma diplomové práce si autorka vybrala:

„Význam školy v rozvoji venkovské lokality“ (případová studie Sruby).

Starší lidé v našem kraji říkali, že škola stojí na kopci. Nebyla tím myšlena skutečná poloha umístění budovy, ale především to, že škola je až příliš na očích všem, tedy je na ni dobře vidět ze všech stran. K běžnému koloritu života vesnic a městeček obvykle patřilo, že škola bývala jednou z nejvýznamnějších budov (hned po kostelu a hostinci), na kterou byli všichni místní občané náležitě hrdi. Integrovaná základní a mateřská škola Sruby (IZŠMŠ) si tuto pozici zachovala i do současnosti, lze směle prohlásit, že je středem života obce. Je spádovou školou pro dvě vesnice, pro obec Slatina s celkovým počtem 402 obyvatel a obec Sruby, kterou obývá 550 obyvatel. Je přirozeným centrem života, je odtud řízeno setkávání lidí všech generací, jak v oblasti kulturní, sociální tak i sportovní, a to na rozdíl od škol ve větších městech, která žijí ve větší anonymitě a tuto funkci již v životě obyvatel nezastávají a většinou se o to ani nesnaží. Velkým pozitivem této školy je, že její součástí je jak základní škola I. stupně, tak i mateřská škola.

Děti různého věku zde navštěvují společné prostory, školní jídelnu, zahradu, společně si hrají i sportují, vytváří se tak mezi nimi přirozený kamarádský vztah zároveň ze strany starších dětí i vztah, který by mohl být nazván jako „ochranářský.“ Starší děti zcela samozřejmě pomáhají dětem mladším a vytváří si zde zcela přirozeně trvalejší sociální vazby. Prioritní úkolem školy je především poskytovat dětem vzdělání. Integrovaná základní a mateřská škola Sruby, tuto funkci plní velmi dobře, což lze usuzovat i z toho, že většina dětí nemá problémy s přechodem na II. stupeň základních škol v Chocni nebo ve Vysokém Mýtě.

Zvolené téma je autorce práce velmi blízké, jednak z toho důvodu, že sama žije v malé obci, a také proto, že její děti tuto školu také v minulosti navštěvovaly. Autorka s místní školou, v průběhu školní docházky svých dětí, spolupracovala a věnovala se práci ve školní radě, jako zástupce rodičů. Proto také mohla na některé problémy nahlédnout takřkajíc „z první ruky“.

Analýza a řešení problematiky malotřídních škol je důležitá především z hlediska endogenního regionálního rozvoje obce Sruby a jejich obyvatel. Proto touto diplomovou prací chce autorka přispět k objasnění důležitosti a role malotřídních venkovských škol.

Autorka diplomové práce je přesvědčena, že činnost Integrované základní a mateřské školy Sruby významně ovlivňuje rozvoj obce. Potenciály spojené s vnitřními hodnotami, sociálním a lidským kapitálem, sociálními sítěmi a interakcemi vytváří důležitý prostor pro hledání nových aktivit ve spolupráci s místními aktéry a s propojením místních iniciativ venkovské společnosti. Logicky tak dochází ke zlepšení sociální komunikace směřující ke spojení aktérů v této komunitě a tím k rozvoji kulturního, sociálního, ekonomického a environmentálního života obce.

2 CÍL PRÁCE A METODIKA

2.1 Cíl práce

Obecným cílem této diplomové práce je zjistit, jakým způsobem ovlivňuje pořádání či spolupodílení se na pořádání mimoškolních aktivit Integrovanou základní školou a mateřskou školou Sruby (IZŠMŠ) rozvoj obce Sruby. Hlavní výzkumnou otázkou tedy je jak škola ovlivňuje a jakým způsobem se podílí na životě obyvatel ve sledované lokalitě.

2.2 Metodika práce

Teoretická část práce (jako předpoklad zpracování empirické části práce) vychází z důkladného zkoumání a prostudování relevantní teoretické literatury, odborných zdrojů, pramenů, materiálů a příslušných dokumentů, vztahujících se ke sledované problematice.

Navazující empirická část práce bude řešena (kromě analýzy dat kronik školy a obce o mimoškolních aktivitách pořádaných školou) pomocí polostandardizovaných rozhovorů s obyvateli sledované lokality o významu mimoškolních aktivit pro rozvoj obce a jejího okolí. Doplnkově bude využita technika pozorování. Data, získaná při terénním šetření, budou zpracována, analyzována, vyhodnocena a následně interpretována.

Prostřednictvím své diplomové práce by autorka ráda vyzdvihla kladné a na vesnici velice potřebné působení malotřídních škol a zároveň také jejich neodmyslitelnou kulturní a sociálně-společenskou funkci.

3 VYMEZENÍ TEORETICKÉHO RÁMCE A ZÁKLADNÍCH POJMŮ SLEDOVANÉ PROBLEMATIKY

Definovat pojem „školství“ v celé jeho šíři je velmi obtížné. Školství je termín, který v sobě zahrnuje vzdělávání ve všech jeho možných formách. Vzdělávání se nevztahuje jen k vědě a poznávání, ale i k osvojování si sociálních a dalších dovedností, duchovních, morálních a estetických hodnot a žádoucích vztahů k ostatním lidem i ke společnosti jako celku, k emocionálnímu a volnímu rozvoji, v neposlední řadě pak ke schopnosti uplatnit se v měnících se podmínkách zaměstnanosti a tím i trhu práce.¹

Z organizačního hlediska je možné si školství představit jako soustavu či systém, podílejících se ať již přímo nebo nepřímo na vzdělávacím procesu. Při pohledu na školství jako na činnost je školství službou, a to službou všeobecně vyžadovanou, která má významný vliv na hospodářský, sociální i kulturní rozvoj našeho státu. Školství patří ve většině moderních demokratických států mezi základní složky veřejné správy, z toho také vyplývá převaha veřejnoprávní úpravy nad úpravou soukromoprávní.

Z pohledu ekonomické terminologie je školství statkem smíšeným, výdaje na školství jsou v rozhodující míře poskytovány z veřejného rozpočtu, i když také role soukromých poskytovatelů školských služeb je nezanedbatelná. Teoreticky je možné školské služby poskytovat na čistě tržním principu, ale tradice, zvyklosti, postoje a hodnoty naší společnosti vedou k poskytování školských služeb převážně z veřejných financí. Jeden ze segmentů školství, a to základní školství, poskytuje statky pod ochranou, což jsou statky, které stát nutí občany spotřebovávat, jde o povinnou školní docházku.²

Co je škola? Klást tuto otázku se může zdát nepatřičné, nadbytečné nebo až banální. Školu zná každý, o škole se často mluví, spisovatelé o ní píšou knihy, režiséři točí filmy. Škola je považována za naprostou samozřejmost, běžnou součást povinností každého člověka v období dětství a dospívání. Zajímavé je, že se školou má každý své zkušenosti a domnívá se, že jí rozumí. Zajímavé je, že si každý nese svůj vlastní obraz školy.

V osobním vnímání je škola chápána hlavně jako povinnost, etapa života a místo pro setkávání, méně jako prostředí pro učení, mající osobní smysl a naplňující osobní

---

¹Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy. *Národní program rozvoje vzdělání v České republice: Bílá kniha*, s. 98

²REKTOŘÍK, J. et al., *Ekonomika a řízení odvětví veřejného sektoru*, s. 140

očekávání. Původ pojmu „škola“ musíme hledat daleko v historii. Její původ vychází z řeckého výrazu „*scholé*“ (což znamená prázdeň). Tímto výrazem byl míněn čas, který mohli svobodní občané obce věnovat vlasnímu vzdělávání.³

Definice Maříkové, Petruseka a Vodákové zní: „*Škola je instituce zabývající se aktivně formováním osobnosti dětí či mladých lidí a jejich přípravou na povolání, která je zajištěna legislativními normami.*“⁴

Dle Walterové je „*Škola představuje jeden z pilířů společnosti, je součástí její institucionální konstrukce.*“⁵ Ve škole se utvářejí konfigurace postavení současných dětí v dospělosti. *Škola též zprostředkovává dialog mezi sociálními skupinami a generacemi. Škola, také jako nástroj sociální politiky připravuje mládež pro občanský a sociální život. Z těchto a mnoha dalších důvodů se moudré společnosti o školu starají a snaží se ji mnoha možnými způsoby podporovat a usilovat o její dobrý stav.*⁶

Ani v současnosti není pojem škola jednoznačný, přestože výraz „škola“ patří ve všech jazycích k vůbec nejfrekventovanějším pojmům a „*význam školy dokládá i fakt, že její existence je zakotvena v ústavě*“.⁷

Škola je místem, kde žák prožije velkou část svého dětství a dospívání. Proto už jenom z tohoto důvodu je potřebné, aby prostředí školy, školní budova a její vnitřní prostory napomáhaly vytváření optimální pracovní pohody pro výchovně vzdělávací práci.⁸ Je možné vidět celou řadu typů škol, staré i moderní, velké nebo malé, dobře i nedostatečně vybavené, venkovské či městské. Setkáváme se školami, které se dělí podle stupně vzdělávání, zvláštností populace, komunity, zřizovatele, atd. Tím, že škola plní nejen funkční a esteticky působivý celek, ale i významnou společenskou funkci socializační a personalizační, se nachází pod tlakem společenského očekávání.⁹

Škola má ústřední postavení ve společnosti a je uznávanou a nutnou přechodnou stanicí pro jednotlivce na cestě z rodinného prostředí do prostředí pracovního procesu.¹⁰

Škola by měla být místem, které usnadňuje učení a celý osobnostní vývoj dítěte.¹¹ Základním úkolem školy je proces vzdělávání a výchovy. Vzdělání by tedy mělo být

---

³ WALTEROVÁ, E. *Úloha školy v rozvoji vzdělanosti*, s. 18 - 25

⁴ MAŘÍKOVÁ, H., PETRUSEK, M., VODÁKOVÁ, A., *Velký sociologický slovník*, s. 1264

⁵ WALTEROVÁ, E. *Úloha školy v rozvoji vzdělanosti*, s. 11

⁶ WALTEROVÁ, E. *Úloha školy v rozvoji vzdělanosti*, s. 11

⁷ PRŮCHA, J. *Moderní pedagogika: věda o edukačních procesech*, s. 396

⁸ ŠIMONÍK, O. *Úvod do didaktiky základní školy*, s. 26

⁹ GRECMANOVÁ, H. *Klima školy*, s. 56

¹⁰ PROKOP, J. *Škola jako sociální útvar*, s. 24

poskytnuto celé populaci, stejně jako příprava na dospělost, profesní život, na život v rodině a společnosti. Cílem je zdůraznění významu aktuálního života dítěte, protože škola není jenom příprava na budoucnost, důležité je také dítěti pomoci a vyjít vstříc jeho současným potřebám a zajistit mu ve škole dobrý svět a příjemné sociální klima.¹²

Pojem **aktivita** Slovník cizích slov pro nové století definuje jako – „*činnost, činnost, schopnost reagovat na vnější podněty.*“¹³

Aktivity školy (jako pedagogický pojem) – jsou ty skupiny činností, při nichž musí člověk projevit vyšší stupeň iniciativy, samostatnosti, musí vynaložit větší úsilí, postupovat energičtěji, být celkově výkonnější a efektivnější. V tomto smyslu je např. žákovo přihlížení učitelovu řešení úlohy na tabuli kvalifikováno jako nižší úroveň aktivity, žákovo samostatné řešení úlohy v sešitu jako vyšší úroveň aktivity. Mimoškolní, neboli volnočasové aktivity jsou činnosti, které člověk vykonává ve svém volném čase. Volný čas je doba, kdy jedinec nevykonává činnosti pod tlakem závazků, jež vyplývají z jeho sociální role.¹⁴

Mimoškolní aktivity lze tedy charakterizovat jako činnosti, které jedinec provozuje ve svém volném čase, se kterým může nakládat podle svého uvážení a ve shodě se svými zájmy. Je to doba, která člověku zůstane po odečtení času věnovanému škole (v případě žáků) a péči o vlastní fyzické potřeby (včetně spánku).¹⁵

Pro děti má volný čas význam a hodnotu proto, že jim poskytuje prostor pro relativně svobodnou realizaci činností, které odpovídají jejich dětským zájmům a potřebám. Volný čas má děti naplňovat zážitky, které odpovídají jejich dětským zájmům a potřebám. Proto je velmi důležité klást důraz na správné využití volného času a správnou volbu mimoškolních aktivit.¹⁶

Dle Palána je **vzdělávání** – „*proces uvědomělého a cílevědomého zprostředkování a aktivního utváření a osvojování soustavy vědomostí, intelektuálních a praktických dovedností a lidských zkušeností, utváření morálních rysů a osobitých zájmů a postojů. Je procesem utváření osobnosti, individualizací společenského vědomí, tedy součástí*

---

¹¹ HORKÁ, H. *Výchova pro 21. Století*, s. 21

¹² STŘELEČEK, S. *Studie z teorie a metodiky výchovy I.*, s. 43

¹³ Slovník cizích slov pro nové století, 2004, s. 24

¹⁴ HOFBAUER, B. *Děti a volný čas*, s. 13

¹⁵ PRŮCHA, J. *Pedagogický slovník*, s. 341

¹⁶ BRINDZA, J. *Deti a ich volný čas*, s. 27

socializace. Prakticky lze tento proces diferencovat na vzdělávání jako činnost učitele a vzdělávání se jako činnost účastníka vzdělávacího procesu. ¹⁷

V současné době se ustálilo rozlišení pojmů vzdělání a vzdělávání. Pojem vzdělávání je dnes v české pedagogice nejfrekventovanější, je považován za základní pedagogický pojem a je přebírán i dalšími sociálními vědami. Poukazuje na činnosti, procesuální stránku zaměřného a řízeného utváření a rozvíjení kognitivních, sociálně afektivních i psychomotorických složek osobnosti, uskutečňující se nejen v tradičních vzdělávacích institucích. Obecně zahrnuje všechny vzdělávací procesy, a to nejen ty, které probíhají ve škole, nebo se ke škole vztahují, ale i ty, které probíhají mimo ni jako neformální vzdělávání a v dalších činnostech, při kterých jsou získávány učební zkušenosti jako informální vzdělávání. ¹⁸

Pojem **region** lze dohledat v řadě odborných knih. A lze najít, že vysvětlení tohoto pojmu je téměř shodné. Dle Ponikelského a Koštejnové se jedná „o ohraničené území, jehož vymezení (charakter, zaměření, vnitřní uspořádání apod.) závisí na zvolených kritériích vyplývajících z účelu existence daného regionu.“ ¹⁹

Autoři Bašovský a Lauko vymezují region jako:

„a) složitý dynamický prostorový systém, který vznikl na zemském povrchu na základě interakce přírodních a socioekonomických jevů,

b) území se specifickou polohou, které se jistým způsobem odlišuje od jiných území, a které se rozprostírá tak daleko, jak se rozprostírá daný vyčleňující znak. Má synergetický, chorický a chronologický aspekt. ²⁰

Podle Wokouna je region „komplex vznikající regionální diferenciací krajinné sféry.“ ²¹ Mečiar definuje region jako „vymezenou územní část krajinné sféry.“ ²²

Internetové zdroje uvádějí, že region pochází z latinského slova *régio* a „jde o území vymezené na základě společných znaků.“ ²³ Slovem region se častokrát označují ta území, která nemají žádnou formu vlastní samosprávy a mají jen statistický význam. Tak

---

¹⁷ PALÁN, Z., *Základy andragogiky*, s. 11

¹⁸ WALTEROVÁ, E., *Úloha školy v rozvoji vzdělanosti*, s. 23 - 24

¹⁹ PONIKELSKÝ, P., KOŠTĚJNOVÁ, Z., *Úvod do regionalistiky*, s. 26

²⁰ BAŠOVSKÝ, O., LAUKO, V., *Úvod do regionální geografie*, s. 38 - 39

²¹ WOKOUN, R., *Základy regionální geografie*, s. 14

²² MEČIAR, J., *Úvod do studia geografie*, s. 77

²³ Region. In: *Wikipedia: the free encyclopedia* [online]. San Francisco (CA): Wikimedia Foundation, 2001- (cit. 2012-08-15). Dostupné z: http://cs.wikipedia.org/wiki/Region#cite_ref-1

tomu bývá například v Evropské unii, kde existují tzv. *euromunity*.²⁴ Ve slovníku cizích slov je pojem region definován jako „určité území, vymezená oblast, kraj.“²⁵

V souvislosti se sledovanou problematikou je třeba vysvětlit pojem **regionalismus**. Ve Slovníku cizích slov má tento pojem dva významy. Jedná se o „*hnutí, úsilí zaměřené na poznání a povznesení určitého kraje*“, ale také o „*jazykový prvek užívaný pouze v určité oblasti*.“²⁶ Jiný výklad najdeme v internetovém Slovníku cizích slov - „*úsilí o větší nezávislost (samostatnost) oblasti*.“²⁷

Dle Wokouna, Malinovského et al. „*definice **reginálního rozvoje** není zcela dána, přesto lze říci, že regionální rozvoj lze chápat ve dvou základních přístupech – praktickém a akademickém*.“ Do praktického chápání je regionálním rozvojem míněno vyšší využívání potenciálu daného systematicky vymezeného prostoru vznikajícího v důsledku prostorové optimalizace socioekonomických aktivit a využití přírodních zdrojů. Toto praktické chápání regionálního rozvoje najdeme zejména v činnosti neakademických institucí, tj. zejména krajských, městských, obecních úřadů a soukromých společností. Akademický přístup chápe regionální rozvoj jako aplikaci nauk, zejména z oblasti ekonomie, geografie a sociologie, řešící jevy, procesy, vztahy systematicky vymezeného prostoru, které jsou ovlivněny přírodně-geografickými, ekonomickými a sociálními podmínkami daného regionu.²⁸

Teorií regionálního rozvoje byl vytvořen poměrně značný počet, přičemž soubor těchto teorií je koncepčně hybridní, takže i jejich samotné výchozí principy jsou často protikladné. Tradičně bývají děleny do dvou velkých skupin: teorie regionální rovnováhy (tzn. základní tendencí regionálního rozvoje je vyrovnání rozdílů mezi regiony) a teorie regionální nerovnováhy (divergenční teorie - v průběhu vývoje dochází spíše k dalšímu zvětšování meziregionálních rozdílů). Přestože je dělení regionálních teorií velmi hrubé, je třeba konstatovat, že je do jisté míry dělením základním.²⁹

Z obecného hlediska se pod pojmem **venkov** rozumí řídké osídlené území, kde hraje významnou roli zemědělství. **Venkovské lokality** se nacházejí mimo městský

---

²⁴ Region. In: *Wikipedia: the free encyclopedia* [online]. San Francisco (CA): Wikimedia Foundation, 2001- (cit. 2012-08-15). Dostupné z: http://cs.wikipedia.org/wiki/Region#cite_ref-1

²⁵ KLIMEŠ, L., *Slovník cizích slov*, s. 622

²⁶ KLIMEŠ, L., *Slovník cizích slov*, s. 622

²⁷ Regionalizmus, regionalismus - ABZ.cz: slovník cizích slov. In: ABZ.cz (online). © 2005-2006 (cit. 2012-07-22). Dostupné z: <http://slovník-cizich-slov.abz.cz/web.php/slovo/regionalizmus-regionalismus>

²⁸ WOKOUN, R., MALINOVSKÝ, J. ET AL., *Regionální rozvoj – východiska regionálního rozvoje, regionální politika, teorie, strategie a programování*, s. 11

²⁹ BLAŽEK, J., UHLÍŘ, D., *Teorie regionálního rozvoje – nástin, kritika, klasifikace*, s. 13 – 15.

prostor, mají nižší hustotu osídlení a jiný životní styl, který bývá často spojený s přírodou a odlišným způsobem sociálního vnímání. S pojmem venkov jsou často spojované také jeho funkce. Mezi jeho základní patří funkce zemědělská, obytná, odpočinková a nakonec i rekreační.³⁰

Rozvoj v obecné rovině znamená proces pozitivních změn ve smyslu zlepšení kvantitativních (extenzivní rozvoj) a kvalitativních (intenzivní rozvoj) charakteristik dané oblasti (přírodní nebo sociálně-ekonomické).³¹ **Rozvoj venkova** je komplexem dílčích rozvojových složek. Jednotlivé složky se vzájemně ovlivňují, mají společné aktéry a podobné rozvojové nástroje. Pokud je rozvíjena jedna složka, obvykle dochází k rozvoji složek dalších.³²

Aktivitami rozvoje jsou myšleny všechny činnosti, které směřují k udržení stávajícího uspokojivého stavu, to znamená, že pod záminkou rozvoje není nutné měnit stávající věci, které fungují. V praxi jde hlavně o rozvoj venkovských obcí a malých měst a úsilí místní samosprávy o fungování a prosperitu dané lokality. Velmi důležitá je také péče o životní prostředí, okolní krajinu a celkový ráz krajiny. Rozvoj venkova se také stává subjektivní veličinou, která je závislá na osobních preferencích či hodnotové orientaci obyvatel dané lokality, autorit na lokální úrovni apod.³³

---

³⁰ MAJEROVÁ, V., *Český venkov 2008: Proměny venkova*. 1. s. 15

³¹ BINEK, J., SVOBODOVÁ H., HOLEČEK, J., *Synergie ve venkovském prostoru – Aktéři a nástroje rozvoje venkova*. s. 23

³² BINEK, J., SVOBODOVÁ, H., CHABIČOVSKÁ, K., HOLEČEK, J., GALVASOVÁ, I., MARTÍNEK, J. *Synergie ve venkovském prostoru: Paradoxy rozvoje venkova*. s. 14.

³³ BINEK, J., SVOBODOVÁ H., HOLEČEK, J., *Synergie ve venkovském prostoru – Aktéři a nástroje rozvoje venkova*. s. 24

4 VZDĚLÁVÁNÍ V SOUČASNÉ SPOLEČNOSTI SE ZAMĚŘENÍM NA VZDĚLÁVACÍ SOUSTAVU ČESKÉ REPUBLIKY

4.1 Vzdělávání

Vzdělávání je jeden ze základních pojmů pedagogické vědy a rozumíme jím celý vzdělávací proces, jak bylo již uvedeno v předcházející části diplomové práce, nejedná se pouze o proces získávání vědomostí a znalostí, ale také o proces socializace. Mezi základní zásady, na kterých je proces vzdělávání založen, patří rovnost vzdělávacích příležitostí pro každého jednotlivce a respektování vzdělávacích potřeb jednotlivců při vzdělávání.³⁴

4.2 Socializační proces a vzdělávání

„Člověk se rodí jako biologická bytost a teprve v průběhu ontogeneze se stává tvorem společenským. Postupné vřazování jedince do společnosti a utváření jeho osobnosti probíhá v rámci neustálého střetávání s okolním světem. Proces, v němž dochází k formování jedince jako společenské bytosti jímž si současně společnost zajišťuje tradování konstitutivních vzorců zkušeností a chování stejně jako akumulovaného vědění, nazýváme socializací.“³⁵

Proces aktivního přizpůsobení jedince na společenský systém se označuje jako socializace. Průběh socializace je nesmírně složitý a mnohostranný proces. Je to proces, v jehož průběhu si jedinec osvojuje specificky lidské formy chování a jednání, jazyk, poznatky, hodnoty, kulturu a začleňuje se tak do společnosti.³⁶

Problematika socializace má pro analýzu výchovy a vzdělávání centrální význam. Jde o proces, který sice prolíná celým lidským životem, která má však rozhodující význam především v období mládí a dospívání, v období, kdy jedinec nedosáhl ještě statusu dospělého. Tak se stává, že výchova se chápe jako „socialisation m'ethodique“, nebo naopak, že za socializaci se pokládá výchova mladé generace. Socializační proces je orientován na budoucnost. Jedinec je, a to především na základě minulosti a přítomnosti daných zkušeností, připravován na život ve společnosti budoucí.³⁷

---

³⁴VALENTA, J., *Školské zákony a prováděcí předpisy s komentářem*, s. 23

³⁵ALAN, J., *Společnost – vzdělání – jedinec*, s. 15

³⁶KRAUS, B., POLÁČKOVÁ, V. et al., *Prostředí, člověk, výchova*, s. 54

³⁷ALAN, J., *Společnost – vzdělání – jedinec*, s. 26

4.3 Aktéři školy

Škola je zcela oprávněně považována za velmi důležitou vzdělávací instituci a zařízení, které má mnoho funkcí. Mezi tyto funkce patří vzájemná komunikace, spoluúčast všech aktérů školy na rozhodování, týmová spolupráce, plnění rolí v týmu, vytváření prostředí bezpečí a vzájemné důvěry, v němž jsou formovány mechanismy obrany proti negativním vlivům. Připravuje děti a mládež na život, který jim nabídne nové příležitosti, to vše ale vyžaduje větší zodpovědnost nejen k sobě samým, ale i ke společnosti. Škola výrazně podporuje solidaritu a spolupráci, rozvíjí předpoklady pro nezávislost, samostatnost a zdravé asertivní vystupování a jednání jedince. Pro žáky je v první řadě důležité to, jak se ve škole cítí. Proto by se ředitelé i učitelé měli především starat o podporu pozitivních vztahů, příjemného prostředí, dobré komunikace a otevřenosti ke spolupráci ve škole i mimo ni, aby škola byla považována nejen za vzdělávací instituci, ale také za vhodné a příjemné místo pro tvořivou a efektivní práci a spolupráci.³⁸ Ať je již škola chápána jako prostředí, organizace, pracoviště či budova a všímáme si i jejích specifik, je zřejmé, že takto si mohou být školy v mnohém podobné. Odlišovat se však budou ve svém klimatu.³⁹ Důraz je položen na to, jak klima vidí a jak ho interpretují sami jeho aktéři.⁴⁰ Za rozhodující činitele při chápání klimatu jsou považováni lidští jedinci a proto je při zkoumání klimatu školy důležité zaměřit se právě na ty jedince, kteří mají co dočinění s klimatem školy, tedy na její aktéry (pozn. - pojmem aktéři, jsou považováni aktéři vzdělávání ve škole, kteří se podílí na sociálním klimatu školy).⁴¹ Aktéry ve škole zpravidla rozumíme žáky, učitele, vedoucího pracovníka školy, další pracovníky školy a rodiče žáků. Na aktéry školy lze nahlížet dvojím způsobem, jednak jako na jednotlivce, ale také i jako na skupiny, kterými jsou například školní třída, učitelský sbor, školní rada apod.⁴²

Hlavními aktéry vzdělávacího procesu ve škole jsou učitelé a žáci. Žák je osoba v roli vyučovaného subjektu bez ohledu na věk. Žákem může být dítě, adolescent nebo dospělý jedinec.⁴³ Učitel je obecně osoba, která podporuje a řídí učení druhých jedinců.

---

³⁸ STŘELEČEK, S. *Studie z teorie a metodiky výchovy I.*, s. 45 - 49

³⁹ GRECMANOVÁ, H., *Klima současné školy*, s. 14 - 27

⁴⁰ ČÁP, J., MAREŠ, J. *Psychologie pro učitele*, s. 344 - 446

⁴¹ GRECMANOVÁ, H., *Klima současné školy*, s. 14 - 27

⁴² MAREŠ, J. *Role sociálně psychologických proměnných v hlubším poznávání klimatu školy*, s. 63

⁴³ PRŮCHA, J., WALTEROVÁ, E., MATEŠ, J. *Pedagogický slovník*, s. 322

Má kvalifikaci pedagogického pracovníka. Na kvalitě jednotlivých učitelů závisí do značné míry úroveň a výsledky vzdělání.

4.4 Vzdělávací systém České republiky

„Základní funkcí vzdělávacího systému je vytvářet a šířit loajalitu jednotlivců jakožto instanci, která je stvořila a postupně je formuje k obrazu svému. Vzdělávací systém umožňuje důsledně optimalizovat vztah mezi individuálními kompetencemi jednotlivců a potřebami společnosti jako celku.“⁴⁴

Vzdělávací systém je soustava orgánů veřejné správy, jejichž úkolem je zajišťování výchovy a vzdělávání. Prostřednictvím tzv. výchovně vzdělávacího systému (viz. příloha č. 1) se v České republice realizuje ústavní právo každého na vzdělání. Vzdělávací systém v užším pojetí tvoří školy a školská zařízení vymezená ve školském zákoně.⁴⁵ Školou je vzdělávací instituce, která poskytuje vzdělávání podle výše uvedených vzdělávacích programů, školský zákon taxativně vymezuje jednotlivé druhy škol – mateřská škola, základní škola, střední škola (gymnázium, střední odborná škola a střední odborné učiliště), konzervatoř, vyšší odborná škola, základní umělecká škola a jazyková škola s právem státní jazykové zkoušky. Tyto druhy škol se dále člení na typy škol, a to pouze pro účely označování (jde např. o gymnázium pro tělesně postižené). Typy škol jsou stanoveny prováděcími právními předpisy a nemají věcný dopad na vzdělávání, ani na financování. Školská zařízení doplňují nebo podporují vzdělávání ve školách. Také druhy školských zařízení jsou taxativně uvedeny ve školském zákoně, jde o zařízení pro další vzdělávání pedagogických pracovníků, školská poradenská zařízení (pedagogicko psychologická poradna), školská výchovná a ubytovací zařízení (např. domovy mládeže), školská zařízení pro zájmové vzdělávání (např. školní družina), zařízení školního stravování, školská účelová zařízení (např. plavecká škola, školní knihovna) a školská zařízení pro výkon ústavní výchovy nebo ochranné výchovy (např. diagnostické ústavy). Typy školských zařízení jsou také vymezeny jednotlivými prováděcími právními předpisy, ale na rozdíl od typů škol mají věcný význam, mají vliv na financování, např. školní

---

⁴⁴ KELLER, J., TVRDÝ, L. *Vzdělanostní společnost? Chrám, výtah a pojišťovna*, s. 32

⁴⁵ § 7 odst. 1 zákona č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním a vyšším odborném vzdělávání, ve znění pozdějších předpisů.

jídelna x školní výdejna x školní vývařovna. Podmínkou činnosti školy nebo školského zařízení je zápis do školského rejstříku. Školský rejstřík je veřejným seznamem.⁴⁶

4.4.1 Předškolní vzdělávání ve vzdělávacím systému České republiky

Předškolní vzdělávání v mateřské škole je určeno dětem ve věku od 3 do 6 let věku, účastní se ho ale i starší děti s odkladem povinné školní docházky, výjimečně i děti mladší. Obec je povinna zajistit dítěti, které má v místě obce trvalé bydliště, rok před zahájením povinné školní docházky umístění v mateřské škole. Předškolní vzdělávání podporuje rozvoj osobnosti dítěte, podílí se na jeho zdravém citovém, rozumovém a tělesném rozvoji a na osvojení základních pravidel chování, základních životních hodnot a mezilidských vztahů. Vytváří základní předpoklady pro pokračování ve vzdělávání, napomáhá vyrovnávat nerovnoměrnosti vývoje dětí před vstupem do základního vzdělávání a poskytuje speciálně pedagogickou péči dětem se speciálními vzdělávacími potřebami. Mateřské školy jsou zpravidla samostatné právní subjekty, zřizují je obvykle obce nebo svazky obcí. Financování mateřských škol zajišťuje zřizovatel s výjimkou nákladů na mzdy a pomůcky hrazených ze státního rozpočtu.^{47*}

4.4.2 Základní vzdělávání ve vzdělávacím systému České republiky

Základní vzdělávání zahrnuje primární a nižší sekundární vzdělávání. Účastí v základním vzdělávání žáci plní povinnou školní docházku. Základní vzdělávání navazuje na předškolní vzdělávání a na výchovu v rodině, žákům má pomoci utvářet a postupně rozvíjet klíčové kompetence a poskytnout spolehlivý základ všeobecného vzdělání orientovaného zejména na situace blízké životu a na praktické jednání. Od roku 1990 jsou základní školy zřizovány převážně obcemi. Základní škola může být spojena se školou mateřskou. Centrálně vydávané rámcové vzdělávací programy vymezují cíle, formu, délku

---

⁴⁶ Zákon č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním a vyšším odborném vzdělávání, ve znění pozdějších předpisů.

⁴⁷ Eurydice. *Struktury systémů vzdělávání a odborné přípravy v Evropě*. 2009/2010, s. 15 – 23.

* Pozn. V roce 2004 vydalo ministerstvo školství Rámcový vzdělávací program. Na základě tohoto programu si každá mateřská škola zpracovala vlastní školní vzdělávací program. V rámci tohoto vzdělávacího programu a v souladu s ním by si měl pedagog připravit svůj plán – třídní vzdělávací program tak, aby odpovídal věku, možnostem, zájmům a potřebám dětí konkrétní třídy a svou formou způsobu práce pedagoga. Mateřské školy mohou rozšířit svoji nabídku programu o cizí jazyky, plavání, umělecké aktivity, řečovou terapii a o program pro nadané děti.

a obsah vzdělávání a některé obecnější podmínky pro jeho realizaci včetně podmínek pro žáky se speciálními vzdělávacími potřebami. V souladu s rámcovými vzdělávacími programy a s podmínkami školy vydává ředitel školy školní vzdělávací program.

Zcela závaznou se výuka podle Rámcového vzdělávacího programu pro základní vzdělávání (RVP ZV, schváleného v srpnu 2004) stala od září 2007 počínaje 1. a 6. ročníky základních škol a 1. ročníky osmiletých gymnázií.*

Škola může spolupracovat se školními poradenskými zařízeními. Pedagogicko-psychologické poradny zjišťují připravenost žáků na povinnou školní docházku a také speciální vzdělávací potřeby žáků běžných škol, poskytují poradenské služby žákům se zvýšeným rizikem školní neúspěšnosti nebo rizikem v osobnostním nebo sociálním vývoji, kariérové poradenství a metodickou pomoc a konzultace školám při péči o nadané žáky a zajišťují prevenci sociálně patologických jevů ve školách.

V malých obcích existují v zájmu dostupnosti základní školy pouze s prvním (výjimečně pouze s druhým) stupněm. Obvykle jde *o školy málotřídní, tj. školy, ve kterých je výuka organizována společně pro několik ročníků prvního stupně.*⁴⁸

4.4.3 Malotřídní škola ve vzdělávacím systému České republiky

Málotřídní školy jsou nedílnou součástí sítě českých základních škol. „V českém vzdělávacím systému se ze zákona vymezují málotřídní školy jako takové základní školy, v nichž jsou alespoň v jedné třídě vyučováni společně žáci z více ročníků.“⁴⁹ V České republice může být touto formou organizován pouze I. stupeň základní školy. Všechny málotřídní školy patří mezi tzv. školy neúplně organizované,

---

⁴⁸ Eurydice. *Struktury systémů vzdělávání a odborné přípravy v Evropě*. 2009/2010. s. 15 – 23.

* Pozn. Cíle a obsah vzdělávání rozčleňujeme do následujících sedmi oblastí: oblast jazyková, oblast matematiky, oblast přírodovědní, společenskovední, estetickovýchovná, oblast zdravého životního stylu a oblast pracovních činností a technologií. Podle RVP ZV jsou v etapě základního vzdělávání za klíčové považovány: kompetence k učení, kompetence k řešení problémů, kompetence komunikativní, kompetence sociální a personální, kompetence občanské, kompetence pracovní. Žáci na základní škole přecházejí do vyšších ročníků pouze na základě svých výsledků. Všichni žáci jsou hodnoceni průběžně v jednotlivých předmětech a v závěru každého pololetí, kdy se vedle výsledků vzdělávání z jednotlivých předmětů hodnotí i chování a celkový prospěch žáka.

⁴⁹ PRŮCHA, J., *Alternativní školy a inovace ve vzdělávání*, s. 52

tj. škola má méně zapsaných tříd než ročníků zapsaných žáků, tedy ne každý ročník má samostatnou třídu a vlastního vyučujícího.⁵⁰

Málotřídní školy tak lze dělit na školy jednotřídní, kde jsou vyučovány všechny ročníky pouze v jedné třídě. Dále se setkáváme se školami dvoutřídními, trojtřídními a čtyřtřídními. V České republice je možné se setkat nejčastěji s typem dvoutřídních málotřídních škol, kterých je u nás téměř polovina ze všech málotřídních škol.

Málotřídní školy jsou mnohdy považovány za jakési residuum ze starších časů a za neperspektivní druh školy.⁵¹ Ale i přes tyto názory a fakt, kdy v posledních letech byla řada těchto škol zrušena, mají v českém vzdělávacím systému stále své nepřehlédnutelné místo.

Málotřídní školy vznikají z důvodu malého počtu dětí ve věku povinné školní docházky ve spádové oblasti základní školy. Plnotřídní* základní školy s I. stupněm, musí mít minimálně 15 žáků ve třídě, tedy v jednom ročníku, oproti tomu v málotřídních školách je dostačující počet alespoň 13 žáků ve třídě.⁵²

Ve většině případů se jedná o školy venkovské, které jsou obecně vnímány jako důležitá součást občanské vybavenosti venkovských obcí a patří mezi klíčové instituce v obci.**

Jedním ze základních rozdílů oproti klasickým školám je vyučování současně žáků dvou a více ročníků jedním učitelem. Kdy je nutné střídat přímé vyučování se samostatnou prací žáků, zároveň však musí celý průběh vyučování probíhat tak, aby se mezi sebou jednotlivé ročníky příliš nerušily.⁵³ Žáci se tak mnohem častěji věnují samostatné práci než je tomu ve třídách klasických. Na podobu vyučování má vliv i malý počet žáků

---

⁵⁰ TUPÝ, K., *K didaktickým problémům málotřídních škol*, s. 78 - 80

⁵¹ PRŮCHA, J., *Alternativní školy a inovace ve vzdělávání*, s. 66 – 72

* Pozn. Plnotřídní základní škola – tento pojem využívají autoři věnující se málotřídním školám v kontextu srovnávání školy málotřídní se školami klasickými, kde je pro každý ročník jedna třída.

⁵² PRŮCHA, J., *Alternativní školy a inovace ve vzdělávání*, s. 59 – 63

**Pozn. Ze zvláštností samotné málotřídní školy, především malého počtu žáků a kombinovaných ročníků plyne i odlišný způsob vyučování na těchto školách, který se pravděpodobně odráží i na vytváření sociálního klimatu třídy i celé školy. Vyučování na málotřídní škole se svým obsahem, cíli ani úkoly nijak neliší od škol plně organizovaných. Pro málotřídní školu platí stejné učební plány a osnovy jako pro 1. – 5. ročník plně organizované základní školy a používají se stejné učebnice. Ale i přesto se výuka na málotřídních školách v mnohém liší, což plyne již ze samotné obecné charakteristiky málotřídních škol.

⁵³ PRŮCHA, J., *Alternativní školy a inovace ve vzdělávání*, s. 62 - 64

ve třídě, kdy, jak píše Emmerová⁵⁴, má učitel větší možnost více se věnovat jednotlivým žákům a ti pak mají více příležitostí se projevit.

Většina výše zmíněných autorů⁵⁵ se zároveň shoduje, že v málo početné třídě se i ve větší míře může uplatňovat oboustranná komunikace mezi učitelem a žáky. Třídy na málotřídních školách jsou zpravidla málo početné, a tak se zde může učitel více věnovat jednotlivým žákům a ti pak mají více příležitostí se projevit. Učitel své žáky může mnohem lépe poznat a ve třídách se tak často vytváří lépe pocit sounáležitosti.⁵⁶

Způsob vyučování na malotřídních školách zařazuje mezi typ alternativy či inovaci ve vzdělávání. Za alternativní se považuje například i vyučování ve skupinách, žáci těchto škol jsou tak mnohem častěji vystaveni příležitostem spolupráce ve vyučování a respektu k ostatním. Z toho je možné usuzovat, že málotřídky zvyšují sociální kooperaci mezi žáky.⁵⁷

Vomáčka⁵⁸ se věnuje dalšímu aspektu, na který by učitelé na málotřídní škole neměli zapomínat. Oproti klasické škole má totiž málotřídní škola jeden úkol navíc. V průběhu školní docházky jsou děti na málotřídní škole ve specifickém prostředí, v kterém se učí žít a fungovat, a přechod na druhý stupeň základní školy na plně organizovanou školu pro ně může být náročný, a proto je třeba žáky na malotřídní škole na tento přechod postupně připravovat, učit je překračovat hranice známého prostředí školy a venkova. Což je další aspekt, který ještě více komplikuje už tak velmi náročnou práci učitelů na málotřídní škole. Učitel musí v průběhu jedné vyučovací hodiny všechny žáky více ročníkům zapojit tak, aby byla hodina pro žáky plnohodnotná nejen po stránce zvládnutého učiva, stejně jako pro žáky v jednotřídkách.

Jak ve své práci uvádí Tupý⁵⁹: „*Vyučující musí neustále setrvávat na úrovni univerzálního učitele (i vychovatele), který je stále schopen s přehledem řešit složité a vzhledem k rozmanitému věku, schopnostem a zkušenostem žáků i velmi různorodé výchovné problémy a zároveň v každém jednotlivém ročníku vést vyučovací proces na žádoucí úrovni a dosahovat výsledků, které se ve všech předmětech požadují od žáků nižšího stupně základní školy.*” Z toho lze usuzovat, že práce učitele na málotřídní škole

---

⁵⁴ EMMEROVÁ, K., *Malotřídky v současném prostředí českého venkova*, s. 88

⁵⁵ EMMEROVÁ, K., 2000, TUPÝ, K., 1978, PRŮCHA, J., 2004

⁵⁶ EMMEROVÁ, K., *Malotřídky v současném prostředí českého venkova*, s. 88 - 90

⁵⁷ PRŮCHA, J., *Alternativní školy a inovace ve vzdělávání*, s. 66 - 68

⁵⁸ VOMÁČKA, J., *Malotřídní školy*, s. 298

⁵⁹ TUPÝ, K., *K didaktickým problémům malotřídních škol*, s. 18

vyžaduje velké úsilí a rozhodně i odhodlání při skloubení výchovných a vzdělávacích úkolů u více ročníků na ráz.

Školní třída je základní jednotkou každé školy. A proto je pro pochopení sociálního klimatu celé málotřídní školy důležité seznámit se i se specifiky tříd na těchto školách. Třídy na málotřídních školách se od tříd na klasických velkých školách neliší pouze v tom, že jsou málo početné a věkově smíšené, ale z těchto dvou základních odlišností se vytváří řada dalších. Věkově smíšená skupina je mnohem přirozenějším sociálním celkem než školní třída, kde se setkávají pouze děti stejného věku. Může tak připomínat rodinu s velkým počtem sourozenců a vytváří tak mezi dětmi jiné i vztahy.^{60*}

I přes spojení několika ročníků ve třídách málotřídní školy se setkáváme s málo početnými třídami. A nižší počet žáků ve třídě se rovněž podílí na vytváření vztahů mezi žáky navzájem, ale i žáky a učitelem. Většina výzkumů zabývajících se vlivem velikosti třídy uvádí, že v málo početných třídách je více soudržnosti a solidarity, na druhou stranu je zde oproti třídám více početným menší jasnost v pravidlech třídy a menší soutěživost mezi žáky.⁶¹

Trnková⁶² se danému tématu věnuje ve své práci, kde popisuje dva pohledy týkající se menší soutěživosti na málotřídních školách. Jednak se setkáváme s názory, že omezené možnosti soutěživosti a srovnávání mezi vrstevníky, které mohou být považovány za problém, který může mít negativní vliv na žáky při přechodu na organizovanou školu, kde jsou žáci zvyklí na vrstevnické skupiny a na častější využívání soutěživosti ve vyučování a žák z malotřídní školy se pak na nové škole nedokáže tolik prosadit. Na druhou stranu lze však považovat nedostatek vrstevnické interakce za výhodu.

---

⁶⁰ TRNKOVÁ, K., *Žák na malotřídní škole: téma zahraničního výzkumu*, s. 9

* Pozn. Pro málotřídní školy je díky spojení ročníků typická věková heterogenita žáků ve třídě. Díky charakteru vyučování v takto smíšených třídách se děti učí nenuceně respektovat právo druhých na klid k práci a tím jsou k sobě mnohem ohleduplnější. Starší děti často pomáhají mladším a tím získávají pocit odpovědnosti a vlastní důležitosti. Mladší děti mají přirozené vzory a mohou částečně využít nápodoby. Vyšší ročník v každé třídě má již upevněny návyky samostatné práce, kterými ovlivňuje žáky nižšího ročníku. Pro většinu málotřídních škol je typický nízký počet vrstevníků, což vede k vytváření jiných vrstevnických skupin než na školách velkých. Nejen, že starší žáci mladším žákům ve třídách pomáhají a jsou jim v některých případech i příkladem, ale jak ukazují zahraniční výzkumné studie, tak žáci z málotřídek navazují přátelství v širších vrstevnických skupinách a to z hlediska věku i pohlaví, než je tomu na větších školách.

⁶¹ GRECMANOVÁ, H., *Klima současné školy*, s. 14 - 19

Nedochází zde pak tolik ke stigmatizaci žáků, kteří se snaží a těch, kterým to ve škole příliš nejde.⁶³

Je možné se setkat s názorem, že se na málotřídních školách vyskytují mnohem méně kázeňské přestupky a psychopatologické jevy, než na školách velkých, organizovaných. Může to být výsledek těsnějších a ohleduplnějších vztahů mezi žáky, které ale zároveň podléhají větší kontrole. V menším kolektivu dětí se možná daří takové věci odhalovat již v počátečních fázích, což umožňuje brzký zásah. Větší sociální kontrola na malotřídce může souviset i s velkou sociální kontrolou na venkově.⁶⁴

Pokud hovoříme o třídě nelze se zaměřit pouze na žáky, ale neodmyslitelnou součástí každé školní třídy je i učitel. Jak jsem již několikrát zmiňovala, na málotřídkách jsou třídy početně malé, učitel se tak může mnohem více věnovat jednotlivým žákům a zároveň žáci se mohou častěji verbálně projevit. A zároveň je tak pro učitele na malé škole je o mnoho snazší udržet přátelskou atmosféru a kázeň.⁶⁵ Podle Průchy⁶⁶ v sobě práce učitelů na málotřídních školách nese prvky alternativní pedagogiky, která je zaměřena více na oboustranou komunikaci a podporu, jenž se dětem dostává od učitelů mnohem více než na klasických školách, a tak se vytváří bližší vztah mezi učitelem a žáky a vytváří se důvěrnější atmosféra ve třídě. Na málotřídních školách se vztahy žáků neomezují pouze na prostředí třídy, děti neznají dobře jen svého učitele a vychovatele, ale i všechny učitele a např. i kuchařky, a proto se na školní docházku mohou lépe adaptovat než děti ve velkých městských školách.⁶⁷ Malotřídní školy si zaslouží zvláštní pozornost nejen pro obtížné podmínky výchovné a vzdělávací práce, ale i proto, že jsou na vesnici nejpočetnějším školským typem.

4.5 Malotřídní škola jako výchovně vzdělávací a kulturní centrum obce

Malotřídní školy jsou již od počátku organizovaného vyučování dětí důležitou součástí českého venkovské lokality. Úloha venkovské školy byla v českých zemích významná nejen proto, že na venkově žila až do počátku 20. století převážná část

---

⁶³ TRNKOVÁ, K., *Žák na malotřídní škole: téma zahraničního výzkumu*, s. 9

⁶⁴ EMMEROVÁ, K., *Malotřídky v současném prostředí českého venkova*, s. 88

⁶⁵ Tamtéž, s. 81 - 91

⁶⁶ PRŮCHA, J., *Alternativní školy a inovace ve vzdělávání*, s. 56 - 60

⁶⁷ EMMEROVÁ, K., *Malotřídky v současném prostředí českého venkova*, s. 82 - 86

obyvatelstva, ale také proto, že na venkově žilo obyvatelstvo české, zatímco ve městech významně převažovalo obyvatelstvo německé.⁶⁸

Venkovské prostředí bylo odjakživa vnímáno jako silně konzervativní, uchovávací si tradiční způsoby života. Pro mnoho rodin představovaly zemědělské práce jediný způsob obživy a určovaly nejenom podstatu života rodiny, ale i kvalitu rodinných, příbuzenských a sousedských vztahů. Sociální klima na vesnici bylo až ortodoxně charakteristické vysokou mírou sociální kontroly. Rodinné poměry byly většinou známy všem sousedům. Vztahy na vesnici jsou hlubší a je tady větší prostor pro podílení se na společném životě. Vlivem působení masmédií, změnou hodnotového systému, ale i přesunem práce z domácího prostředí mimo obec se vzájemná sousedská pomoc výrazně oslabila, přesto je její vliv a význam i v současné době přetrvává.

Výrazné specifické prvky lze nalézt i v modelu venkovské rodiny. Tyto rodiny nejsou v současnosti tak početné jako v dřívější době, jsou ale pořád více soudržné než rodiny v městských lokalitách. I dnes spolu v jedné domácnosti žije několik generací a pořád se na vesnici objevuje vícegenerační model bydlení. Život venkovské rodiny do značné míry ovlivňuje i přítomnost malých či větších domácích hospodářství, jejichž přítomnost je motivována především ekonomickými důvody.

Venkov byl odpradáвна specifický vyšší mírou religiozity. Duchovní svátky a křesťanské obřady skýtaly mnoho důvodů společných setkání (svatby, křtiny). Vedle náboženské tradice fungovala poměrně čilá tradice spolkového života. Dění obce výrazně ovlivňovaly ochotnické a muzikantské soubory, Sokol, ale i spolky hasičů nebo myslivců. I když kulturní život v současné době není tak bohatý, i dnes platí, že vesničtí občané jsou do určité míry odkázáni na vlastní zdroj kulturních, zájmových, společenských nebo sportovních aktivit.⁶⁹

Málotřídní školy do venkovského prostředí neodmyslitelně patří. Jsou významnou součástí školského systému pro své úkoly, které plní při vzdělávání venkovských dětí i pro stabilizaci sociálních a kulturních poměrů na vesnici.*

Tradiční škola byla velice uzavřená a izolovaná. Tento stav vycházel z představy, že škola je tím jediným odborníkem na vzdělávání dětí a nikdo jí do toho nebude mluvit. Dnešní chápání školy je jiné – škola je službou. Službou rodičům, jejich dětem a také společnosti, která si ji platí z peněz daňových poplatníků. Proto je žádoucí, aby škola

⁶⁸ HINTNAUS, L., *Budoucnost málotřídní školy*, s. 385 – 389

⁶⁹ EMMEROVÁ, K., *Malotřídky v současném prostředí českého venkova*, s. 82 - 86

komunikovala s rodiči, s obcí apod. Očekává se rozšíření funkce školy na vzdělávací středisko obce. Škola v současné době neslouží pouze potřebám učitelů a jejich žáků. Její funkce se rozšiřuje o další druhy činností a další skupiny uživatelů. Podle Havlínové⁷⁰ škola „*slouží nejenom vlastním žákům, ale i ostatním dětem, mládeži, dospělým obyvatelům obce, rodičům i občanům třetího věku, a to pro účely jejich dalšího vzdělávání, sebevzdělávání a samostatného studia, a v nejšířším rámci i jejich společným i individuálním kulturním a tělovýchovným aktivitám jako pozitivním formám trávení volného času*“.**

Na jedné straně jsou málotřídní školy chápány jako ideální místo, které je dostatečně malé a s velkou mírou přehlednosti pro první setkání dítěte se systematickým vzděláváním, a nadruhé straně jsou často zdrojem kritiky. Atmosféra na těchto školách je charakterizována jako rodinná nejen proto, že jsou méně početné, ale také proto, že se v jedné třídě setkávají různě staří žáci a dochází zde k prohlubování jiných sociálních kontaktů, než v klasických školách. Je možné se setkat také s názory, které považují málotřídní školy za málo efektivní.

V rovině ekonomické tato neefektivnost spočívá ve vysokých finančních a materiálních nákladech na žáky těchto škol v porovnání s náklady na žáky škol plně organizovaných. V edukační rovině bývají zpochybňovány znalosti žáků.⁷¹

Na tom, jak na málotřídní školu nazírá společnost, mnohdy závisí její celá budoucnost. S významnými změnami v současném školství se řada škol, nejen málotřídního typu, dostává do významných existenčních potíží. Ve financování škol byla zavedena tzv. normativní metoda, podle které jsou školám přidělovány prostředky

---

* Pozn. Již sám fakt, že obec udržuje vlastní školu, přispívá k identitě jejích obyvatel. Málotřídní školy nejsou pouze jedním z článků vzdělávacího systému, ale působí také jako kulturní a společenská centra obce. To k těmto školám patřilo odjakživa, ale v období rušení málotřídních škol se tato jejich funkce zanedbávala. Nyní se ukazuje, že je zapotřebí tuto funkci posilovat, protože má pozitivní efekt pro fungování života na vesnici.

⁷⁰ HAVLÍNOVÁ, M. (ed.) *Program podpory zdraví ve škole*, s. 196

** Pozn. Nejsou to jen ekonomická hlediska lepšího využívání prostorů a vybavení školy v odpoledních a večerních hodinách, ale tím, že se škola otevře, stane se známým prostředím, kde může dojít k daleko lepšímu poznávání vzájemných potřeb a posunout tím pozitivně i celkový vztah ke škole. Školy disponují bohatým materiálním vybavením a prostory. Učitelé, vysokoškolsky vzdělaní lidé, dokáží předávat zajímavým způsobem své znalosti nejen žákům, ale i ostatním lidem. V obci jsou skupiny občanů, pro které je smysluplné vytvářet nabídky společenských a vzdělávacích činností – mladé ženy na mateřské dovolené, nezaměstnaní, staří lidé nebo postižení. Prozíraví ředitelé malých škol aktivně vytvářejí nové tradice. Snaží se do života školy zapojit nejrůznějšími formami rodiče a prarodiče, aby škola byla opravdu jejich.

⁷¹ EMMEROVÁ, K., *Malotřídky v současném prostředí českého venkova*, s. 81 - 86

dle jejich výkonů, tzn. počtu žáků, a podle výše normativu školy, tzn. nákladů na vzdělávání žáka v příslušném typu školy. Kolik peněz škola dostane, závisí na jejich výkonech, to znamená na celkovém počtu žáků, které má. Tato skutečnost přináší do vzdělávacího systému soutěžní prvky.⁷²

Málotřídní školy mají v konkurenci ostatních škol velmi těžké postavení, protože jsou limitovány počtem dětí žijících v obci. Pokud počet žáků ve třídě nedosáhne státem předepsaného minima, musí zřizovatel školy (nejčastěji to bývá obec) žádat o udělení výjimky zohledňující demografický vývoj spádové oblasti. Na celkový stav sítě zejména málotřídních škol má vliv i řada jiných faktorů, např. geografický ráz krajiny, hustota silniční sítě, vzdálenost mezi obcemi, kvalita komunikací a frekvence různých typů komunikačních spojů. Problematika málotřídních škol je úzce svázána se současnými problémy našeho venkova. Stav žáků v málotřídkách významně ovlivňuje vznik nebo zánik pracovních příležitostí pro práceschopné obyvatele, respektive pro rodiče dětí školního věku. Protože řada z nich vyhledává optimální pracovní podmínky a pracovní příležitosti často i za cenu stěhování do jiné obce, vzniká v některých oblastech poměrně značná migrace. Výhledově se dá počítat s opětovným přílivem obyvatelstva na venkov, protože venkovská lokalita nabízí výhodnější podmínky v podobě levnějších pozemků pro investiční výstavbu a nevyužití pracovní síly. Již v současné době je možné zaznamenat přesun obyvatelstva z městských lokalit do satelitních obcí. I z tohoto pohledu je proto držení málotřídních škol v obci prozíravým činem jejich zřizovatelů do budoucnosti.⁷³

4.6 Zřizovatel malotřídní školy

Státní školy jsou financovány ze dvou zdrojů. Provoz budovy zajišťuje ze svého rozpočtu zřizovatel, tj. obec. Platy pedagogických pracovníků, jejich vzdělávání a další neinvestiční výdaje* jsou hrazeny ze státního rozpočtu. Mohlo by se tedy zdát, že obec platí jen část výdajů, které jsou se školou spojeny. Je však velmi důležité brát v potaz velikost školy v poměru k velikosti vesnice a jejím finančním možnostem. Například minimální počet žáků ve škole stanoví školský zákon takto: Zřizovatel může povolit výjimku do 4 dětí a to za předpokladu, že v případě nižšího počtu uhradí zvýšené výdaje

---

⁷² SVĚTLÍK, J. *Marketing školy*, s. 234 - 238

⁷³ HINTNAUS, L. *Budoucnost malotřídní školy*, š. 385 – 389.

na vzdělávací činnost školy. To si však mnohé malé vesnice nemohou dovolit. Na místní úrovni je patrné subjektivnější hodnocení významu školy.

Subjektivní přístup k hodnocení provozu školy je dán především kulturní a sociální funkcí školy na vesnici. Většina starostů si je vědoma, že obec, ve které je škola s dětmi, je základ pro další rozvoj a rozšiřování vesnice. Zrušení školy by se negativně promítlo nejen do celého života, ale především do perspektiv obce. Toto souvisí nejen s občanskou vybaveností, kterou obec poskytuje svým občanům, ale i s jejím každodenním životem. „Řada dospělých z vesnice přes den zmizí za prací, a připojí-li se k nim i děti, ulice se vyprázdní“⁷⁴

Škola významně pomáhá rozvoji obce. Mnozí kritici na vesnicích se diví obcím, které finančně podporují své školy, protože nevidí žádný zisk. Důležitá je ale přece i výchova občanů, kteří budou mít kladný vztah k obci, kteří ji budou udržovat a starat se o ni a budou hrdí na to, že mohou žít zrovna na takovém místě. Obecní úřad jako zřizovatel je ale nucen brát v potaz i objektivní hodnocení, které je spojeno především s financováním. Obecní rozpočet hlavně malých obcí je každoročně velmi napjatý. Jak na provoz, tak i na investice se v něm hledá doslova každá koruna. Mnohde obecní zastupitelstvo stojí před otázkou, zda zachovat školu na úkor jiných investičních záměrů. Ředitel školy se zřizovatelem projednává otázky organizace školy, jejího provozu, ale i materiálních a technických podmínek fungování. Vzájemná spolupráce těchto dvou subjektů je nevyhnutelná a dává dobrý základ úspěšného fungování školy.

Škola a obec spolu spolupracují i v rovině kulturní a společenské. Většina škol každoročně pořádá výstavy, dětské karnevaly, sběry starého papíru, úklidové práce v okolí vesnice, provozuje místní knihovnu, pořádá dny otevřených dveří, besídky řadu dalších mimoškolních aktivit. Řada těchto aktivit se neobejde bez spolupráce s obecním úřadem. I obce mívají ve svém ročním plánu aktivit místo pro zapojení a spolupráci školy a jejich žáků a učitelů. Bývají to dětské dny různého charakteru, rozsvěcování vánočního stromku, táboráky, výstavy, sportovní a kulturní akce.⁷⁵

---

* Pozn. Neinvestiční výdaje tvoří náklady na údržbu a opravy, materiální výdaje, služby a výdaje nevýrobní povahy, mzdové prostředky a ostatní výplaty fyzickým osobám, které neposkytuje krajský úřad (Školský zákon 561/2004 Sb. §178/6)

⁷⁴ TRNKOVÁ, K., *VP (habilitační) Malotřídní školy a faktory ovlivňující jejich fungování*, s. 73

⁷⁵ HANZELKA, M., et al., *Řízení školy*, s. 43

4.7 Malotřídní škola a volný čas

Po celá staletí se řídil život vesnice přírodními cykly (jaro, léto, podzim, zima) a byl také ve shodě s křesťanským církevním rokem (advent, Vánoce, Tři králové, Velikonoce, Boží tělo, Dušičky). Na vesnicích se konaly tradiční poutě, posvícení, trhy atd. Je posláním málotřídní školy, aby svými kulturními akcemi, překračujícími rámec školy podpořila a rozšířila kulturní a snad i duchovní život obyvatel vesnice.⁷⁶ Různými akcemi pořádanými ve spolupráci s vedením obce může málotřídní škola rozšířit obzory obyvatel vesnice a vytrhnout je z každodennosti všedních dní. Kulturní přínos málotřídních škol samozřejmě není jediný pozitivní vliv.

Dobrovolná účast na volnočasových aktivitách školy vytváří prostor pro rozvoj individuálních předpokladů účastníků a jejich zájmového vzdělávání jako souhrnu jednorázových i pravidelných činností. Plní funkci vzdělávací a výchovnou, kulturní a sociálně - preventivní, zdravotní, regenerační a relaxační, oddechovou a kompenzační. Ve spolupráci s rodiči, institucemi volného času a obce rozvíjí a kultivuje zájmy a nadání, sociální vztahy a demokratické občanství.⁷⁷

Jak již bylo zmíněno málotřídní škola vždy byla a stále je významným kulturním činitelem. To v minulosti vedlo k tomu, že neúplná vesnická škola plnila v tomto prostředí významné široce kulturně společenské poslání. S nemnoha žáky přispívali učitelé málotřídek k rozvoji života vesnice i zpětně k její účasti na životě školy. Proto je potřebné doceňovat i žádoucí integrační působení málotřídní školy.⁷⁸

Toto integrační působení je zřejmé na spolupráci škol s ostatními obyvateli vesnice různých věkových skupin. Starší děti mívají se škole své sourozence a tím zůstávají se školou ve stálém kontaktu, rodiče a prarodiče bývají aktivní při školních akcích nebo je-li ve škole potřeba, vypomáhají s různými manuálními pracemi. Všichni společně tak kolem školy tvoří společenství, které je na sobě více či méně závislé a přispívá k sociální soudržnosti vesnice.

To, že žáci a učitelé málotřídních škol přispívají svými aktivitami pozitivně k rozvoji života na vesnici, je nezpochybnitelné. Školy představují život na vesnici a jsou pravděpodobnou zárukou, že na venkově budou žít mladí lidé. Pedagogicky významné je i to, že prostředí venkovské málotřídní školy je méně umělé, než prostředí většiny

⁷⁶ VOMÁČKA, J., *Malotřídní školy*, s. 74

⁷⁷ HOFBAUER, B. *Děti, mládež a volný čas*, s. 66

⁷⁸ VOMÁČKA, J., *Malotřídní školy*, s. 73

městských škol z posledních let (z panelů, skla a spleti chodeb). Je v něm více úcty k tradicím (jako důsledku stálosti určitých životních forem).⁷⁹ Školy proto mají možnost, stát se přirozeným centrem sociálního života v obci.

Na závěr kapitoly mapující malotřídní školu v různých souvislostech je třeba zdůraznit, že každá malotřídní škola je nedílnou součástí každé obce, ve které sídlí. Propojení mezi školou a obcí nebo veřejností významně rozvíjí pocit sounáležitosti žáků s místní komunitou a zvyšuje zájem a podporu, kterou místní komunita a veřejnost škole poskytuje.⁸⁰

---

⁷⁹Tamtéž, s. 298

⁸⁰PRŮCHA, J., WALTEROVÁ, E., MAREŠ, J. *Pedagogický slovník*, s. 373

5 REGIONÁLNÍ ROZVOJ

5.1 Region

Z pohledu regionálního rozvoje lze region chápat jako „*jakékoliv ohraničené území s vnitřní organizací (správou)*“.⁸¹ Regiony vznikají nejčastěji rozdělením většího celku nebo spojením menších územních celků. Jejich rozdělení je možné podle důležitosti, vlivu na okolí, funkčního dosahu nebo ekonomické, společenské, politické na administrativní působnosti. Podle toho, z jakého měřítka jsou sledovány, je region dělen na přirozený a vymezený, administrativní a účelový, homogenní a heterogenní.⁸²

Podle velikosti a funkce jsou regiony děleny na makroregiony, mezoregiony a mikroregiony. Jejich studiem se zabývá regionální geografie, která rozděluje regiony podle toho, čím jsou tvořeny. A to na přírodní, socioekonomické a územní regiony.⁸³

Mikroregiony a místní akční skupiny (dale MAS) vznikají kvůli společnému prosazování zájmů obcí a místních komunit s cílem dosáhnout změn. Mikroregion je sdružení několika obcí, jak již bylo řečeno, za účelem dosažení společných cílů.

Typickým rysem takového seskupení je vznik z vlastní iniciativy, nikoliv příkazem nadřízeného orgánu nebo legislativy.⁸⁴

5.2 Rozvoj venkovské lokality

V oblasti venkova je rozvoj definován jako „*proces zlepšování pozice venkovských obcí a krajinné sféry, v níž se tyto obce nacházejí*“.

*Tento proces směřuje především k vytvoření harmonického systému kulturní krajiny, rozvoji celkové pestrosti a specifík obcí, vytvoření stabilního ekonomického systému zajišťujícího pracovní příležitosti, zajištění kvalitních podmínek pro život obyvatelstva, rozvinutí občanské společnosti, zajištění dostatečné dopravní dostupnosti.*⁸⁵

Proces rozvoje venkova je velmi výstižně znázorněn na schématu č. 1.

---

⁸¹ PONIKELSKÝ, P., KOŠTEJNOVÁ, Z., *Úvod do regionalistiky*, s. 30

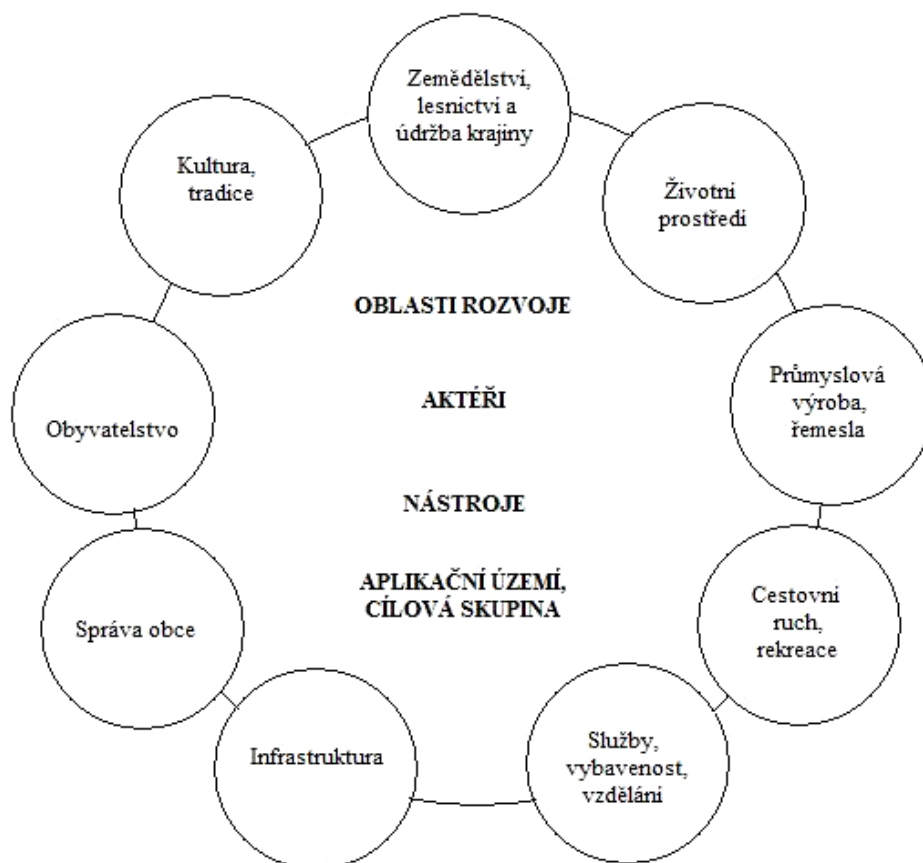
⁸² Tamtéž, s. 26 – 27.

⁸³ ŠUPKA, J., HOFMANN, E., MATOUŠEK A. *Didaktika geografie II.*, s. 28

⁸⁴ Mikroregion. In: *Wikipedia: the free encyclopedia* [online]. San Francisco (CA): Wikimedia Foundation, 2001- 26. 5. 2011 [cit. 2012-08-22]. Dostupné z: <http://cs.wikipedia.org/wiki/Mikroregion>

⁸⁵ BINEK, J., et al., *Synergie v rozvoji venkova*, s. 24

Obrázek č. 1: *Faktory rozvoje venkova v podmínkách ČR*

Zdroj: SVOBODOVÁ, H. *Faktory rozvoje venkova v podmínkách ČR* ⁸⁶

Přímo v praxi se jedná hlavně o rozvoj venkovských obcí a malých měst, o usilování místní samosprávy o funkčnost a prosperitu dané lokality. Velmi důležitá je také péče o životní prostředí a okolní ráz krajiny.

Rozvoj venkova se stává výraznou subjektivní veličinou, která je závislá na osobních preferencích či hodnotové orientaci obyvatel dané lokality, samozřejmě zde mají velký vliv i místní zdroje. Dalším potencionální vliv má napodobování a přebírání vzorů venkovského rozvoje a dalších rozvojových směrů.

⁸⁶ SVOBODOVÁ, H. *Faktory rozvoje venkova v podmínkách ČR*, Rigorózní práce

Z pohledu rozvojových směrů a rozvojových dispozic jsou rozvojové faktory rozdělovány na:

1. Endogenní - aktivita současných obyvatel venkova, např. migrace obyvatel, porodnost, letalita.
2. Exogenní - jednotliví aktéři rozvoje venkova je nemohou žádným způsobem ovlivnit, jsou dány např. polohou obce, legislativními normami, jednotlivými systémy, přírodním prostředím.
- 3.

5.2.1 Aktéři rozvoje venkova

Za aktéry rozvoje venkova jsou považováni obyvatelé, kteří žijí na daném území, instituce nebo také místní podnikatelé, tedy všichni ti, kteří svou činností a prací ovlivňují dění na vesnici.⁸⁷

Společně přispívají k rozvoji obce, a vytváří nové podněty pro ekonomickou aktivitu, čímž mohou přispívat i ke vzniku nových pracovních míst. Tím zároveň podporují nabídku na trhu práce, migrační trendy a poptávku po bydlení v obci. Z toho vyplývá, že spolupráce aktérů rozvoje venkova je velmi důležitá.

Aktéry rozvoje venkova lze rozdělit podle třech *úrovní*, kde působí:

1. lokální
2. regionální
3. národní

Další vymezení aktérů rozvoje venkova vychází z *formálnosti struktury a vnitřního fungování*, podle kterých dělíme aktéry na:

1. Institucionalizované – jedná se o instituce veřejné správy, zájmová samospráva atd.,
2. částečně institucionalizované - jde především organizace v oblasti neziskového sektoru,
3. neformální – tento typ je reprezentován zájmovými skupinami, občanskými sdruženími a občanskými iniciativami.

---

⁸⁷ BINEK, J., SVOBODOVÁ H., HOLEČEK, J., et al., *Synergie v rozvoji venkova*, s. 38

Rozlišení aktérů rozvoje venkova podle *konceptu činnosti* je postaveno především na ochotě vzájemné spolupráce mezi jednotlivými aktéry:

1. Rozvoj venkova jako celku – spadá pod Ministerstvo zemědělství nebo Spolek pro obnovu venkova,
2. rozvoj určité oblasti života na venkově – tato oblast je reprezentována např. Spolky,
3. rozvoj určitého odvětví – jedná se hlavně o zájmové organizace.

Koncepční aktéři jsou představováni aktéry formalizovanými, působícími na velkém území. Jejich vliv je pokládán za zprostředkovaný, protože více než konkrétní činností je ovlivňován jejich rámec pro činnosti lokálních aktérů, kterým tímto umožňují lepší implementaci v dané lokalitě.

Podle Binka⁸⁸ „Čím blíže se nachází aktér k řešenému prostoru, tím je jeho konkrétní dopad na dění v dané lokalitě větší.“ Přímou v praxi to znamená např. velký vliv starosty nebo zastupitelstva obce na její rozvoj. Z tohoto důvodu je velmi důležitá součinnost konání jak koncepčních, tak i lokálních aktérů. Hierarchie jednotlivých sektorů a prostorových úrovní je definována znázorněna v tabulce č. 1.

Tabulka č. 1 *Matice aktérů – prostorová úroveň versus typ sektoru*

		SEKTORY		
		veřejný	podnikatelský	neziskový
Ú R O V E Ň	národní	ministerstva	celostátní zájmová uskupení	spolky, svazky, sítě
	krajská	kraj vysoké školy krajská informační střediska	podnikatelská sdružení	nezisková sdružení
	lokální	obce – DSO* MAS** obcí zřizované organizace	podnikatelé, zamědělci	zájmová sdružení, spolky

Zdroj: BINEK, J., SVOBODOVÁ H., HOLEČEK, J., et al.⁸⁹

*DSO - Dobrovolný svazek obcí (Dobrovolné sdružení obcí), ** MAS – Místní akční skupina

⁸⁸ BINEK, J., SVOBODOVÁ H., HOLEČEK, J., et al. *Synergie v rozvoji venkova*, s. 39 - 43

⁸⁹ Tamtéž, s. 41

5.3 Venkovská obec

Pojem venkovská obec nebo vesnice představuje sídlištní jednotku ve venkovské lokalitě, která je charakteristická určitým druhem zástavby, velikostí staveb a jejich funkčním využitím. Neméně důležitým charakteristickým znakem vesnice je její struktura a počet obyvatel.⁹⁰

„Ze sociologického hlediska je obec větší či menší sociální jednotka, tvořená obyvatelstvem společně užívajícím určité vymezené území, ve kterém se odehrává převážná část denního, hospodářského a kulturního života.“⁹¹

Dle zákona č. 128/2000 Sb. o obcích *„je obec základním územním samosprávným společenstvím občanů. Tvoří územní celek, který je vymezen hranicí území obce“.*⁹²

Venkovské obce lze vymezit podle dalších kritérií:

Subjektivní vymezení je založeno na mínění a dojmech obyvatel. Není možno jej založit na kvantifikovatelných kritériích. V podstatě jde o pocit, kdy lidé poprvé vstoupí do obce a prohlédnou si její vzhled a působení na člověka neznalého místních poměrů. Často se stává, že je za vesnici označena i městská část, která však má na první pohled venkovský charakter. Velmi specifickým typem osídlení jsou v současné době velmi frekventovaná „satelitní městečka“. Ta vznikají jako součást původních venkovských obcí, avšak je otázkou, zda jsou jejich obyvatelé s obcí sociálně spjatí a cítí se jako venkované.

Objektivní vymezení – kvalitativní: mezi kritéria tohoto typu vymezení patří: *urbanistická struktura a architektonické znaky* (zde se jedná o celkové urbanistické rozdíly mezi městem a vesnicí. Města se vyznačují již od středověku hustou zástavbou s vícepodlažními domy, veřejnými prostranstvími typu tržiště, působení soudů, škol a podobně. Naproti tomu vesnice vznikaly na úrodných plochách, vhodných pro zemědělství. Budovy jsou převážně přízemní a spojovaly v sobě většinou funkce obytné, hospodářské a další), *historický vývoj* (ještě před vznikem prvních měst je zaznamenána existence vesnického osídlení, jejichž hlavní funkcí⁹³ bylo zajištění potravin. Původní městské funkce obytná a stravovací se postupem času rozšířily na tržní, řemeslné, správní, vzdělávací a další.

Velká část vesnic od doby svého vzniku zůstala vesnicemi, avšak existují i případy, kdy se z nich staly postupem času městyse nebo se naopak prosperující město přeměnilo

⁹⁰ MAJEROVÁ, V., *Český venkov 2008: Proměny venkova*, s. 15

⁹¹ MAJEROVÁ, V., *Český venkov 2008: Proměny venkova*, s. 16

⁹² Zákon č. 128/2000, Sb. o Obcích, § 18

⁹³ MAJEROVÁ, V., *Český venkov 2008: Proměny venkova*, s. 18-21

na vesnici), *ekonomické znaky* (u feudálních ekonomik byl uzlovým bodem hrad, trh či klášter, naproti tomu venkov zajišťoval zemědělskou prvovýrobu. V době průmyslové revoluce se začalo koncentrovat obyvatelstvo do měst, které se staly centry obchodu, rozvoje, vzdělanosti. Nositelé socialistického režimu měli za cíl vymazání rozdílů mezi ekonomikou měst a venkovem a to pomocí kolektivizace zemědělství, družstevního vlastnictví, organizací práce. Místo sblížení však došlo k zpretrhání vazeb k půdě, drobnému podnikání či hospodaření. Během posledních 20 let došlo k velkým proměnám na venkově. Zemědělství již neplní hlavní funkci, podnikání je běžnou součástí života venkovských obyvatel. Lidé nachází pracovní uplatnění stále častěji mimo svoji vesnici. Avšak venkovské obce si stále udržují svoji krajínotvornou a stabilizační funkci), *sociální znaky* (venkovské obyvatelstvo má často protikladné znaky městskému a to vyšší míru sociální závislosti, nižší stupeň profesních možností, silnější vazby na tradice, silnější citění k přírodě a menší sociální diferenciaci).⁹⁴

Objektivní vymezení – kvantitativní zahrnuje: *postavení obce ve správním systému* (již v době Rakouska - Uherska existovaly obecní úřady ve všech sídlech a to i venkovských. Zůstaly zachovány i během změn státního uspořádání až do vzniku Československa. Pouze v období socialismu byly nahrazeny národními výbory a jejich kompetence byly sníženy. Po roce 1989 došlo k jejich opětovnému navrácení a obecní samospráva byla obnovena. V současnosti obce dělí dle jejich kompetencí na obce s pověřeným obecním úřadem, obce s rozšířenou působností a obce s obecním úřadem), *označení obce* (za Rakouska - Uherska byla sídla rozdělena na města, městyse a venkovské obce. Toto členění se dochovalo dodnes a bylo navýšeno o další typy. Od roku 2007 tedy existuje šest různých označení obcí: hlavní město, statutární města (zákonný výčet), města, městyse, obce a vojenské újezdy), *počet obyvatel* (počet obyvatel je nejjednodušším a nejběžnějším kritériem pro vymezení hranic venkova. Nejen v České republice je tato hranice určena na 2000 obyvatel.

---

⁹⁴ MAJEROVÁ, V., *Český venkov 2008: Proměny venkova*, s. 18 - 21

Sídla s nižším počet jsou považována jako venkovské obce. Další možností je určit minimální hranici obyvatel měst, ostatní jsou potom považována za vesnice), *hustota zalidnění* (jedná se o kombinované kritérium, které je vyjádřeno počet obyvatel ku velikosti území obce. V rámci Evropské unie⁹⁵ jde o velmi významné kritérium, avšak u nás není velmi používané. Dle metodiky OECD je považována za venkovskou obec taková, která má méně než 150 ob./km². Dle ČSÚ je tato hranice 100 obyvatel.⁹⁶

V posledních letech se obce rozrůstají a na jejich okrajových částech vznikají tzv. satelitní městečka, pro která se hodí také název „městský venkov“. V historii plnilo blízké okolí města roli zásobovací. Jednalo se především o zásoby zemědělských produktů. Tento vztah se postupem času proměňoval.

Během industrializace se jedním z hlavních rysů aglomerovaných obcí stal vysoký podíl dojíždějících za prací, službami i zábavou do center. Mnoho typických venkovských obcí se přeměnilo během času a pod vlivem suburbanizace na obce s městským způsobem života. Do těchto míst se přesouvají zejména mladé rodiny s dětmi a lidé s vyšším vzděláním, a tedy i vyššími příjmy. Tito noví obyvatelé mají většinou rozdílné a často vyšší nároky na vybavenost obce než její původní občané. Mezi ně patří například vyšší nároky na infrastrukturu, vyšší kapacita mateřské a základní školy apod. Kvůli rozdílnému ekonomickému statusu starousedlíků a novousedlíků vzniká sociální polarizace. Tyto okolnosti působí problémy zejména původně malým obcím, kam se přistěhuje velký počet nových obyvatel. Ti také zpravidla nemění se změnou bydliště své aktivity, které i po přestěhování směřují do center měst. Aby nedocházelo již ke zmíněné sociální polarizaci je třeba, aby se obec snažila o zapojení novousedlíků do svého života a aktivit.⁹⁷

Další kapitola diplomové práce bude zaměřena na popis sledované lokality, konkrétně na obec Sruby a Integrovanou základní a mateřskou školu ve Srubech.

---

⁹⁵ MAJEROVÁ, V., *Český venkov 2008: Proměny venkova*, s. 21 - 24

⁹⁶ Tamtéž, s. 21 - 24

⁹⁷ BINEK, J., SVOBODOVÁ, H., CHABIČOVSKÁ, K., HOLEČEK, J., GALVASOVÁ, I., MARTÉNEK, J. *Synergie ve venkovském prostoru: Paradoxy rozvoje venkova*, str. 18 - 19

6 POPIS SLEDOVANÉ LOKALITY A INTEGROVANÉ ZÁKLADNÍ A MATEŘSKÉ ŠKOLY

6.1 Obec Sruby

„Pod lesnatou strání od severu k jihu v mírném svahu táhne se pěkně uspořádaná obec Sruby, kolem silnice uprostřed po obou stranách seřaděných stavení, chalup a statků, místy svěží zelení zahrad protkána, činí na procházejícího chodce dojem opravdu příjemný.“⁹⁸ Takto zní první věta napsaná Františkem Láskou v pamětech obce Sruby z roku 1936. Přesně vystihuje ráz obce i v dnešní době.

Obec Sruby je samostatnou obcí královohradeckého regionu ve Východních Čechách, v Pardubickém kraji a skládá se ze dvou místních částí. Ze samotné části obce Sruby a západně ležící části Hluboké, která je vzdálena cca 1,5 km.*

Z turistického i geografického hlediska patří do oblasti Orlických hor a Podorlicka. Obec leží v průměrné výšce 280 m nad mořem. Její celková katastrální plocha je 689 ha. Ke konci roku 2012 bylo v obci Sruby evidováno 185 domů a 580 obyvatel. Obyvatelé vesnice mohou využít služeb České pošty, veřejné knihovny, konzumu a pohostinství. Lze zde najít hřbotiv a kostel Nanebevstoupení Páně. Pro volný čas je možné využít Sokolovnu a fotbalové hřiště. Staví zde autobusové linky dopravující místní obyvatele do Chocně a Vysokého Mýta a železniční koridorová trať Česká Třebová – Praha, jejíž součástí je zastávka v obci pro osobní vlaky. Ke školní docházce děti využívají mateřskou a základní školu nižšího stupně (1. – 5. ročník), k dispozici je také školní družina.

Lze směle konstatovat, že v současné době díky zachování Integrované základní a mateřské školy v obci, nabízeným lukrativním stavebním parcelám a uspokojivou dopravní obslužností obce, se počet obyvatel v obci ustálil, ba naopak pomalu roste. Celé okolí obce je ideální pro pěší a cyklistické výlety. Mezi turistickými a přírodními zajímavostmi patří chráněná lidová chalupa s lomenicí, venkovský statek a památkově významný strom, který je opředěn mnoha pověstmi, zvaný “Čertův dub”.

---

⁹⁸ LÁSKA, F. *Obec Sruby v historii, pamětech a vzpomínkách*, str. 7

*Obec hraničí dle katastrálního území s katastry čtyř obcí. Na severu s Újezdem u Chocně, na severovýchodě a jihovýchodě s Chocní, na jihu a jihozápadě se Slatinou a na západě s Dobříkovem.

6.2 Historie obce Sruby

Nejstarší písemná zmínka o sledovaném místě je dochována v zakládací listině Zbraclavského kláštera z roku 1292. Touto listinou mimo jiného uvedeného majetku daroval Václav II. na konci XIII. století klášteru území, kde se dnes rozkládá obec Sruby, tehdy les zvaný Srub. Z dochovaných deskových zápisů se dozvídáme, že na začátku XIV. století, se na místě vykáceného lesa Srubu, od kterého je odvozen první název obce, rozkládá panství nebo spíše zemanství Lhotka na Srubě, Lhotka na trávníku, Lhota penes viridaria civitatis Mutensis. Ve století XVI. a XVII. se nazývá již obec Sruby, ve století XVIII. Srub později až do dnešní doby opět **Sruby**.^{99*}

V roce 1589 byla napsána gruntovní kniha nazvaná „Registra srubská“, která vypovídá o usedlících, kteří byli evidováni jako lid poddaný jmenované vrchnosti. Jsou to nejstarší zápisy o jednotlivých gruntech a o lidech v nich žijících z horní části Srubů. Plnohodnotný zápis udávající přesný počet obyvatel a je v seznamu poddaných, který byl sepsán po třicetileté válce hejtmanem Václavem Slabštych z Slabštychu. Ve Srubech bylo zapsáno 98 obyvatel, z toho 49 katolického vyznání. Mezi zajímavosti tohoto seznamu patří informace, že zde nebyli uvedeni žádní starci (pouze dva padesátníci), žádné dítě mladší 10 let a mladý věk některých manželů a hospodářů.¹⁰⁰ V roce 1843 se začala stavět železniční dráha okolo Srubů, která byla dokončena v roce 1845. Doba zrušení roboty srubského zemědělského lidu je zaznamenána v protokolech vyvazovacích komisí ze dne 14. října 1850, 23. března 1852 a 21. července 1852.¹⁰¹ Touto vyvazovací komisí bylo skončeno úplné poddanství a s tím i povinnosti venkovského lidu. Pronajatá pole rolníky neuživila z tohoto důvodu začali za prací docházet do měst. V obci se změnily hospodářské poměry a v důsledku této změny také poměry sociální, kulturní i společenské.

---

⁹⁹ LÁSKA, F. *Obec Sruby v historii, pamětech a vzpomínkách*, str. 12 – 13

¹⁰⁰ *Tamtéž*, s. 62 – 72.

¹⁰¹ LÁSKA, F. *Obec Sruby v historii, pamětech a vzpomínkách*, str. 89

*Další písemný dochovaný zápis je až z roku 1414. Jde o majetkový zápis, kde Petr ze Srubů řečený Kropáč, dává psát své manželce Anně dědictví v Lozicích a dvoru ve Srubu věno ve výši 200 kop grošů. Další zápisy zapsané na dvorských deskách nám poskytují mnoho zajímavých sdělení o vlastnických právech v zemanství. Úmrtí vlastníků se často stávalo i předmětem sporů tím, že po úmrtí majitelů připadl majetek jako odúmrtí králi, ale pozůstali se nechtěli zříci svých práv. Vlivem královské politiky bylo území často zabráno a darováno různým pánům, z různých rodů. Vlastníkem byl například rod Perštejnů, Dobříkovských z Malejova, Šelnberků, Žejdiců z Šenfeldů, Kinských z Vchynic a Tetova.

6.3 Spolkový a družstevní život v obci, aneb aktéři lokálního života v obci na zlomu 19. a 20. století

Značnou svobodou se rozmohl i nový život v obci. Ten mohl vznikat zakládáním různých spolků a družstev pomáhajících zlepšit nejen kulturní, ale i pracovní a zemědělské podmínky v malých obcích. V krátkosti autorka práce představí družstva a spolky, která významným způsobem ovlivňovala život obyvatel obce Sruby v tomto období.

Vodní družstvo

Sruby se rozkládají na těžkých jílovitých zamokřených pozemcích. Perioda mokřých let od roku 1882 nutila místní obyvatele přemýšlet o odvodnění mokřých pozemků. Již před tímto obdobím uskutečnil rolník František Dočkal úspěšný pokus s drenážemi na poli „za humny“. V této době se začaly chaoticky odvodňovat pozemky na vlastní náklady (každý sám za sebe). Z tohoto důvodu byla na žádost obce provedena odborná prohlídka zamokřených pozemků. Na tento popud byl vypracován Ing. Bohuslavem Klicmanem projekt na odvodnění. Projekt byl vypracován zdarma Technickou kanceláří zemědělské rady. Po předběžných pracích vzniklo vzápětí první vodní družstvo, které zahrnovalo obec Sruby a Slatinu. Avšak úmysl po všeobecném, soustavném a technicky vedeném způsobu odvodnění byl zastaven díky vzniklým sporům malých rolníků, a to na celých 30 let. Teprve v roce 1922 byl projekt znovu oprášen a upraven stávajícím podmínkám. 26. listopadu 1926 se začal projekt uskutečňovat prvním výkopem odpadních struh. Celkový náklad činil 1 48 867, 55 Kč.¹⁰² Konečná kolaudace proběhla 13. 11. 1928. Byla to velmi významná událost, protože po tolika letech bylo dosaženo jedné z nejpotřebnějších staveb a tím zanechalo družstvo velké dílo do budoucna.¹⁰³

Spolek pro vzájemné pojišťování proti pádu dobytka

Spolek pro vzájemné pojišťování proti pádu dobytka byl založen v roce 1898. Jeho úkolem bylo chránit chovatele, zejména malého zemědělce při náhlé ztrátě dobytka (nemoc, úraz atd.) a pomoci mu poříditi si nový kus. V tomto roce byl k pojištění přihlášen všecken dobytek, tj. 290 kusů hovězího dobytka. Činnost spolku trvala 38 let a za jeho existence bylo nutně poraženo 265 kusů dobytka.¹⁰⁴

---

¹⁰² LÁSKA, F. *Obec Sruby v historii, pamětech a vzpomínkách*, str. 209

¹⁰³ *Tamtéž*, s. 208 – 210

¹⁰⁴ *Tamtéž*, s. 210 – 211

Kampelička nebo-li „Spořitelní a záložní spolek pro Sruby“

Kampelička byla založena 11. prosince 1910 a v zakládající den bylo přihlášeno již 40 členů. Po získání cenných rad a zkušeností z jiných spolků bylo úřadování zahájeno 1. 3. 1911 a dále každou sobotu odpoledne. Už v prvních měsících se ukázala velká výhoda zřízení kampeličky. Místní občané si šli hrdě uložit své naspořené peníze a bez ostychu si šli taktéž i vypůjčit, pokud potřebovali pomoc.¹⁰⁵

Místní organizace České strany agrární nebo-li „Místní Domovina domkařů a maloročníků“

Místní organizace České strany agrární byla založena v roce 1907 a měla 28 zakládajících členů. 9. června 1919 byla organizace (čítající 32 členů) z důvodu parcelace převedena na místní Domovinu domkařů a maloročníků, aby se mohli její členové, zemědělci ucházet o panskou půdu, která měla být podle zákona o pozemkové reformě rozdělena mezi lid. Tato organizace byla hospodářskou organizací Republikánské strany zemědělského a maloročnického lidu. Mezi její hlavní úspěchy patřilo to, že zajistila převedení veškeré panské půdy v celém katastru obce Sruby do vlastnictví malých zemědělců.¹⁰⁶

Jednota malozemědělců a domkařů

Jednota malozemědělců a domkařů byla založena 29. března 1919. Celkový počet zakládajících členů byl 78. I ona měla být významně nápomocna při pozemkové reformě. Mnoho občanů bylo zaměstnáno mimo zemědělství např. v továrnách, na dráze jako traťoví dělníci nebo zřízenci. Jednalo se o chalupníky, kteří měli pronajaté chalupy a malé zábohy v rámci panského dvora.

Jeho zásluhou byly dosavadním nájemcům části půdy přiděleny do vlastnictví. Organizace také zasahovala do voleb obecního zastupitelstva.¹⁰⁷

Ochrana matek a dětí

Tento spolek zahájil svoji činnost v roce 1933. Jeho zakládající členkou byla první žena, a to Kristina Nováková. Členskou základnu tvořilo 72 členů. Poslání spolku mělo

---

¹⁰⁵ LÁSKA, F. *Obec Sruby v historii, pamětech a vzpomínkách*, str. 212 - 214.

¹⁰⁶ *Tamtéž*, s. 220 – 221.

¹⁰⁷ *Tamtéž*, s. 221 – 222.

především sociální a zdravotní charakter. Svoji činností napomáhal především lékařům a tím pádem především zdraví lidu.¹⁰⁸

6.4 Aktéři života v obci v současné době

Za aktéry rozvoje venkova, jak je již zmiňováno (v teoretické části práce, v kapitole regionální rozvoj), je považováno hlavně obyvatelstvo, instituce a podnikatelé. Tyto subjekty svoji aktivní činností vstupují do nejužšího dění na venkově. Jde o tzv. lokální působnost, tedy působnost v místě a čase.

6.4.1 Aktéři veřejného sektoru na lokální úrovni

V obci působí na lokální úrovni vnitřního fungování institucionalizovaný aktér - instituce veřejné správy - *obec - obecní zastupitelstvo a Místní akční skupina* (dále MAS). V rámci zlepšení života v obci, získávání aktuálnějších informací a snahy úspěšnějších zařazení do dotačních programů obecní zastupitelstvo odsouhlasilo členství v „Místní akční skupině Orlicko“. Členem této skupiny se obec stala 15. 1. 2013. MAS se snaží vylepšit partnerství a vztahy mezi veřejným, podnikatelským a občanským sektorem. Podporou místní reklamy dává na vědomí veřejnosti, jaké podnikatelské aktivity se v kraji provozují a snaží se zachování kulturního a přírodního dědictví.¹⁰⁹ Mezi aktivity aktérů veřejného sektoru na lokální úrovni patří stavby a stavební investice (viz tab. č. 2).

---

¹⁰⁸ LÁSKA, F. *Obec Sruby v historii, pamětech a vzpomínkách*, str. 121 – 122

¹⁰⁹ Materiály Obecního úřadu Sruby

Tabulka č. 2 *Aktivity aktérů veřejného sektoru*

ROK výstavby	Název aktivity	spolupráce	Hodnota v mil. Kč	Zdroje úhrad
2000	plynofikace obce	obec Slatina	10,52	50 % Státní fond životního prostředí, 50 % vlastní zdroje
2003	rekonstrukce IZŠMŠ		4,08	85 % EU*, MZe ČR**, program SAPARD***, 15 % vlastní zdroje
2005 - 2006	úprava chodníků a veřejného prostranství		6,50	100 % vlastní zdroje
2008 – 2010	rekonstrukce kanalizace a ČOV*****	obec Slatina	21,39	75 % EU, SZIF****, program Rozvoje venkova 15 % PGRLF ČR***** 10 % vlastní zdroje

Zdroj: Materiály obecního úřadu Sruby, vlastní zpracování

*EU – Evropská unie, **MZe ČR – Ministerstvo zemědělství České republiky, ***SAPARD - Special Accession Programme for Agriculture and Rural Development, ****SZIF Státní zemědělský intervenční fond, ***** PGRLF ČR Podpůrný a garanční rolnický a lesnický fond České republiky, *****ČOV – čistírna odpadních vod.

V této části práce bude zmíněno o *ostatním zajištění služeb a spolupráci obce s jinými aktéry*. V roce 2002 došlo k dohodě mezi obcí a obchodní firmou Konzum. Rozdělením budovy na dvě části, tedy obchod a hostinské zařízení došlo k zajištění každodenního zásobování obyvatel obce smíšeným zbožím a obnovení provozu pohostinského zařízení. Po dohodě s podnikem Česká pošta, a. byla v obci zachována i provozovna pošty. Obec každoročně vyjednává s krajem podmínky autobusové a železniční dopravy. Stará se o čisté prostředí v okolí autobusových zastávek. Obec je vlastníkem 51 % budovy Sokola Sruby, hostinského zařízení, fotbalového hřiště a dalších stavebních a pozemkových parcel. Jedná se hlavně o parcely, které jsou zatíženy stavbami sloužícími veřejnosti. Od roku 2011 se obecní zastupitelstvo stará o místní hřbitov, úklid chodníků vlastními silami a sekání obecních pozemků (předzahrádek, vše dle zákona). V obci funguje již historicky *Obecní knihovna*. Obec ve spolupráci s IZŠMŠ každoročně organizuje akci pro děti prvního ročníku „Pasování na čtenáře“.

6.4.2 Aktéři v podnikatelském sektoru na lokální úrovni

V současné době má obec v podnikatelském sektoru 5 středně velkých podnikatelských subjektů a 93 fyzických osob podnikajících dle živnostenského zákona. Z tohoto výčtu podnikatelů se velká skupina věnuje zemědělské činnosti, ostatní místní fyzické osoby podnikající dle živnostenského zákona, pomáhají v obci zajišťovat služby ke zlepšení kulturního a společenského života. Ze služeb sloužících k zásobování potravinami je zde otevřeno Řeznictví “U Dvořáků” a hostinské zařízení. Z ostatních řemesel a dalších profesí jsou hojně zastoupené truhlářské a tesařské činnosti, opravy vozidel, obrábění kovů, zednické, sklenářské, malířské a natěračské práce. V rámci činností pro fyzickou a osobní pohodu je v obci provozováno kadeřnictví, kosmetika a masážní salon. Mnoho podnikatelů má z důvodu nasycení trhu své provozovny otevřeny v okolních větších městech, a to v Chocni nebo ve Vysokém Mýtě. Do ekonomického života obce zasahují podnikatelé odvodem daňové povinnosti. Přímé činnosti ve společenském a kulturním životě se neúčastní. Avšak pomáhají dalšími činnostmi, např. sponzoringem místních neziskových organizací. Sponzorskými dary finančního i nefinančního charakteru např. pomocí menších oprav v rámci svého oboru a tím pomáhají zachovat činnost těchto organizací a spolků.

6.4.3 Aktéři neziskového sektoru na lokální úrovni

Jedná se o Tělocvičnou jednotu Sokol Sruby. Byla založena 14. září 1912 z podnětu Františka Žaby. Od prvopočátku se do jednoty přihlásilo 47 členů. Velkým cílem Sokola bylo získat zázemí – sokolovnu. Dne 4. března 1922 byla zahájena stavba. Veškeré práce dělali sami členové sokola a zdarma. Tělocvična je používána nejen ke cvičení, ale i k předvedení divadelních her, vesnických bálů, k výstavám, ke schůzím obecního zastupitelstva a jiným veřejným akcím. V současné době je činnost Sokola soustředěná pouze na fotbal a jeho příznivce. TJ Sokol Sruby má v současné době 65 členů. 14. září 2012 oslavil Sokol výročí 100 let od svého založení. Celý den se konala oslava s různorodým programem. Po dlouhé době to byla oslava s hojnou účastí obyvatel vesnice. V následující tabulce (viz tabulka č. 3) jsou uvedeny akce Sokola pořádané pro veřejnost

Tabulka č. 3 *Akce Sokola pořádané pro veřejnost*

Akce pořádané Tělovýchovnou jednotou Sokol	Zajištění akce			
	Bez spolupráce	Ve spolupráci		
		ČZS	IZŠMŠ Sruby	Obec Sruby
Kulturní akce				
Dětský karneval			x/M	x/O
Posezení při hudbě	x			
Pálení čarodějnic			x/O	x/M,O
Pohádkový les	x			
Sportovní ples	x			
Mikulášská retro diskotéka	x			
Silvestr				x/O
Sportovní akce				
Turnaj ve stolním tenise	x			x/M
Nohejbalový turnaj	x			
Fotbalové zápasy	x			
Mariášový turnaj	x			

Legenda: x – pořadatel, M - jde o materiálovou a finanční spolupráci (zapůjčení sálu, zapůjčení výrobků atd.)
O - spolupráce organizační (přímá účast na organizaci, pořádání krátkého programu).

Zdroj: *Dokumenty TJ Sokol Sruby, vlastní zpracování*

Český zahrádkářský svaz – ZO Sruby (ČZS)

Jde historicky o nejmladší veřejnou organizaci obce. Byla založena v roce 1964 a měla 35 členů. Cílem práce této organizace bylo předávání zkušeností, spolupráce v pěstování rostlin, pomoc při sklizni úrody a vybudování strojního zařízení k výrobě moštů. Zázemí ke své činnosti získali její členové ve sklepení nové školní budovy. V roce 1969 se po schválení záměru započalo se stavbou nové moštárny a zázemí zahrádkářského svazu. V roce 1972 byla stavba dokončena a předána do užívání. Budova se skládá z přízemní části, kde je umístěno moštovací zařízení a z nadzemní části, kde je umístěna zasedací místnost, šatna, kuchyňka a sociální zařízení. Členové zahrádkářského svazu jsou organizačně velmi schopnými aktéry obce. Každý rok pro svoje členy pořádají výlety na různé výstavy se zahrádkářskou tematikou (pěstování rostlin, zemědělských plodin a strojů), jak v ČR, tak i v cizině. Pro veřejnost organizují různé výstavy, sraz důchodců, dožinkovou zábavu a jarní ples. Organizují také brigády na úklid veřejného prostranství, vysazují okrasné dřeviny a tím zlepšují vzhled obce. Obec přispívá každoročně na činnost

svazu schválenou finanční dotací. Plodná je i spolupráce z IZŠMŠ, která je postavena na aktivní účasti na výstavách, kde jsou prezentovány výrobky žáků, kteří tím propagují činnost školy. Zahrádkáři své prostory pronajímají také k různým soukromým oslavám, jako jsou svatby a životní jubilea, konají se zde také veřejná zasedání obce.

Tabulka č. 4 *Akce Zahrádkářského svazu pořádané pro veřejnost*

Akce pro veřejnost pořádané Zahrádkářským svazem	Zajištění akce		
	Bez spolupráce	Ve spolupráci	
		Sokol Sruby	IZŠMŠ Sruby
Jarní výstava			x/M,O
Jarní ples		x/M	
Různé výstavy	x		
Sraz důchodců	x		
Dožínková zábava		x/M	
Vánoční výstava			x/M,O

Legenda: x – pořadatel, M - jde o materiálovou a finanční spolupráci (zapůjčení sálu, zapůjčení výrobků atd.)
O - spolupráce organizační (přímá účast na organizaci, pořádání krátkého programu).

Zdroj: *Dokumenty zahrádkářského svazu obce Sruby, vlastní zpracování*

Sbor dobrovolných hasičů

V obci Sruby a v osadě Hluboká byly na konci devatenáctého století časté požáry. Obec v těchto letech neměla hasiče a k ohňům se sjížděli hasiči z okolních (někdy i z menších) obcí. Šťastnou náhodou, a to rušením továrny Bratří Sábliků (továrny na zpracování lnu), šla do prodeje vozová hasičská stříkačka i s veškerým příslušenstvím. Obec Sruby zakoupila stříkačku i s výzbrojí za 40 zl. (800 Kr.) a tím dala podnět k založení sboru, který byl založen 23. května 1902. Od prvopočátku měl sbor 22 činných členů a 23 přispívajících. V roce 1904 byla založena hasičská knihovna sloužící celé obci a v roce 1906 byl založen pomocný sbor žen a dívek. Sbor se aktivně zúčastňoval hašení požárů v širokém okolí a dále pořádal kulturní a společenské akce. Bez nadsázky lze konstatovat, že založením sboru přišel do obce nový život. V současné době má Hasičský sbor 8 členů a vykonává pouze úlohy a funkce, které vyplývají ze zákona.

6.4.4 Aktéři neziskového sektoru na lokální úrovni vstupující do života obce z okolí

Do této kategorie patří Myslivecké sdružení Krylov Sruby. V současné době Myslivecké sdružení Krylov Sruby hospodaří na honitbě Slatina – Sruby, jejichž vlastníkem je Honební společenství Slatina. Celkem má 28 členů, z toho je 10 členů ze Slatiny. Činnost členů sdružení spočívá v ochraně přírody, v udržení rovnováhy a zdraví zvěře. Členové se zabývají odchovem malých bažantích kuřat a kachňat, která jsou později vypuštěna do přírody. Pěstují zemědělské plodiny a zajišťují krmivo k příkrmování lesní zvěře v zimních měsících. Každoročně odlovují určité počty srncího a černé zvěře, aby byla nastolena rovnováha v přírodě. V roce 2003 byla uznána parkurová střelnice na pozemcích firmy Multiagro a konal se první závod ve střeleckém parkuru. Pro veřejnost se každoročně pořádají odborné zkoušky loveckých psů a Myslivecký den. Myslivecký den je v obou obcích velice vyhlášená společenská událost. Během dne se koná střelecká soutěž pro děti i dospělé. Pod vedením odborníků si může každý zastřílet a vyzkoušet svoji šikovnost. Velice vyhlášená je myslivecká kuchyně.

Druhým aktérem obce, který patří do této kategorie je Římskokatolická církev Choceň, která je vlastníkem místního kostela Nanebevstoupení Páně. Bohoslužby zde probíhají pravidelně jeden krát za měsíc. Každoročně, vždy v květnu na církevní svátek Nanebevstoupení Páně, se zde slaví pouť a v prosinci probíhá ve spolupráci s místní školou každoroční zpívání koled.

6.5 Historie základní a mateřské školy Sruby

6.5.1 Historie mateřské školy

Provoz mateřské školy byl v obci zahájen 15. června 1951 s počtem 14 dětí. K tomuto účelu byl zrekonstruován byt ředitele školy. Mateřská školka začala celodenním provozem, aby frekvence vyhovovala pracujícím matkám. Přesto o pobyt dětí v mateřské školce velký zájem nebyl. V životě obce bylo toto zařízení něco nového a lidé nové instituci zpočátku moc nedůvěřovali. Velmi důležitým zlomem bylo v roce 1956 vybudování a otevření nové budovy Národní a mateřské školy. O provoz nové školky

se starala ředitelka školky, 1 učitelka, školník, topič a 2 kuchařky. Kuchařky se zároveň staraly o stravování v Národní škole.

6.5.2 Historie školy

Ve Srubech začal vyučovat v roce 1765 na žádost usedlíků zdejší kovář Jakub Ropek, později jeho syn Jiří Ropek. Učil jen poznávání písmen na lístku, slabikování a čtení z knih, kterou si kdo přinesl. Kovář pro svoje řemeslo neměl na učení čas, proto byl do Srubů povolán starý měšťan na místo učitele. Václav Milota neměl žádné jiné zaměstnání, a proto měl na výuku dostatek času. Pan Milota si postavil v obci chalupu, ve které učil. Starší děti chodily do školy do okolních obcí. Po jeho smrti, od roku 1785 – 1790, byli občané Srubů bez školy. Zlom nastal v roce 1790, kdy začal pan František Víško, po obdržení atestace, na žádost srubských obyvatel učit a vést první řádnou školu ve Srubech. Škola byla umístěna v samotných staveních sedláků cca 10 let. Jeho roční plat stanovil školní komisař na 100 zl. V roce 1800 byla vystavěna první dřevěná škola v obci. Škola stála na chladném a vlhkém místě. Není divu, že během 29 let byla třikrát opravována, a to se značnými náklady.

Povolení ke stavbě nové zděné školy bylo uděleno až v roce 1831 a zároveň s ním se začal hned navážet materiál. Bohužel v témže roce vypukl v Chocni velký požár, který zachvátil panský zámek a pivovar a způsobil značné škody. Veškerý materiál směřoval na opravy škod a výstavba školy byla pozastavena. Stavba byla opět zahájena až roku 1838 a ukončena v roce 1843. Další nákladnější opravy následovaly v letech 1851 a 1863. 14. května 1869 byl vydán Zákon o národních školách. Tímto zákonem zanikla povinnost učitelům vyučovat náboženství. Vyučování náboženství si od té doby zajišťovaly církevní úřady. Školní docházka byla prodloužena o 2 roky, tj. do 14 let dítěte.

Docházka se stala pravidelnou pod hrozbou trestů. O rok později došlo také ke změně vyplácení platu učitelům. Obec za každé dítě odváděla do okresní pokladny 3 zl. 12 kr. a odtud byl posílán plat učiteli. Toto vyplácení mzdy zajistilo učitelům řádný plat. V letech 1882 – 1883 byla srubská škola rozšířena o novou třídu. V roce 1884 byla na školní zahradě vystavěna tělocvična. Další plánované přístavbě školy v roce 1895 bránila obec Slatina. Obec Slatina se chtěla od Srubů „odškolití“. Což znamenalo vybudování vlastní školy v obci. Z tohoto důvodu bylo 25. května 1895 provedeno místní komisionální šetření vzdálenosti. Vzdálenost od školy na náměstí obce Slatiny byla přeměřena s výsledkem 2,8 km. Ovšem zákon, ze dne 19. února 1870, číslo 8, nařizoval

zřízení školy tam, kde děti chodí do školy vzdálené více než ½ mile, což jsou 4 km. Žádost obce Slatina byla zamítnuta, a i přes protesty slatinských občanů začala výstavba třetí třídy na srubské škole. Náklady na vybudování této třídy činily 3 689 zl. 58 kr. Počet učitelů byl rozšířen o jednoho člena, a dva církevní hodnostáři dojížděli na výuku náboženství.* Od 7. října 1932 byly Sruby připojeny k Lidové škole hospodářské v Újezdě u Chocně, kam docházela srubská mládež od 14 – 16 let. Novým usnesením ze dne 10. května 1933 bylo ministerstvem zemědělství požádáno, aby Lidová škola hospodářská byla zřízena ve Srubech. Žádosti bylo vyhověno a vyučování bylo zahájeno 1. listopadu 1933.¹¹⁰ Lidová škola hospodářská vyučovala vždy od listopadu do března, v neděli od 8 – 12 hod., a ve středu od 13 – 16 hodin, a to až do začátku druhé světové války.¹¹¹ Dne 1. 12. 1935 se konala ustanovující schůze a rozhodla o postavení nové školy. Ještě téhož měsíce byla svolána sbírka, kde bylo vybráno 20 000,- Kč. Okolnosti vyvolané dobou změnily plány, a na novou školní budovu čekali občané 21 let. Za druhé světové války došlo k omezení školního provozu. Výuka byla ukončena 20. 12. 1939 a budovu částečně osídlili němečtí vojáci a četníci, kteří hlídali hlavní železniční trať. Děti si několik měsíců chodily v určenou hodinu pro úkoly. V letech 1940 -1941 nastal postupně ustálený chod školy.

Po celou dobu se snažil řídicí učitel p. Miškovský, který v těchto letech bydlel v budově sokolovny, svou činností zmírnit a ulehčit dětem i rodinám život v obci. V roce 1954 se začínalo s výstavbou nové školy na jiném pozemku. Stavba školy, která probíhala s menší úpravou dle plánů z roku 1935 se bohužel protáhla až do roku 1956. O to větší to byla sláva, když se 9. září 1956 slavnostně otevírala nová budova školy. Ve škole byl ustálený učitelský sbor.^{112*} Výjmkou tvořily školní roky 1987 – 1992, kdy byla uzavřena

---

¹¹⁰ *Obec Sruby v historii, pamětech a vzpomínkách*, str. 146 – 165

¹¹¹ LÁSKA, F. *Obec Sruby v historii, pamětech a vzpomínkách*, str. 146 – 165, *Kronika obce Sruby*

* Další náklady na opravu školy proběhly v roce 1912, byl pořízen hromosvod v hodnotě 195 kr. V roce 1928 se uskutečnila oprava střechy a pořízení nových dvousedadlových lavic do druhé třídy, s nákladem 6 755 Kč 45 hal. Pro místní školu byl kritický rok 1929. Od konce ledna do poloviny února udeřily kruté mrazy až do - 44 °C a výuka byla dvakrát přerušena. 4. Července 1929 proběhl nad celými východními Čechami prudký orkán, který napáchal značné škody i na budově školy. Oprava školy a školní zahrady stála 3 500 Kč.

¹¹² LÁSKA, F. *Obec Sruby v historii, pamětech a vzpomínkách*, str. 146 – 165, *Kronika obce Sruby*

* Škola se skládala z hlavní budovy a dvou křídel. V hlavní budově byly v přízemí umístěny šatny, kabinet řídicího učitele, sociální zařízení a školní jídelna s malou tělocvičnou. V prvním patře byly tři učebny, přírodovědný a učitelský kabinet. Půda byla využívána jako sklad školních a branných pomůcek. Sklepení budovy vévodila kotelna, sklady potravin a ve zbylé části byla později zřízena moštárna na ovoce. Právě křídlo sloužilo jako byt řídicího učitele. V levém rozlehlejší křídle bylo vybudované samostatné zázemí pro Mateřskou školu. Propojení obou budov tvořila školní jídelna s tělocvičnou. Mateřská škola i Základní škola

základní škola v sousední obci Dobříkově. S navýšením počtu žáků se otevřela další třída, a byl rozšířen učitelský sbor. Po roce 1992, kdy došlo k opětovnému otevření dobříkovské školy, došlo k velkému úbytku žáků. Obecstála před rozhodnutím, zda školu v obci zachovat, a zmodernizovat ji, nebo udělit souhlas s uzavřením školy.¹¹³

6.6 Integrovaná základní a mateřská škola Sruby (IZŠMŠ) v současnosti

V roce 1994, jako jedna z prvních v naší republice, se stala obec zřizovatelem Integrované základní školy a mateřské školy Sruby. Vzala na sebe veškeré náklady spojené s provozem školy. V IZŠMŠ bylo zřízeno jedno společné vedení. Přestavba budovy proběhla v roce 2003, v rekordním zkráceném čase o prázdninách, z důvodu nepřerušování školní výuky. K přestavbě byly získány prostředky od Ministerstva zemědělství České republiky pro poskytování finanční pomoci z projektů programu SAPARD (v praktické části diplomové práce, v kapitole aktérů).^{**}

V roce 2012 došlo k další změně, kdy po opadnutí zájmu o internetovou učebnu a díky velkému počtu neumístěných dětí do mateřské školy, reagovala obec úpravou učebny a vybudovala novou třídu pro mateřskou školku.¹¹⁴ Dalšími důležitými prostorami pro pobyt dětí na čerstvém vzduchu jsou školní zahrada, školní hřiště, zastíněná terasa,

---

měly samostatné vedení. Základní škola byla trojtřídní a učitelský sbor se skládal z ředitele školy a dvou učitelů. Ostatními zaměstnanci byla kuchařka a školník. Potřebné opravy školy byly zajišťovány vyhlášenými brigádami ve spolupráci s místními svazáky a JZD (opravy střechy, zahrady topení na zimu atd.).

¹¹³ Kronika základní školy

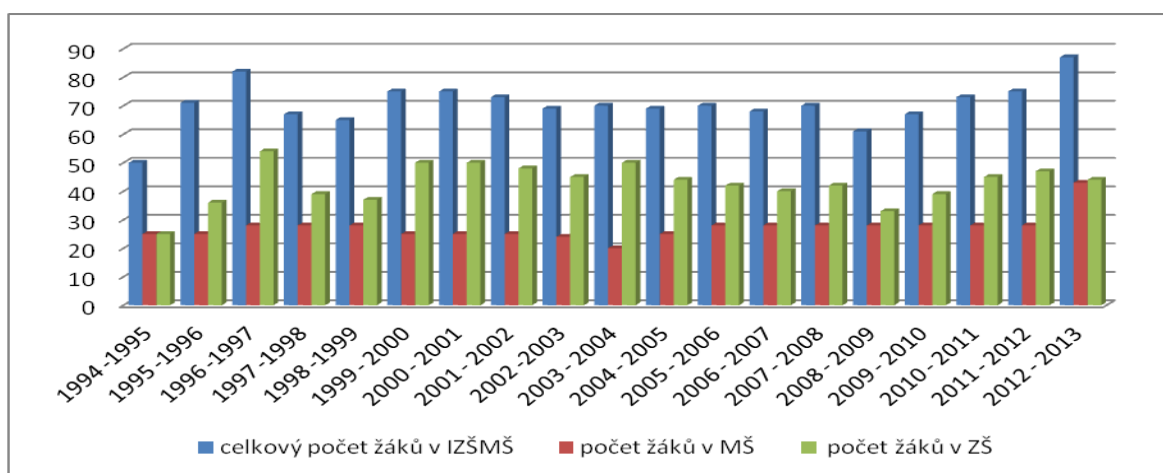
^{**} Škola se v přízemí dočkala školní kuchyně a jídelny (vyhovujících přísným normám) a rozšířené tělocvičny a šaten. V prvním patře největší změnu zaznamenalo hygienické zařízení. Část půdních prostor bylo využito pro důstojné zázemí pro učitele, ředitele a hospodářku školy. Ekologičtější bylo i vybudování plynové vytápění. V pravém křídle bylo místo budovy učitelského bytu vybudováno zázemí pro družinu a pro místní občany vznikla internetová učebna, ve které byly instalovány tři počítače, připojené na internet. Učebnu dostal na starosti nově přijatý pracovník pro údržbu. O učebnu jeví zájem především mladší generace, která se mohla pod odborným dozorem seznámit s chodem počítačů a s jejich ovládním.

¹¹⁴ Dokumenty obce Sruby a IZŠMŠ

* V současné době chodí IZŠMŠ zajišťuje kvalifikovaný učitelský sbor, který se skládá z ředitelky školy, ze dvou učitelek na celý úvazek, ze dvou učitelek mateřské školy (které mají i logopedickou poradnu) a školní družinářky. Ostatní činnost zajišťují další zaměstnanci školy, jedna vedoucí školní jídelny, která zároveň vykonává práci školnice, dvě kuchařky, jeden údržbář a ekonomka, kteří se zároveň starají i o potřeby obce. Ze současných zaměstnanců školy dojíždějí pouze dva. Zachováním školy tak zřizovatel zajistil pracovní místa pro zaměstnance školy v místě bydliště. ^{**} Provoz školky je stanoven od 6.30 do 16.00 hodin. Výukového programu se účastní 43 dětí, z toho 10 dětí dochází pouze na dopolední program a 5 dětí má sníženou docházku na 5 dní v měsíci. Poplatek za výuku v mateřské škole činí 270,00 Kč měsíčně, zkrácený 135,00 Kč. Mimoškolní aktivity IZŠMŠ jsou rozpracovány v následující kapitole.

park s mírným svahem, vhodný pro zimní sporty.* Základní škola vyučuje podle Školního vzdělávacího programu s názvem „Škola plná života“. Program byl zpracován podle RVP ZV pedagogickým sborem a v platnost vstoupil dne 1. 9. 2007. Vychází z koncepce vzdělávání, která ve své práci klade důraz na zvládání životních situací. Program má vytvořit zázemí k rozvoji tvořivosti zohledňující individuální možnosti jedince. „*Jak to nejlíp udělat, aby tu byl každý rád*“, tento název nese výukový program pro děti navštěvující mateřskou školu a tím mluví za vše. Učitelky vytvořily program dle aktuálních podmínek a vlastního přesvědčení, který podporuje vzdělávání dětí pomocí vlastních prožitků a snaží se zvyšovat motivaci a spontaneitu.** Následující graf znázorňuje celkový počet žáků od roku 1990 do současnosti (viz graf. č. 1).

Obrázek č. 2: Graf - *Celkový počet žáků ve škole a ve školce od roku 1994 do současnosti*

Zdroj: *Kronika a výroční zprávy IZŠMŠ ve Srubech, vlastní zpracování*

7 SEKUNDÁRNÍ ANALÝZA DAT O MIMOŠKOLNÍCH AKTIVITÁCH POŘÁDANÝCH IZŠMŠ SRUBY

V této kapitole diplomové práce autorka plně využívá všechny dostupné prameny a zdroje, které je možné podrobit metodě sekundární analýzy. Mezi tyto prameny patří kroniky školy, školky a obce Sruby.

V dřívější době byly mimoškolní aktivity provozovány z nutnosti a skládaly se ze zpěvu různých koled a písní, kde učitel hrával na housle a děti zpívaly písně většinou s náboženskou tematikou. Chodilo se ve svátcích vánočních a velikonočních, na Svatého Štěpána nebo na Tři krále. Za koledy jim hospodyně dávaly různé prezenty (vajíčka, mouku, kousek másla atd.) Tímto způsobem si učitelé přilepšovali k lepšímu živobytí.

Pravidelné akce se pořádaly každoročně. Akce nepravidelného charakteru byly pořádány pouze jednou, protože byly zaměřeny k nějaké významné události v aktuální době nebo situaci. Další variantou nepravidelného charakteru byly akce, které se pořádaly pouze několikrát a dále si hledaly svou cestu zájmu.

Další dělení aktivit se naskytlo rozdělením podle určení okruhu příjemců, to znamená pro koho (cílovou skupinu) byly akce pořádány. Některé byly pořádány pouze pro děti, jiné pro děti a rodiče a některé pro širokou laickou nebo odbornou veřejnost. Pro lepší porovnání a představu vývojových aktivit školy z historie do současnosti autorka uvádí některé aktivity v dřívějším období. Mimoškolní aktivity IZŠMŠ v současné době jsou v dalších oddílech diplomové práce rozděleny podle více hledisek např. organizační náročnosti, finanční náročnosti a časové náročnosti.

Následující tabulky znázorňují přehled mimoškolních akcí, které byly pořádány v období od roku 1951 až do roku 1970 a v období 1971 do roku 1994, tedy do období, než vznikla Integrovaná základní škola a mateřská škola ve Srubech.

7.1 Mimoškolní aktivity pořádané školou a školkou v období od 1951 do roku 1994

Do akcí se začíná promítat oslava míru a budovatelské nadšení poválečných let. Se svými příspěvky přichází nově vybudované Jednotné zemědělské družstvo, které dětem zajišťuje různé občerstvení a odměny za pořádání a účinkování na vyjmenovaných akcích.

Tabulka č. 5 *Mimoškolní aktivity pořádané školou a školkou v období 1951 - 1970*

Pořádané mimoškolní aktivity rok 1951 - 1970	Frekvence		Akce pořádané pro		
	pravidelné	nepravidelné	děti	rodiče	veřejnost
MSČP *	x		x		
Vánoční besídka	x		x	x	
MDŽ ** - pásmo , tanečků a písní	x		x	x	x
MDD *** - vyřazení předškoláčků	x		x	x	
Pokládání věnců		x	x		x
Vedení pionýrského kroužku		x	x		
Pořádání recitačních pásem pro schůze JZD **** a KSČ*****	x		x		x
Pořádání divadelních představení		x	x		x
Sázení stromků		x	x	x	
Přednášky na různá sociální témata	x			x	x

Zdroj: *Kroniky základní školy a mateřské školy obce Sruby, vlastní zpracování*

- * Měsíc Československo – sovětského přátelství
- ** Mezinárodní den žen
- *** Mezinárodní den dětí
- **** Jednotné zemědělské družstvo
- ***** Komunistická strana Československa

Aktivity v letech 1971 až 1994 se konaly pod vlivem politické situace. Velmi silná pozice Komunistické strany Československa s sebou přinesla i změnu aktivit ve všech školách i školkách. Ve škole se přestalo učit náboženství. Dále pokračovaly zažité aktivity, které byly popsány v předchozí kapitole. K výše zmiňovaným aktivitám přibýly i aktivity nové, určené politickými zájmy. Až na konci 80. let 20. Století, po změně vedení v obci a změně vedení školských zařízení, přestaly být mimoškolní aktivity politizované a začaly se velmi silně ubírat rodinným a volnočasovým směrem (viz tabulka č. 6).

Tabulka č. 6 *Mimoškolní aktivity pořádané školou a školkou v období 1971 - 1994*

Mimoškolní aktivity rok 1971 - 1994	Frekvence		Akce pořádané pro		
	pravidelné	nepravidelné	děti	rodiče	Veřejnost
Měsíc Československo - sovětského přátelství a VŘSR*	x		x		
Recitační pásma v místním rozhlase 4x do roka	x		x	x	x
Vánoční besídka	x		x	x	x
MDŽ - kulturní pásmo	x		x	x	x
Lampionový průvod a zapálení mírových ohňů	x		x	x	x
MDD - vyřazení předškoláků	x		x	x	
Brigády na opravy zařízení	x			x	x
Přednášky (např. na témata životosprávy a vady řeči)		x		x	x
Sběr papíru, textilu, léčivých bylin	x		x	x	
Výstavy dětských prací v muzeu v Chocni			x		x
Návštěvy podniků (ČKD**, Perla, Hedva)		x	x		
Recitační pásmo na vítání občánek		x	x		x
Sportovní odpoledne		x	x	x	
Vedení oddílu PO*** a Jisker	x		x		
Vedení zdravotního a branného kroužku		x	x		
Vícedenní výlety		x	x	x	
Ples SRPŠ****		x	x	x	x
Pokládání věnců	x		x	x	x
Sportovní vystoupení - spartakiáda	x		x		x
Účast v průvodu 1. Máje v Chocni	x		x		
Pořádání recitačních pásem pro schůze JZD a KSČ	x		x		x

Zdroj: *Kroniky mateřské a základní školy obce Sruby, vlastní zpracování*

* Velká říjnová socialistická revoluce

** Českomoravská – Kolben – Daněk

*** Pionýrská organizace

**** Sdružení rodičů a přátel školy

7.2 Mimoškolní aktivity pořádané školou a školkou v období od 1994 do současnosti

Po dvouletých přípravách, s cílem zachovat školu, proběhlo v obci Sruby předčasné rozšíření tříd o pátý stupeň, což mělo významný vliv na zvýšení počtu žáků. Školní rok 1994 – 1995 byl ztěžujícím rokem, který byl plný změn.

Tento rok byl prvním rokem integrace mateřské a základní školy. Prvním rokem, kdy se začalo vyučovat podle nových učebních osnov „Obecná škola“, v MŠ podle „Třídního vzdělávacího programu“ a zároveň prvním rokem, kdy škola, jako jedna z prvních v naší republice, získala právní subjektivitu. Jejím zřizovatelem se stala obec Sruby.

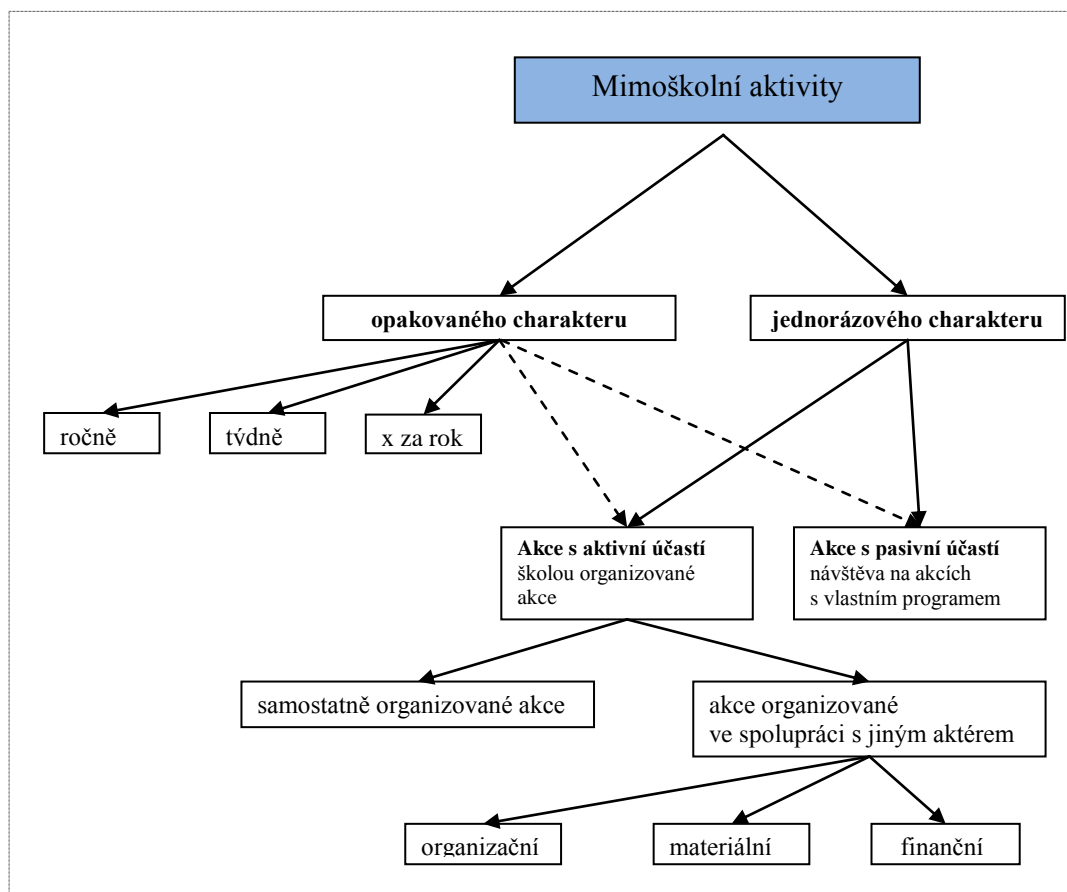
Touto aktivitou obce, jako aktéra rozvoje a zároveň zřizovatele školy byla rozšířena další mimoškolní aktivita školy, a to vaření obědů pro veřejnost. Služba byla hojně využívána důchodci, ale i podnikateli a maminkami na mateřské dovolené. V současné době školní jídelna vaří 128 obědů.

Do své maximální kapacity je využita i školní družina. Školní družina zajišťuje nepřetržitý odborný pedagogický dozor, různorodě rozšiřuje zájmy dětí a dává dětem i rodičům pocit bezpečí.

U mimoškolních aktivit školy v tomto období nastávaly rozsáhlé změny, a k jejich stabilitě došlo až ve školním roce 2007 – 2008, kdy po rozsáhlých přípravách došlo ke změně výukového programu. Na základní škole se začalo vyučovat podle školního vzdělávacího programu s názvem „Škola plná života“, v mateřské škole podle programu „*Jak to nejlíp udělat, aby tu byl každý rád*“.

Možností rozdělení mimoškolních aktivit IZŠMŠ Sruby se nabízí mnoho, a tak pro předkládané výzkumné šetření autorka vyhotovila toto jejich zjednodušené schéma. Představené schéma bude dále analyzováno, aby poskytlo ucelený náhled na veškeré mimoškolní aktivity ve sledovaném období, tedy od vzniku IZŠMŠ až do současnosti (1994 – 2013).

Obrázek č. 3: *Schéma mimoškolních aktivit uskutečněných v období 1994 – 2013*

Zdroj: *Kronika IZŠMŠ, vlastní zpracování*

První možností rozdělení mimoškolních aktivit je jejich dělení na akce opakovaného a jednorázového charakteru. Akce opakovaného charakteru mají své pevné místo v životě školy i obce. Velké dilema autorky spočívá v tom, kam zahrnout zájmové kroužky pro děti pořádané školou.

Do analýzy autorka zahrнула také mimoškolní, týdně se opakující aktivity, poněvadž jsou z některých hledisek zcela výjimečné, a to např. prolnutím věkových kategorií (některých kroužků se mohou účastnit i děti předškolního věku).

Děti v zájmových kroužcích Hello, Zvoneček, Klokánek, Start, Flétna a Artík jsou rozříděny podle věkových kategorií a tím je i dána obsahová náročnost aktivity. Z tabulky **akcí opakovaného charakteru** (viz tabulka č. 7) lze zjistit, s jakou frekvencí a pro koho jsou akce každoročně pořádány, kdo na nich spolupracoval, a v jaké míře (organizační, materiálové, finanční).

Tabulka č. 7 *Opakované mimoškolní aktivity pořádané školou a školkou v období 1994 - 2013*

Aktivity opakovaného charakteru	Četnost			Pořádné pro			Spolupráce s jinými aktéry				
	týdně	1x za rok	vícekrát do roka	děti	rodinné příslušníky	veřejnost	obec	firmy	Sokol	ČZS	Církev
Zájmové kroužky a výlety s nimi spojené	x			x	x						
Zahájení školního roku s divadelním pásmem		x		x	x		F				
Zápis předškoláků		x		x	x		F				
Aktivity pořádané ke dni matek				x	x						
Vánoční besídka		x		x	x	x					
Pokládání věnců obětem I. a II. světové války			x	x		x	F				
Jarní a letní slavnosti (pásmo písní, básní a tanců)			x	x	x						
Koncert vánočních koled		x									M
Sportovní olympiády			x	x							
Sběr papíru a bylin			x	x		x	M				
Vánoční a jarní výstava			x	x	x	x				O, M	
Den otevřených dveří		x			x	x					
Velikonoční a vánoční dílny zaměřené na lidové zvyky		x		x	x						

Legenda: x – správná možnost, M - materiálová výpomoc (zapůjčení sálu, zapůjčení výrobků atd.)
O – spolupráce organizační (přímá účast na organizaci, pořádání krátkého programu), F – finanční výpomoc.

Zdroj: *Kronika IZŠMŠ, vlastní zpracování*

Aktivity jednorázového charakteru jsou akce, které se konaly jednou za uvedené období (akce pořádané k aktuální události), nebo jsou to akce konané mimořádně dva roky za sebou (od kterých bylo odstoupeno pro nezájem nebo pro organizační náročnost). Velmi výrazná akce, která byla konaná pro veřejnost a všem se líbila, byla věnovaná povodním a jmenovala se „Květináče pro povodeň“. Děti ozdobily podle své zdatnosti a fantazie (malováním, ubrouskovou technikou atd.) různě velké květináče, které za jedno odpoledne rozvezly po obci. Výtěžek s této akce byl určen jiné základní škole, postižené povodní.

Tabulka č. 8 *Jednorázové mimoškolní aktivity pořádané školou a školkou v období 1994 - 2013*

Aktivity jednorázového charakteru	Pořádané pro			Spolupráce s jinými aktéry				
	děti	rodinné příslušníky	veřejnost	obec	firmy	Sokol	ČZS	Církev
Pomáhání s organizací výstav v Městském muzeu Choceň	x	x	x					
Lyžařský a bobařský víkend	x	x						
Volejbalový turnaj	x							
Květináče pro povodeň	x	x	x					
Sportovní dětský den	x	x				M		
Loučení se školním rokem - Noční školou	x							
Bruslení na kluzišti v Chocni	x	x						
Videopohlednice z mého města	x							
Pálení čarodějnic	x		x			M, O		
Pochod přes tři hrady	x	x						
Soutěž „srubský talent“	x							
Dýňobraní	x	x						
Korálková dílna	x	x						

Legenda: x – správná možnost, M - materiálová výpomoc (zapůjčení sálu, zapůjčení výrobků atd.), O – spolupráce organizační (přímá účast na organizaci, pořádání krátkého programu), F – finanční výpomoc.

Zdroj: *Kronika IZŠMŠ, vlastní zpracování*

Analýzou sekundárních dat, získaných z Kronik mateřské a základní školy, byly získané informace zpracovány do tabulek o přehledu pořádaných mimoškolních akcí. Svou aktivitu se snaží škola zaměřit více na rodinu, její mezigenerační soužití a kulturní život obce. Cílem snažení je zastavit na chvíli čas a skloubit volnočasové aktivity rodičů a dětí. Pokud zdroje a zázemí dovolí mimoškolní akci uspořádat i pro veřejnost, škola se tomu záměru nebrání, naopak ji jednoznačně vítá. Z provedené analýzy vyplývá, že spolupráce ostatních aktérů, kteří ovlivňují chod obce, je velmi sporadická. Proč tomu tak je, se bude snažit autorka diplomové práce zjistit, analyzovat a popsat v další kapitole.

8 EMPIRICKÉ ŠETŘENÍ O VLIVU A MOŽNOSTECH MIMOŠKOLNÍCH AKTIVIT POŘÁDANÝCH IZŠMŠ SRUBY PRO ROZVOJ OBCE A JEJÍHO OKOLÍ

Další část diplomové práce bude věnována interpretaci dat výzkumného šetření, které identifikuje význam malotřídní školy a jejích mimoškolních aktivit a zároveň odhaluje aspekty, které vedou k vyšší spolupráci, sounáležitosti a spokojenosti občanů.

Pro realizaci výzkumu byla zvolena případová studie. V případové studii je vždy usilováno o komplexní porozumění případu v jeho přirozeném prostředí, zároveň se jedná o metodu využívající nejčastěji kvalitativní techniky. S ohledem na výzkumný cíl a charakteristiku případu byla zvolena jako základní metoda - metoda rozhovoru s jednotlivými aktéry obce. Metoda používaná v tomto výzkumu byla vybrána tak, aby odpovídala velikosti zkoumaného vzorku a zároveň napomohla k hlubšímu poznání celé zkoumané problematiky a naplnění zvoleného cíle práce. Empirický výzkum byl realizován ve vybrané lokalitě v průběhu měsíce února a března 2013. Samotný výběr dotazovaných, vycházel z požadavků celého výzkumného šetření. Z důvodu obtížnosti pochopení tázaných otázek autorka stanovila nejnižší věkovou hranici dotazovaných na 18 let. Metoda rozhovoru (někdy je označován jako interview), je metodou, která umožňuje postihnout nejen fakta, ale i hlouběji proniknout do motivů a postojů dotazovaných. Jde o metodu, která je vhodná v situacích, kdy jsou hledány bezprostřední, osobní nebo důvěrné odpovědi. Pro potřeby výzkumného šetření byl zvolen hloubkový rozhovor, a to rozhovor polostrukturovaný, který vychází z předem připravených otázek (viz příloha č. 2). U všech rozhovorů se autorka snažila dodržet předem připravené schéma. Občas byla položena i doplňující otázka, která sloužila k ujasnění toho, co bylo dotazovaným řečeno a bylo v kontextu práce přínosné a zajímavé. Rozhovory byly provedeny s 15 aktéry, kteří v dané lokalitě žijí, resp. mají trvalé bydliště. Rozhovory probíhaly v jejich sociálním (tedy přirozeném) prostředí a byly vedeny individuálně. Délka rozhovorů byla přibližně 30 minut. V interpretaci výzkumných dat nejsou zveřejňována žádná fakta, která by vedla k identifikaci dotazovaných, tím je zaručena skutečná anonymita všech aktérů a dodržen výzkumný etický kodex. Všechny rozhovory byly nahrávány na diktafon, a současně byly také informace sepsány na záznamový arch.

V další interpretaci výzkumných dat byla jména dotazovaných, vzhledem k zachování jejich anonymity, nahrazena identifikačním kódem (viz charakteristika dotazovaných).

8.1 Základní charakteristika dotazovaných

V následující tabulce (tabulka č. 9) jsou zpracovány základní údaje (charakteristika) dotazovaných dle pohlaví, věku, dosaženého vzdělání, zaměstnání eventuelně sociálního statutu.

Tabulka č. 9 *Charakteristika dotazovaných*

Dotazovaní (kód)	Pohlaví		Věk				Vzdělání				Zaměstnání
	muž	žena	15 -25	26 - 35	36 - 45	46 a více	Základní	Střední s výučným listem	Střední s mat. zkouškou	Vysokoškolské	
D1		x	x						x		MD*
D2		x		x					x		Zaměstnanec
D3	x					x		x			Důchodce
D4		x				x			x		st. zaměstnanec**
D5	x					x			x		st. Zaměstnanec
D6	x		x						x		Student
D7		x			x					x	st. Zaměstnanec
D8	x			x				x			OSVČ
D9		x				x			x		st. Zaměstnanec
D10		x	x				x				Studentka
D11		x				x		x			Důchodce
D12	x			x				x			OSVČ***
D13		x			x				x		OSVČ
D14	x		x						x		Student
D15	x			x				x			OSVČ

Legenda: D – dotazovaný, x – správná možnost

Zdroj: *Rozhovory, vlastní zpracování*

*Mateřská dovolená

**Zaměstnan ve statní organizaci, ve veřejné správě nebo v organizaci, kde je zřizovatel obec

***Osoba samostatně výdělečně činná

Následující tabulka identifikuje dotazované aktéry dle vztahů k Integrované základní škole a mateřské škole v obci. Tyto informace napomohly rozklíčovat souvislosti a vztahy jednotlivých aktérů k IZŠMŠ (viz tabulka č. 10).

Tabulka č. 10 *Identifikace vztahů dotazovaných k IZŠMŠ, k obci a k ostatním aktérům*

Dotazovaní	Vztahy s IZŠMŠ v současnosti					Absolvent MŠ nebo ZŠ v obci	Člen jiné organizace v obci/název
	Rodiče / Prarodiče	Sourozenec	Zaměstnanec školy	Zam. obce/zastupitel	Žádný vztah		
D1	x					ano	TJ Sokol*
D2						ne	ČZS**
D3	x					ne	ČZS
D4			x			ano	
D5				x		ano	ČZS
D6					x	ano	
D7				x		ne	
D8	x					ano	TJ Sokol
D9			x			ne	
D10		x				ano	
D11					x	ne	Římskokatolická církev***
D12	x			x		ne	
D13	x					ne	
D14					x	ano	TJ Sokol
D15	x					ano	

Legenda: D – dotazovaný, x – správná možnost, ano – absolvent mateřské školy nebo základní školy v obci, ne – není absolventem mateřské ani základní školy v obci

Zdroj: *Rozhovory, vlastní zpracování*

*Tělovýchovná jednota Sokol

**Český zahrádkářský svaz

***Římskokatolická církev

8.2 Analýza dat

Vybraní aktéři odpovídali na šest otázek (viz příloha č. 2), s cílem upřesnit skutečnosti, které identifikovaly pořádání a využívání mimoškolních aktivit realizovaných IZŠMŠ nebo uskutečněných IZŠMŠ ve spolupráci s ostatními aktéry obce.

1. Které aktivity (akce) pořádané v místní lokalitě Vás napadnou nejdříve, když se řekne mimoškolní aktivity?

Tato otázka zjišťuje, zda obyvatelé místní lokality mají povědomí o konání jednotlivých mimoškolních aktivit pořádaných místní školou. Dotazovaní se podle odpovědi dělí do dvou skupin v návaznosti na to, zda se těchto akcí účastnili v posledních letech (během posledních dvou let) nebo v delším časovém horizontu. Druhý aspekt, který měl vliv na odpovědi dotazovaných, bylo emoční rozpoložení a vzpomínky, které si dotazovaní z těchto akcí odnášeli. Není divu, že v jejich podvědomí vyvstala nejčastěji vzpomínka na níže zmiňovanou „Vánoční besídku“. Většina dotazovaných odpověděla na tuto otázku okamžitě bez dlouhého přemýšlení.

Své zážitky na tuto akci popisuje jeden z rodičů (D8): *„Napadne mě okamžitě jmenovat vánoční besídku, které jsem se v letošním školním roce účastnil poprvé v roli rodiče (diváka). Jako dítě jsem podobné akce nezažil. Velice mě to oslovilo, byla tam příjemná rodinná atmosféra. Seznámil jsem se s rodiči a dětmi, o kterých jsem ani nevěděl, že bydlí ve stejné obci. Děti měly radost z předvedení svého nacvičeného pásma. Atmosféra byla z mého pohledu dokonalá“*. Tato akce má v obci již vybudovanou tradici a je zakořeněná v paměti obyvatel.

Ze skupiny dotázaných, kteří zmiňovali jiné aktivity, autorka uvádí některé odpovědi dotazovaných. Studentky (bývalé absolventky školy, D10): *„Touto akcí je pořádání čarodějnic, ale v současné době mají jinou organizaci, přeji si, aby se organizace vrátila tam, kde byla před sedmi lety. Odpoledne a večer byly soutěže pro děti a dospělé. Večer se pálil velký oheň a opékaly vuřty. Na této akci jsem viděla snad všechny své kamarády a hojnou účast obyvatel. V současné době se ve večerních hodinách podpaluje oheň, opékají se vuřty a do nočních hodin se poslouchá hra na kytaru. Dle mého názoru, aktivita ztratila na atraktivitě“*.

Zaměstnankyně školy (D4): „V současnosti se zabývám organizováním nové akce „Dřevěná dílna“. Je pouze pro rodiče a děti. Ve vzájemné spolupráci budou spolu rodiče a děti vymalovávat a zdobit dřevěná zvířátka. Část si děti odnesou domů, a některá zůstanou na hraní v místní mateřské školce a družině. Nejznámější a nejvyhledávanější akcí je bezesporu “Vánoční besídka”. Poprvé se v letošním roce po mnoha letech konala samostatně pouze pro děti z mateřské školy. Důvodem pro konání samostatné akce, oddělené od základní školy, je nedostatečná kapacita školních prostor a nárůst počtu dětí v mateřské školce. Vlivem zřízení nové třídy navštěvuje od září místní školku mnohem více dětí mladšího věku, které si musí postupně zvykat na větší společnost. Z tohoto důvodu si přejeme zachovat na akcích pořádaných MŠ rodinnou atmosféru.“

Obyvatel a zastupitel obce, OSVČ (D12): „Aktivit mě napadá více. Těžko vybírám konkrétní akci. Líbí se mi, jaké výrobky děti vyrábějí na výstavu, kterou škola pořádá společně se zahrádkáři. Z nově pořádaných akcí si mou oblibu získalo zpívání koled v místním kostele. Akce měla neobyčejnou atmosféru, kterou děti i dospělí hlavně o Vánocích velice kladně vnímali“.

Názvy akcí z odpovědí dotazovaných jsou dosazeny pro přehlednost do tabulky č. 11. Nejčastěji zmiňovanými akcemi jsou “Vánoční besídka”, “Zpívání v kostele” a “Dřevěná dílna”.

2. Účastníte se, popřípadě účastnili jste se, mimoškolních aktivit (akcí) pořádaných IZŠMŠ Sruby (aktivně, pasivně) a v jaké roli (organizátor, účinkující)?

Na tuto otázku mnoho respondentů odpovídalo současně již v otázce první. Svoji vypovídající schopností se otázky úzce prolínají a jednoznačně spolu souvisí.

Odpověď dotazované OSVČ, toho času bez vztahu k IZŠMŠ (D2): „*Jako rodič jsem se vždy účastnila vánoční a letní slavnosti. Jiné akce si nepamatuji. Tenkrát jich mnoho nebylo. V prosinci loňského roku (2012) jsem se byla podívat v místním kostele na zpívání koled. Byla to jediná akce pro veřejnost, o které jsem věděla včas. Myslím, že spousta akcí pořádaných v místní lokalitě zkrachuje na malé reklamě. Pro mé zaneprázdnění a pozdní příjezdy domů nejraději sleduji informace na internetu. Bohužel internetové stránky obce i školy nejsou dobře a průběžně aktualizovány.*”

Většina dotazovaných alespoň jednou během posledních dvou let mimoškolní akci navštívila. Respondenti, kteří jsou ve velmi úzkém vztahu se školou a obcí, např. zaměstnanci a zastupitelé obce, se akcí velmi často účastní jako organizátoři.

Svůj názor autorce sdělila zaměstnankyně školy (D4): „*Převážně se účastním jako organizátor. Spoluobčané si nedokáží představit, kolik svého volného času strávím přípravami jednotlivých akcí. Bohužel, některé akce, které bych chtěla dle svých nápadů uspořádat, se nemohou přes svoji finanční náročnost realizovat. Škola se snaží na některé aktivity vydělat prodejem výrobků na místních výstavách. Velkou podporu má škola ze strany zřizovatele. Ostatní sponzoři přicházejí sporadicky a pouze z řad rodičů. Mojí největší odměnou jsou rozjasněné dětské oči a tváře. V této práci vidím smysl.*”

Z následující tabulky „*Nejčastěji zmiňovaných a navštěvovaných mimoškolních aktivit*“ (viz tabulka č. 11), která je sestavena z odpovědí dotazovaných na první dvě otázky, lze zjistit, v jakém časovém horizontu se dotazovaní účastní nebo účastnili mimoškolních aktivit, jak (aktivně, pasivně) a v jaké roli (organizátor, účinkující, sponzor).

Tabulka č. 11 *Nejčastěji zmiňované a navštěvované mimoškolní aktivity (souhrn)*

Dotazování (kód)	Odpověď na otázku č. 1 a 2	Odpovědi na otázku č. 2				
		časový horizont účasti		účast		v jaké roli
	nejčastěji zmiňované a navštěvované mimoškolní aktivity	v posledních dvou letech	dříve	aktivní	pasivní	organizátor Divák účinkující
D1	dřevěná dílna, pálení čarodějnic	x			x	divák
D2	vánoční besídka, zpívání kled	x	x		x	divák
D3	vánoční besídka,	x			x	divák
D4	dřevěná dílna, vánoční besídka	x	x	x		organizátor, účinkující
D5	Vánoční besídka, pasování malých čtenářů, kladení věnců	x			x	divák
D6	kroužky, vánoční basídka	x	x	x	x	dříve aktivně jako účinkující, v současnosti divák
D7	školní kroužky, vánoční besídka, zpívání v kostele	x	x	x		organizátor, účinkující
D8	vánoční besídka	x			x	divák
D9	kroužky, vánoční besídka, dýňobraní	x	x	x		organizátor
D10	pálení čarodějnic	x	x	x		organizátor, dříve i účinkující
D11	vánoční besídka, zpívání koled	x	x	x	x	organizátor, dříve divák
D12	výstava dětských prací, zpívání v kostele	x			x	divák, organizátor
D13	výlety, kroužky	x			x	divák
D14	vánoční besídka		x	x		účinkující
D15	kroužky, vánoční besídka	x	x	x	x	dříve aktivně jako účinkující, v současnosti divák

Legenda: D – dotazovaný, x – správná možnost,

Zdroj: *Rozhovory, vlastní zpracování*

Nejvíce vzpomínanou akcí se stala vánoční besídka. Celkem 73% dotazovaných vyslovilo její název. Z 15 nejčastěji zmiňovaných akcí se jich 60% respondentů zúčastnilo v dřívějším horizontu. V posledních 2 letech se zmiňovaných akcí účastnilo již 93%. Z uvedené tabulky lze vyčíst, že raději se lidé nabízených aktivit účastní v pasivní roli, tedy v roli diváka, a to 66%. K aktivní účasti se přihlásilo pouze 27% dotazovaných v různých rolích (organizátor, účinkující), obě role má vyzkoušeno 20%.

3. Co si myslíte o účasti (rodičů, veřejnosti) na akcích pořádaných IZŠMŠ Sruby, a proč?

Kvalitativním šetřením autorka z odpovědí na tuto otázku zjistila, že pořádané akce IZŠMŠ jsou hojně vyhledávány. Hlavně starší generace si je nenechá ujít. Rádi se podívají na dětská vystoupení.

Dotazovaný rodič a podnikatel (D15) odpověděl: „Účast je hojná. Myslím si, že je dobře, že se rodiče mohou podílet na mimoškolních aktivitách svých dětí pořádaných školou, propojuje se tím vazba mezi zmíněnou školou a mladými občany obce. Také se domnívám, že je dobře, že jsou na některé akce zváni i ostatní spoluobčané.“

Za skupinu tvořenou ze zaměstnanců a organizátorů školy výstižně odpověděla dotazovaná (D7): „Účast je vysoká. Myslím si, že nabízené akce jsou různorodé a rodiče je rádi využívají k netradičním hrátkám s dětmi a činnostem, které by spolu doma dělat nemohli. Najdou se však rodiny, které naší nabídky nevyužívají. Důvod se stěží odhaduje. Asi je to v současné době hlavně náročné zaměstnání některých rodičů nebo možná i lenost.“ U této otázky se autorka setkala i s názory odhalujícími slabiny uskutečňovaných akcí. Dokládá ji názorem studenta (D6): „Akce, které jsem se účastnil, měla hojnou návštěvnost. O některých aktivitách jsem se dozvěděl bohužel pozdě. Domnívám se, že by se o některých akcích měla zlepšit informovanost, například včasným vyvěšením letáků a aktualizací webových stránek školy i obce.“

Z tabulky č. 12 lze vyčíst názor dotazovaných týkající se účasti na pořádaných mimoškolních akcí.

Tabulka č. 12 **Hodnocení účasti (souhrn)**

Hodnocení účasti	Dotazování (kód)														
	D1	D2	D3	D4	D5	D6	D7	D8	D9	D10	D11	D12	D13	D14	D15
hojná, vysoká				x		x	x	x		x	x	x	x		x
jiné hodnocení	x		x						x						
nemohu hodnotit		x			x									x	

Legenda: D – dotazovaný, x – správná možnost,

Zdroj: **Rozhovory, vlastní zpracování**

Celkem 60% dotazovaných hodnotí účast na mimoškolních aktivitách jako hojnou či vysokou. 20% dotazovaných nemůže hodnotit účast a 20% dotazovaných účast na akcích hodnotí výrazy jako různá, dobrá atd.

4. Jaká aktivita Vám v místní lokalitě chybí, a kterou byste rádi v obci přivítali?

Tato otázka se dotazovaným líbila ze všech nejvíce. Jejich návrhy byly plodné, konstruktivní a vyjadřovali názory, co si od nových akcí slibují splnit. Odpovědi respondentů se dají rozdělit do dvou skupin. První skupinu tvoří zastupitelé školy a obce, ti si představují rozvíjení tvůrčí osobnosti dítěte a druhou skupinu reprezentují ostatní dotazovaní, kteří se na pořádaných akcích chtějí spíše bavit. To dokazují jednotlivé odpovědi dotazovaných.

Zaměstnankyně školy (D7) odpověděla: *„Nemám pocit, že by bylo mimoškolních akcí pořádaných školou nedostatek, nebo že by chyběly. V každém ročním období je to jedna větší akce. Na podzim dýňobraní, v zimě vánoční besídka a zpívání koled, na jaře dny rodiny a dílny, v létě letní slavnost. Mezi tím probíhá třeba sběr papíru a akce se různě prolínají.“*

Po zábavě touží dotázaný i důchodce (D3): *„Ples s pozvanou kvalitní hudbou, která zahraje různé hudební žánry pro mladší i starší generaci. Rádi si půjdeme s manželkou zatancovat polku nebo valčík. Nošení společenského oděvu se z místních pořádaných akcí též vytrácí. Podle mého názoru i společenský oděv navozuje dobrou přátelskou atmosféru a určitou formální úroveň. V obci je pořádáno několik zábav, ale hrají tam moderní muziku, a ta nám moc nevyhovuje.“*

Podobného názoru je i zástupce podnikatelské sféry a střední generace (D2), který uvádí: *„Líbí se mi obce, které mají své lidové zvyky a tradice. Pořádají Majáles různé průvody v maskách atd. Uvítal bych takovou akci, kdy se občané umí nenásilně pobavit, udělat sami ze sebe legraci. Bohužel dnešní doba těmto akcím moc nefandí. Pokud není v obci dobrý kolektiv (takříkajíc parta bláznů), který je tažnou pořadatelskou silou, je pořádání těchto akcí nemožné.“*

Názor zástupce mladé generace D14: *„Přivítal bych větší propojení vzájemné spolupráce školy a Sokola. Domnívám se, že toto propojení by přispělo ke zlepšení fyzické tělesné stránky dětí“.*

Nápady a přání dotazovaných jsou uvedeny v následující tabulce č. 13 z které vyplývá, že dotazovaní si převážně přejí akce s kulturním zaměřením, nejčastěji je to taneční ples.

5. Jste ochotni se na pořádaných mimoškolních aktivitách (akcích) aktivně podílet, a jakým způsobem (organizačně, materiálově, finančně)?

Všichni dotazovaní aktéři obce jsou více či méně ochotni pomoci, ale přímo se nikdo nedere do organizace nových aktivit. Buď dobrovolně a velmi dobře pracují nebo chtějí být tzv. “ve vleku”. Dotazovaní se svými odpověďmi rozdělují do dvou skupin. Na občany, kteří mají více volného času, jako jsou studenti, důchodci a maminky na mateřské dovolené a na pracující.

Dotazovaná studentka (D10): *„Už se podílím na organizaci aktivit pro zdejší lidi a jsem ochotna se podílet i do budoucna, baví mě to.“*

Dle maminky na mateřské dovolené (D1): *„V současnosti jsem na mateřské dovolené a mám dostatek času. Jsem ochotna se podílet na přípravě některých akcí. Například na rozvozu pozvánek, přípravě výzdoby sálu, prodejem vstupenek atd.“*

Zaměstnaní obyvatelé v obci spíše nabízejí finanční pomoc. Autorka cituje ženu v zaměstnaneckém poměru (D2): *„Když o zmiňovaných aktivitách budu vědět a budu požádána o spolupráci, ráda přispěji finančními i nefinančními sponzorskými dary a svoji aktivitou. Ráda se v dnešní uspěchané době zastavím, osvěžím staré přátelství a navážu nové. V současné době se naše obec rozrostla a já ani neznám své spoluobčany.“*

Muž podnikatel (D8): *„Na akcích jsem ochoten se podílet finančně například sponzorskými dary. Upřednostňuji darování peněz. Pořadatelé už vědí pro koho je akce zaměřená a nakoupí si ceny. Mám to bez přemýšlení a starostí. Jako zpětnou vazbu bych uvítal možnosti umístění loga mé firmy na pozvánkách a na samotné akci i možnost prezentace prostřednictvím umístění mých katalogů.“*

V následující tabulce (tabulka č. 13) **„Chybějící aktivity a ochota dotazovaných podílet se na nových aktivitách“** jsou zpracovány získané údaje z rozhovoru dotazovaných na otázku číslo 4 a číslo 5. Různorodost odpovědí je způsobena náročným zaměstnáním a identifikací dotazovaných k IZŠMŠ a k obci. Zaměstnání neboli pracovní nasazení každého z dotazovaných má v současné době veliký vliv na účast ve volnočasových aktivitách. Přesto je většina dotazovaných ochotna se nové akce (dle zmiňovaných témat) zúčastnit i aktivně se zapojit a tím pomoci při jejím pořádání.

Tabulka č. 13 *Chybějící aktivity a ochota dotazovaných podílet se na nových aktivitách*

Dotazování (kód)	Odpověď na otázku č. 4	Odpovědi na otázku č. 5				
		účast na nových akcích		zůsob aktivní pomoci		
	Jaká aktivita Vám v místní lokalitě chybí, a kterou byste rádi v obci přivítali.	ano	Ne	organizační	Materiálový	Finanční
D1	různé závody (na doma vyrobených vozítkách)	x		x		
D2	průvod v maskách	x			x	x
D3	Ples	x		x	x	
D4	divadlo, koncerty, sáňkování v maskách	x		x		
D5	"Která chybí, to Vám z hlavy neřeknu."	x				x
D6	závody v neobvyklých disciplínách	x		x		
D7	"Nemám pocit, že by mim. akcí pořádaných školou byl nedostatek, nebo že chybí."	x		x		
D8	sportovní akce pro děti i dospělé, přetahování lanem, jízda zručnosti	x			x	x
D9	plesy, organizované na různá témata	x		x		
D10	Ples	x		x		
D11	posvícení, posezení s harmonikou	x		x		x
D12	"V současné době mě nenapadá žádné akce."	x				x
D13	"Nikdy jsem o tom nepřemýšlela."		x			
D14	sportovní akce	x		x		
D15	sjezd na lyžích v maskách	x			x	x

Legenda: D – dotazovaný, x – správná možnost,

Zdroj: *Rozhovory, vlastní zpracování*

Z uvedené tabulky vyplývá, že 73% dotazovaných postrádá více akcí, zbývajících část 27 % o tom nikdy nepřemýšleli nebo mají pocit dostatečnosti. K dotazu přístupu, se k aktivní pomoci hlásí 93% dotazovaných, z toho 43% by přispělo finančně, 28% dotazovaní by poskytli materiální prostředky (rekvizity, budovu, pozemek, aj) a 64% by pomohlo osobně svou účastí na organizaci.

6. Jaký je, dle Vašeho názoru, přínos pořádaných mimoškolních aktivit pro místní lokalitu?

Z uvedených odpovědí vyplývá, že všichni dotazovaní bez rozdílu věku, zaměstnání a sociálního statusu, mají stejný názor. Mimoškolní aktivity jsou prospěšné a velmi významné pro společenský a kulturní život obce. Jako příklad autorka uvádí názor mladé generace, studentky (D10): *„Určitě je přínos veliký, lidé nejsou pouze zalezlí v ulitách, ale jdou se společně pobavit, lépe se poznají. Akce dokazují, že se lidé jsou schopni pobavit i v těchto nelehkých časech.“*

Mladý podnikatel vyjadřuje svůj názor a zkušenost ze svého rozhodování o setrvání v obci (D14): *„Pro zdejší lokalitu mají školní akce velký význam. Škola tím přispívá k dalšímu rozvoji obce. Udržuje tím v obci mladé rodiče s dětmi, vlastně celou mladou generaci. Pokud nám mladí utečou, vesnice nebude mít následovníky a hrozí vylidnění obce. Společenské dění tohoto charakteru hodně ovlivňuje život lidí na vesnici z hlediska společenského přínosu a atraktivity.“*

Podobný názor sdílí i zaměstnanec obce (D5): *„Největším přínosem pro obec je setkávání lidí, chuť dělat něco společně, což je v současnosti velmi důležité a prospěšné. Mezilidské vztahy se snadno zničí, ale těžko rovnají a utužují. Pořádané akce napomáhají k lepší atmosféře v místní lokalitě.“*

Podobné názory mají i zástupci starší generace, autorka tuto skutečnost dokládá názorem dotazovaného důchodce (D3): *„Hlavní přínos je hlavně v setkávání občanů. Prolínají se zde různé generace a mají možnost k vzájemné diskuzi, výměně názorů, popovídání. Při neformálních setkáních se vyřeší mnoho nedorozumění a utužuje se vzájemná tolerance. Pořádáním mimoškolních akcí se život v obci aktivuje.“*

Všichni dotazovaní se jednoznačně shodují, že mimoškolní aktivity mají velký význam pro společenský a kulturní chod obce.

8.3 Závěrečná interpretace výsledků

V této kapitole autorka shrnuje zjištěné skutečnosti z polostrukturovaného rozhovoru a dává odpověď na základní výzkumnou otázku celé diplomové práce. Ze zjištěných názorů a informací poskytnutých vybranými aktéry obce, lze shrnout závěry k jednotlivým otázkám.

1. Které aktivity (akce) pořádané v místní lokalitě vás napadnout nejdříve, když se řekne mimoškolní aktivity?

Každého z dotazovaných napadla alespoň jedna akce, která je pro obyvatele obce pořádána. Respondenty při vyslovení této otázky napadají aktivity, které jsou hluboce zakořeněné a mají již hlubokou tradici v životě obce. Nejvíce zmiňované aktivity: vánoční besídka, zpívání v kostele a dřevěná dílna. Z čehož vyplývá, že jsou pořádané aktivity vnímány jako součást života obyvatel, a tím neodmyslitelně tvoří jeho společensko-kulturní složku.

2. Účastníte se, popřípadě účastnili jste se, mimoškolních aktivit (akcí) pořádaných IZŠMŠ Sruby (aktivně, pasivně) a v jaké roli (organizátor, účinkující)?

Výše zmiňovaných akcí se v minulosti zúčastnilo 60% dotazovaných. V současnosti (horizont posledních 2 let) se jich účastilo 93%. Z navýšené účasti o 33% je zřejmé, že se zvětšuje zájem ze strany rodičů s dětmi i ostaních obyvatel obce. Z vypracované tabulky č. 11, lze dále vyčíst, že raději se občané nabízených aktivit účastní v pasivní roli, tzn. v roli diváka 66 %. Pouze 27% dotazovaných se přihlásilo k aktivní účasti v různých rolích (organizátor, účinkující). Roli diváka a organizátora má vyzkoušeno 20%. V této otázce hrála značnou úlohu charakteristika dotazovaných (věková skupina a vztahy k IZŠMŠ Sruby). Zapálených aktérů tzv. „vůdců“ není v současné době v obci mnoho.

3. Co si myslíte o účasti (rodičů, veřejnosti) na akcích pořádaných IZŠMŠ Sruby, a proč?

Celkem 60% oslovených si myslí, že účast na pořádaných mimoškolních aktivitách je hojná lépe řečeno vysoká. Rodiče i obyvatelé obce (na akcích pořádaných pro veřejnost) se snaží pořádaných akcí účastnit. Dalšími ovlivňující faktory, které mají vliv na samotnou účast jsou: zvolené téma, doba, kdy je akce pořádána, propagace a zaměření na cílovou skupinu. V dnešní uspěchané době, se alespoň jeden člen rodiny (rodič, prarodič) snaží s dětmi účastnit nabízených mimoškolních aktivit.

Prostřednictvím této otázky, dle odpovědí dotazovaných, autorka zároveň zjistila slabinu, která může snižovat a často i reálně snižuje účast na mimoškolních aktivitách. Tento potencionální i reálný problém v samotném průběhu akcí pramení z nedostatečné informovanosti o těchto volnočasových aktivitách.

Proto autorka práce doporučuje pořadatelům jednotlivých akcí zajistit lepší propagaci pomocí nových médií (internetové stránky obce a školy, sms zprávy), popřípadě pomocí rozhlasu a vývěsních ploch. Pokud bude do budoucna zajištěna větší a včasná propagace a informovanost o plánovaných akcích, které budou probíhat, tak bude také pravděpodobně zvýšena i jejich návštěvnost.

4. Jaká aktivita Vám v místní lokalitě chybí, a kterou byste rádi v obci přivítali?

Autorka práce analýzou rozhovorů zjistila, že z pohledu aktérů je pořádaných aktivit nedostatek. K této odpovědi se přiklání 73% dotazovaných, kteří by uvítali v obci nové kulturní akce (např. ples, divadlo, hudební produkce aj.) a dále i nové sportovní akce (např. sjezd na lyžích v maskách). Zbývající část dotazovaných 27% má jiný názor. Někteří dotazovaní nad touto problematikou nikdy nepřemýšleli, zaměstnanci školy si myslí, že akcí pořádají dostatek.

Autorka práce doporučuje vytvoření dotazníkového šetření „Zjištění nových aktivit pro společenský rozvoj obce“, ve kterém budou použity polootevřené odpovědi (dotazovaní budou mít možnost vypsát i jiné odpovědi). Dotazníkové šetření by mohlo být umístěno na internetových stránkách města, popř. prostřednictvím papírové ankety mezi staršími obyvateli obce.

5. Jste ochotni se na pořádaných mimoškolních aktivitách (akcích) aktivně podílet, a jakým způsobem (organizačně, materiálově, finančně)?

Z uvedené analýzy rozhovorů vyplývá, že většina dotazovaných (93%) by se aktivně zapojila do organizování nebo přispěla svými finančními prostředky na organizaci různorodých aktivit. Z tohoto výsledku by se zapojilo po finanční stránce 43% dotazovaných, po stránce materiální 29% (např. rekvizity, zapůjčení pozemku) a 64% dotazovaných by se podílelo na samotné organizaci pořádané akce. Výsledky tohoto dotazování ovlivňují faktory, jako jsou náročnost zaměstnání a finanční stránka. Je nutno podotknout, že dotazovaní nejraději spolupracují při organizaci aktivit s aktérem, který udává tempo, směr a oplývá invencí.

6. Jaký je, dle Vašeho názoru, přínos pořádaných mimoškolních aktivit pro místní lokalitu?

Z uvedených odpovědí vyplývá značná důležitost mimoškolních aktivit, které mají velký význam pro veškeré skupiny obyvatel, všech věkových kategorií. Přinášejí do společné komunity obyvatel obce vzájemnou soudržnost, utužují sousedské vztahy, zlepšuje komunikaci mezi obyvateli, řeší mezigenerační toleranci a dále velkou měrou pravidelně přispívají ke kulturnímu a společenskému životu obce.

9 ZÁVĚR

Obecným cílem této diplomové práce je zjistit, jakým způsobem ovlivňuje pořádání či spolupodílení se na pořádání mimoškolních aktivit Integrovanou základní školou a mateřskou školou Sruby (IZŠMŠ) rozvoj obce Sruby. Hlavní výzkumnou otázkou tedy je, jak škola ovlivňuje a jakým způsobem se podílí na životě obyvatel ve sledované lokalitě.

V začátku diplomové práce se autorka věnuje vyhrazení teoretického rámce a základních pojmů sledované problematiky školství a regionu. Pozornost je věnována vzdělávacímu systému České republiky a vzdělávacímu procesu. Nejedná se jen o proces získávání vědomostí a znalostí, ale také o proces socializace. Zaobírá se modelem malotřídní školy, tj. školy ve kterých je výuka organizována společně pro několik ročníků prvního stupně. V České republice je touto formou organizován pouze I. stupeň základní školy. Nejčastěji je se možné setkat s typem dvoutřídních malotřídních škol, kterých je u nás téměř polovina ze všech malotřídních škol. Každá malotřídní škola je obecně vnímána jako součást občanské vybavenosti obce, ve které sídlí, proto je důležité propojení školy s ostatními aktéry v dané lokalitě.

Jak je již zmiňováno v diplomové práci (na str. 37), na rozvoj obce mají vliv především její aktéři. Z uvedeného výčtu možností rozdělení aktérů mají nejdůležitější vliv na místní rozvoj aktéři na lokální úrovni, tj. obec, obecní organizace, podnikatelé, zemědělci, zájmová sdružení a spolky.

V době rušení základních škol se za existenci Integrované základní školy a mateřské školy (IZŠMŠ) Sruby v roce 1994 postavilo obecní zastupitelstvo obce Sruby. Škola byla jednou z prvních škol v České republice, jejímž zřizovatelem se stala obec. Svou integrací a přechodem pod nového zřizovatele škola ušetřila finanční prostředky a ještě více se zapojila do života v místní lokalitě. V současné době IZŠMŠ navštěvuje 92 dětí, z toho 43 dochází do mateřské školy a 49 do základní dvoutřídní školy. Obec hradí zvýšené výdaje při poklesu žáků na vzdělávací činnost školy. Na základní škole vyučují podle vlastního vzdělávacího programu „Škola plná života“, v mateřské škole podle programu „Jak to nejlíp udělat, aby tu byl každý rád“. Nejjzákladnější funkcí školy bylo, je a bude vzdělávání žáků.

Škola jako organizace ve zdejší obci nemá pouze vzdělávací funkci, ale zastává i jiné činnosti, které jinde vykonávají mimoškolní organizace (školní jídelny, družiny, kroužky). Provozováním školní jídelny jsou zajištěny obědy nejen pro žáky a zaměstnance

školy, ale i pro spoluobčany, kteří si nejsou schopni tuto činnost již sami zajistit. Celkem školní jídelna uvaří za den přibližně 128 obědů. Školní družina nabízí nepřetržitý odborný pedagogický dozor a kroužky. Tato služba dává dětem i rodičům pocit bezpečí a různorodě rozšiřuje zájmy dětí. Svou existencí představuje významné pracovní příležitosti pro spoluobčany. Tři čtvrtiny zaměstnanců školy jsou místními občany. Svou přítomností a výše zmiňovanými funkcemi a činnostmi pozitivně působí na rozvoj obce. Díky této organizaci se obec stává atraktivnější pro mladou generaci a je zárukou dalšího rozvoje a rozšiřování.

Škola a její aktivity se od prvopočátků vždy podílely na rozvoji a kulturním životě obce. V dřívější době byly mimoškolní aktivity provozovány spíše z nutnosti a zahrnovaly zpěvy různých koled a náboženských písní. Tímto způsobem si učitelé přilepšovali k lepšímu živobytí. Udržovaly se lidové zvyky, tradice a rozvíjela se lidové slovesnost. Po druhé světové válce byly tyto funkce zachovány, ale zároveň byly zneužívány k propagaci vládnoucí strany. V současné době si škola sama určuje, jaké mimoškolní aktivity bude rozvíjet dle vlastního zaměření a zájmu.

Vhodně zvolenými aktivitami škola plní i jiné funkce. Například sběrem papíru učí děti nejen hospodařit, ale zároveň ekologicky třídit odpad. Učí je správným návykům samostatnosti, k vytváření a hledání vlastních aktivit. Napomáhá tak průběhu procesu socializace jedinců a jejich začleňování do společnosti.

V současné době lze mimoškolní aktivity různě dělit a posuzovat. Pro jejich lepší přehlednost autorka práce vyhotovila zjednodušené schéma. Z tohoto schématu vyplynulo základní dělení mimoškolních aktivit dle četnosti na akce jednorázového a opakovaného charakteru. Škola pořádá každoročně 13 akcí opakovaného charakteru. Analýzou a pomocí grafického znázornění je vidět různorodost témat pořádaných akcí, zapojení aktéři, kteří jsou ochotni se školou spolupracovat při jejich pořádání a cílová skupina pro koho jsou akce pořádány. Akce jsou určeny především dětem a rodinným příslušníkům v menší míře veřejnosti. Cílem je dát možnost rodinám strávit spolu volný čas a prožít tak nenahraditelné zážitky, na které budou vzpomínat celý život. S pořádáním akcí škole napomáhají další aktéři lokálního sektoru, jako jsou neziskové organizace Tělovýchovná jednota Sokol, Český zahrádkářský svaz a Obec Sruby. Spolupráce s podnikatelskými subjekty zcela chybí. Aktéři této skupiny nejeví zájem o zapojení do kulturního dění. Autorka navrhuje, aby obecní zastupitelstvo, jako nejdůležitější aktér lokálního života,

svojí pomocí přispělo k zprostředkování vzájemné komunikace mezi aktéry a svou intervencí podpořilo spolupráci, která by vyústila k pořádání akcí pro širší veřejnost.

K empirickému šetření o vlivu a možnostech mimoškolních aktivit pořádaných IZŠMŠ Sruby pro rozvoj obce a jejího okolí byly použity polostrukturované rozhovory, které byly vedeny s vybranými respondenty. Z důvodu obtížnosti pochopení položených otázek a získání hodnotných tzv. validních odpovědí, autorka práce stanovila věkovou hladinu dotazovaných nad 18 let.

Rozbor odpovědí dotazovaných na otázku č. 1 a 2. jednoznačně ukázal, že nejvíce obyvatelům (v roli dotazovaných) utkvěly v paměti akce opakovaného charakteru. Všichni si vzpomněli, alespoň na jednu akci. Tyto akce jsou vyhlášené, zakořeněné v podvědomí lidí, tím pádem i očekávané a hojně vyhledávané. První místo v žebříčku návštěvnosti zaujímá „Vánoční besídka“, druhé „Zpívání koled v místním kostele“ a „Dřevěná dílna“. O tom svědčí i návštěvnost na těchto akcích. Během posledních dvou let akce navštívilo 93% dotazovaných. Oproti dřívějším letům vzrostla návštěvnost o 33%. Aspekty, které nejvíce působí na návštěvnost a výběr akcí jsou zajisté časový horizont, emoční rozpoložení a vzpomínky.

Účast na akcích pořádaných IZŠMŠ Sruby autorka ověřovala otázkou č. 3. Celkem 60% dotazovaných hodnotí účast na těchto akcích jako hojnou a vysokou, 20% mluví o účasti v dobrém počtu, 20% účast nemůže posoudit. Odpovědmi na tuto otázku byla odhalena slabina, a tou je nedostatečná informovanost, propagace, která může snižovat účast na těchto aktivitách. Autorka práce navrhuje vylepšit propagaci a informovanost včasným výlepem plakátů na veřejných plochách, využitím obecního rozhlasu, včasnou aktualizací internetových stránek školy i obce.

Otázkou č. 4, autorka práce ověřovala spokojenost dotazovaných s množstvím pořádaných akcí a sbírala nové podněty na akce, které jim v místní lokalitě chybí. Nové aktivity požaduje 73% dotazovaných. A pouze 27% má jiný názor (nic je nenapadá, nepřemýšleli o tom, myslí si, že je akcí dostatek). Nejčastějším přáním dotazovaných v oblasti kultury byl zmiňován ples, divadlo, hudební produkce. Z oblasti sportu různé závody, sjezd na lyžích v maskách atd. Z názoru občanů vyplývá chuť relaxovat, oddechnout si, nezávazně se pobavit.

Na následující otázku č. 5 zda by byli dotazovaní, sami ochotni se podílet na jejich organizaci, odpovědělo 93% kladně. Z vypracovaného přehledu autorky vyplynulo

podrobnější dělení spolupráce. Po organizátorské stránce by se zapojilo 64% dotazovaných, po finanční stránce 43%, po stránce materiální 29% (zapůjčení pozemku, rekvizit). Avšak ze zkušeností autorky, zůstává v reálných situacích obvykle pouze u slibů.

Odpovědi na otázku č. 6 se jednohlasně shodují na velkém významu a přínosu mimoškolních aktivit. Nejlépe za všechny toto vyjádřil dotazovaný D3 „*Hlavní přínos je hlavně v setkávání občanů. Prolínají se zde různé generace a mají možnost k vzájemné diskuzi, výměně názorů, popovídání. Při neformálních setkáních se vyřeší mnoho nedorozumění a utužuje se vzájemná tolerance. Pořádáním mimoškolních akcí se život v obci aktivuje.*”

Člověk je od přírody určen žít ve skupině, sám nemá šanci přežít aneb řečeno slovy básníka „*sám nejsi nic a nebýt sám je těžké*”.¹¹⁵ Obec je odkázána na vlastní kulturní, zájmové a společenské aktivity. Organizováním mimoškolních aktivit škola napomáhá vzájemné komunikaci, týmové práci, vytváření bezpečného prostředí a vzájemné důvěry, spoluúčasti aktérů na rozhodování. Je prvotním aktérem efektní, účelové a perspektivní spolupráce pro všechny zúčastněné, která s sebou přináší pozitiva pro rozvoj daného území. Vytvářením těsnějších a ohleduplnějších integračních vztahů mezi občany obce má vliv na velkou sociální kontrolu v lokalitě. Hlubšími vztahy je dán větší prostor podílení se na společném životě. Závěrem lze říci, že škola organizováním mimoškolních aktivit se tak stává kulturním a společenským centrem obce. Zjištění autorky tak potvrzuje endogenního rozvoje lokality.

Škola byla, je a vždy bude středem života, srdcem, které udává rytmus a tím narušuje stereotypní život obce a v tomto ohledu plní nezastupitelnou funkci. Tématika sociálního a regionálního rozvoje je velmi obsáhlá, proto nebylo možné ji v diplomové práci detailně obsáhnout, přesto byl cíl diplomové práce splněn.

---

¹¹⁵ NEUMANN, S. K. *Sám nejsi nic*, 1. vydání, Praha: Mladá fronta, 1962, s. 230

10 SEZNAM POUŽITÝCH ZDROJŮ

Knižní publikace

- ALAN, J. *Společnost, vzdělání, jedinec: kapitoly ze sociologie vzdělání*. Praha: Svoboda, 1974
- BAŠOVSKÝ, O., LAUKO, V. *Úvod do regionální geografie*. Bratislava: Slovenské pedagogické nakladatelství, 1990, 118 s. ISBN 8008002786.
- BINEK, J., SVOBODOVÁ H., HOLEČEK, J., et al. *Synergie ve venkovském prostoru – Aktéři a nástroje rozvoje venkova*. 1. vyd. Brno: GaREP, s. r. o., 2009. ISBN 978-80-904308-6-0.
- BINEK, J., SVOBODOVÁ, H., CHABIČOVSKÁ, K., HOLEČEK, J., GALVASOVÁ, I., MARTÉNEK, J. *Synergie ve venkovském prostoru: Paradoxy rozvoje venkova*. 1. vyd. Brno: GaREP, s. r. o., 2011. ISBN 978-80-904308-0-8.
- BRINDZA, J. *Deti a ich voľný čas*, Bratislava: 1984
- EMMEROVÁ, K. *Málotřídky v současném prostředí českého venkova*. 1. vyd. Brno: Studia Paedagogica U 3-4. In *Sborník prací Filozofické fakulty Brněnské univerzity*. Vydavatelství Masarykovy univerzity, 2000. s. 81-96. ISBN 80-210-2310-4.
- GRECMANOVÁ, H. *Klima školy*. 1.vyd. Olomouc: Nakladatelství Hanex, 2008. 209 s. ISBN 978-80-7409-010-3.
- HAVLÍNOVÁ, M. *Program podpory zdraví ve škole. Rukověť projektu Zdravá škola*. 1. vyd. Praha: Portál, 1998. 280 s. ISBN 80-7178-263-7.
- HINTNAUS, L. *Budoucnost málotřídní školy*. Komenský, 1992.
- HOFBAUER, B. *Děti, mládež a volný čas*. 1. vyd. Praha: Portál, 2004. ISBN 80-7178-927-5.
- HORKÁ, H. *Výchova pro 21. Století, Koncepce globální výchovy v podmínkách české školy*. 2. vyd. Brno: Paido, 2000. 127 s. ISBN 80-85931-85-0.
- KLIMEŠ, L. *Slovník cizích slov*. 2. vyd. Praha: SPN, 2005, 864 s. ISBN 80-7235-272-5.
- KRAUS, B, POLÁČKOVÁ, V., LORENZOVÁ, J. et al. *ČLOVĚK – PROSTŘEDÍ – VÝCHOVA*. 1. vyd. Brno: Paido, 2001. 199 s. ISBN 80-7315-004-2.
- LINHART, J. et al. *Slovník cizích slov pro nové století*. 1. vyd. Český Těšín: FINIDR, 2004. 412 s. ISBN 80-85843-61-7.
- MAJEROVÁ, V., *Český venkov 2008: Proměny venkova*. 1. vydání Praha: Česká zemědělská univerzita v Praze, Provozně ekonomická fakulta, 2009. ISBN 978-80-213-1991-0.

- MAŘÍKOVÁ, H., PETRUSEK, M., VODÁKOVÁ, A., *Velký sociologický slovník I. díl*. Praha: Univerzita Karlova, Karolinum, 1996. ISBN 80-7184-311-3.
- MEČIAR, J. *Úvod do studia geografie*. Brno: Masarykova univerzita pedagogická fakulta, 2007. 197 s. ISBN 80-210-3878-0
- NEUMANN, S. K. *Sám nejsi nic*, 1. vydání, Praha: Mladá fronta, 1962, 230 s
- PALÁN, Z. *Základy andragogiky*. 1. vyd. Praha: Vysoká škola Jana Amose Komenského, 2003. ISBN 80-86723-03-8.
- PROKOP, J. *Škola jako sociální útvar*. Praha: Univerzita Karlova, 1996. 44 s. ISBN 80-86039-01-3.
- PRŮCHA, J., WALTEROVÁ, E., MAREŠ, J. *Pedagogický slovník*, 4. vyd. Praha: Portál, 2009. 400 s. ISBN 978-80-7367-647-6.
- PRŮCHA, J. *Moderní pedagogika: věda o edukačních procesech*, 1 vyd. Praha: Portál, 1997. 495 s. ISBN 8071781703.
- REKTOŘÍK, J. et al. *Ekonomika a řízení odvětví veřejného sektoru*. 2. vyd. Praha: Ekopress, 2007. 140 s. ISBN 978-80-86929-29-3.
- STŘELEČEK, S. *Studie z teorie a metodiky výchovy*. 1. vyd. Brno: Masarykova univerzita, 2005. ISBN 80-210-3687-7.
- SVOBODOVÁ, H. *Faktory rozvoje venkova v podmínkách ČR*, Rigorózní práce. Brno: Geografický ústav PřF Masarykovy univerzity, 2009.
- ŠIMONÍK, O. *Úvod do didaktiky základní školy*. Brno: Digitální tisk: MSD, 2005. 140 s. ISBN 80-86633-33-0.
- ŠUPKA, J., HOFMANN, E., MATOUŠEK A. *Didaktika geografie II*. 1. vyd. Brno: VENSEN, 1994. 59 s. ISBN 80-210-1010-X.
- VALENTA, J. *Školské zákony a prováděcí předpisy s komentářem*. 4. vyd. Olomouc: Nakladatelství ANAG, 2009.
- WALTEROVÁ, E. et al. *Úloha školy v rozvoji vzdělanosti*. I. díl. 1. Vyd. Brno: Paido, 2004. 295 s. ISBN 80-7315-083-2.
- WOKOUN, R. *Regionální rozvoj: Východiska regionálního rozvoje, regionální politika, teorie, strategie a programování*. Praha: Linde, 2008. ISBN 978-80-7201-699-0.

Internetové zdroje:

Zákon č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním a vyšším odborném vzdělávání, ve znění pozdějších předpisů. Dostupné z: <http://www.msmt.cz/dokumenty/novy-skolsky-zakon>

Zákon č. 128/2000, Sb. Zákon o obcích (obecní zřízení) Dostupné z: http://www.zakony.e-obec.cz/storage/1170281450_sb_zakon_o_obcich_128_2000sb.pdf

Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy. *Národní program rozvoje vzdělání v České republice: Bílá kniha*. Dostupné z: <http://www.msmt.cz/dokumenty/bila-kniha-narodni-program-rozvoje-vzdelavani-v-ceske-republice-formuje-vladni-strategii-v-oblasti-vzdelavani-strategie-odrazi-celospolcenske-zajmy-a-dava-konkretni-podnety-k-praci-skol>
PONIKELSKÝ, P., KOŠTEJNOVÁ Z. *Úvod do regionalistiky*. Dostupné z: www.vsrr.cz/pomucka/uvod_do_regionalistiky.pdf.

Region. In: *Wikipedia: the free encyclopedia* [online]. San Francisco (CA): Wikimedia Foundation, 2001- (cit. 2012-08-15). Dostupné z: http://cs.wikipedia.org/wiki/Region#cite_ref-1

Regionalismus, regionalismus - ABZ.cz: slovník cizích slov. In: ABZ.cz (online). © 2005-2006 (cit. 2012-07-22). Dostupné z: <http://slovník-cizich-slov.abz.cz/web.php/slovo/regionalismus-regionalismus>

Mikroregion. In: *Wikipedia: the free encyclopedia* [online]. San Francisco (CA): Wikimedia Foundation, 2001- 26. 5. 2011 [cit. 2012-08-22]. Dostupné z: <http://cs.wikipedia.org/wiki/Mikroregion>

Další použité zdroje:

LÁSKA, F. *Obec Sruby v historii, pamětech a vzpomínkách*. Vytiskla knihtiskárna „Loutkáře“ v Chocni, 1936

CARBOVÁ, H. a SINGERTOVÁ, V., *Kronika mateřské školy, od roku 1951 do 1990*
ČEŠKA, F. *Kronika obce Srubů*, od 1924 do roku 1931

JETLEB, K. a BURIÁNEK, J. *Kronika obce Srubů II*, od roku 1932 do roku 1961

PRAŽÁKOVÁ, E., ČECHOVÁ, I. a CARBOVÁ, H. *Kronika základní školy Sruby*

ŠTĚPÁNOVÁ, D. *Kronika IZŠMŠ od 1994 do současnosti*

Dokumenty IZŠMŠ Sruby: ŠVP ZŠ a ŠVP ŠD č.j. 72/2007/RE, ŠVP MŠ č.j. 61/2012/RE,

11 SEZNAM ZKRATEK

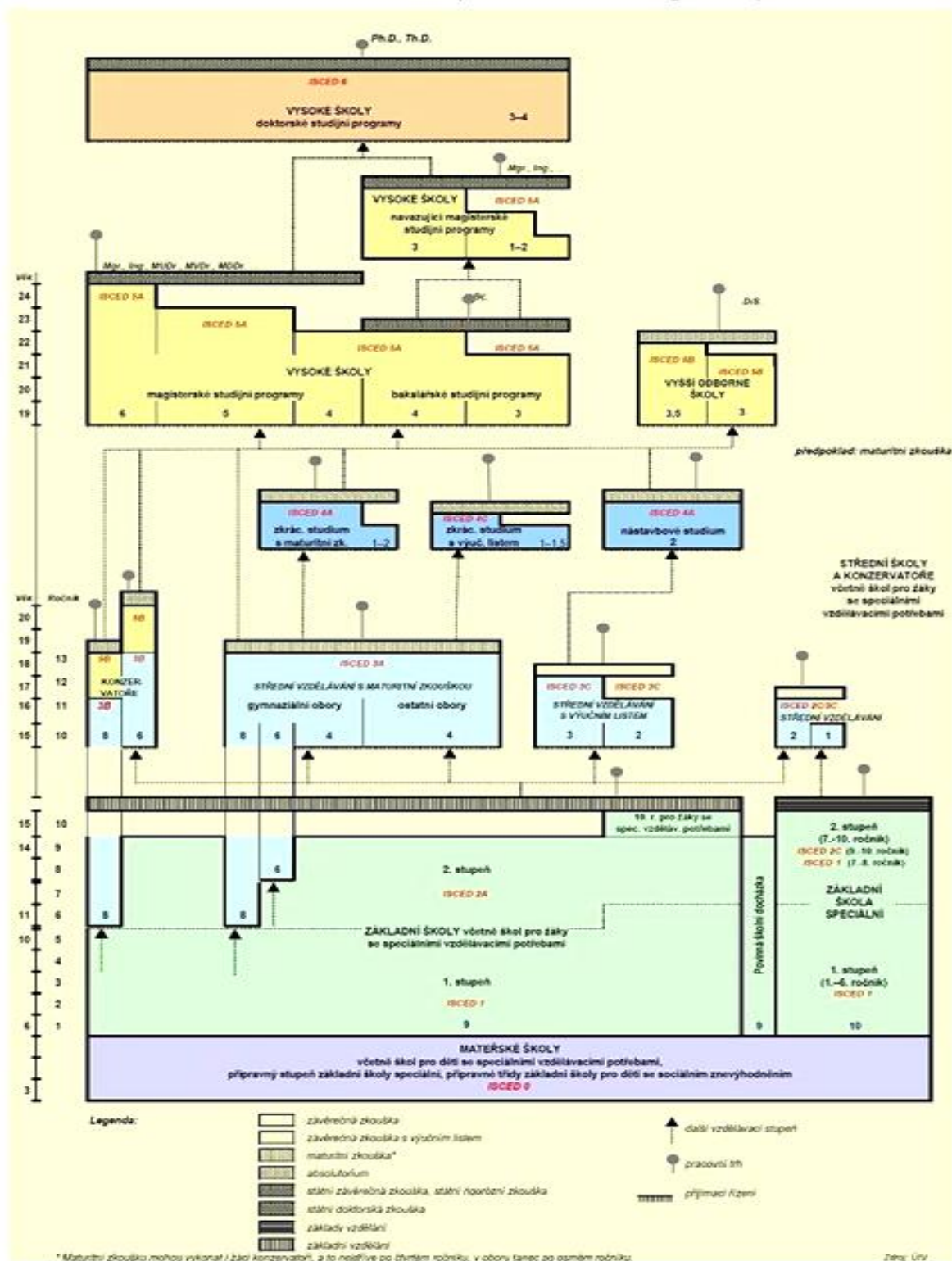
a. s.	Akciová společnost
EU	Evropská unie
č.	číslo
ČOV	čistírna odpadních vod
ČR	Česká republika
ČZS	Český zahrádkářský svaz
DSO	Dobrovolný svazek obcí (Dobrovolné sdružení obcí)
hal.	haléřů
IZŠMŠ	Integrovaná základní škola a mateřská škola
JZD	Jednotné zemědělské družstvo
Kč	Korun českých
km	kilometr
kr.	krejcar
KSČ	Komunistická strana československa
MAS	Místní akční skupina
MD	Mateřská dovolená
MDD	Mezinárodní den dětí
MDŽ	Mezinárodní den žen
MSČP	Měsíc československo – sovětského přátelství
MŠ	Mateřská škola
MZe ČR	Ministerstvo zemědělství České republiky
např.	například
OSVČ	Osoba samostatně výdělečně činná
PGRLF ČR	Podpůrný a garanční rolnický a lesnický fond České republiky
PO	Pionýrská organizace
RVP ZV	Rámcový vzdělávací program pro základní vzdělání
s.	strana
SAPARD	Special Accession Programme for Agriculture and Rural Development
spol.	společnost
s. r. o.	Společnost s ručením omezeným

SRPŠ	Sdružení rodičů a přátel školy
SZIF	Státní zemědělský intervenční fond
ŠVP	Školní vzdělávací program
tj	to jest
TJ Sokol	Tělovýchovná jednota Sokol
ÚIV	Ústav pro informace ve vzdělávání
VŘSR	Velká říjnová socialistická revoluce
zl.	Zlatý (bývalá měna)
ZO	základní organizace
ZŠ	Základní škola

12 PŘÍLOHY

Příloha č. 1	Vzdělávací systém ČR.....	86
Příloha č. 2	Formulář otázek pro polostandardizovaný rozhovor.....	87
Příloha č. 3	Rozhovory dotazovaných.....	88
Příloha č. 4	Fotografie obce a Integrované základní školy a mateřské školy Sruby.....	102

Příloha č.1 *Vzdělávací soustava České republiky*

Zdroj: Ústav pro informace ve vzdělávání

Cílem rozhovoru bude analýza a hodnocení oblasti spolupráce školy s jednotlivými aktéry, přinášející sociální a kulturní přínos pro život v obci.

- 1. Které aktivity (akce) pořádané v místní lokalitě Vás napadnou nejdříve, když se řekne mimoškolní aktivity?**
- 2. Účastníte se, popřípadě účastnili jste se, mimoškolních aktivit (akcí) pořádaných IZŠMŠ Sruby (aktivně, pasivně) a v jaké roli (organizátor, účinkující)?**
- 3. Co si myslíte o účasti (rodičů, veřejnosti) na akcích pořádaných IZŠMŠ Sruby, a proč?**
- 4. Jaká aktivita Vám v místní lokalitě chybí, a kterou byste rádi v obci přivítali?**
- 5. Jste ochotni se na pořádaných mimoškolních aktivitách (akcích) aktivně podílet, a jakým způsobem (organizačně, materiálově, finančně....)?**
- 6. Jaký je, dle Vašeho názoru, přínos pořádaných aktivit pro místní lokalitu?**

Zdroj: autorka

Příloha č. 2 *Polostandardizovaný rozhovory s jednotlivými aktéry obce*

D – dotazovaný

D1: žena, věk: 15 - 25, MD, rodič, absolventka, člen TJ Sokol

T: Které aktivity (akce) pořádané v obci nebo v místní lokalitě Vás napadnou nejdříve, když se řekne mimoškolní aktivity?

D: *„V současné době mě napadne dřevěná dílna a pálení čarodějnic. Na obě akce se s dětmi moc těšíme.“*

T: Účastníte se, popřípadě účastnili jste se, mimoškolních aktivit (akcí) pořádaných IZŠMŠ Sruby (aktivně, pasivně) a v jaké roli (organizátor, účinkující)?

D: *„Většinou se akcí účastním pasivně. Moc se mi líbí různá témata a činnost na vybraných akcích.“*

T: Co si myslíte o účasti (rodičů, veřejnosti) na akcích pořádaných IZŠMŠ Sruby a z jakého důvodu?

D: *„Návštěvnost akcí je především závislá na propagaci. Myslím si, že v naší obci vážně hlavně propagace a pozvání na pořádané akce. Já osobně jsem nejlépe informována o pořádných akcích z nástěnky umístěné v mateřské školce. Při procházkách s kočárkem sleduji vývěsky a výleповé plochy a tam údaje chybí nebo jsou zastaralé.“*

T: Jaká aktivita Vám v místní lokalitě chybí, a kterou byste rádi v obci přivítali?

D: *„Akci pořádaných pro rodiče a děti je snad dostatek. Některé akce bych rozšířila s účastí na širší okruh zájemců. Od svých kamarádek, kterým už děti odrostly a navštěvují městské školy, jsem se dozvěděla, jak moc jim tyto akce chybí. Přála bych si pořádání nějakého závodu jen tak pro pobavení (různé závody na doma vyrobených vozítkách).“*

T: Jste ochotni se na pořádaných mimoškolních aktivitách (akcích) aktivně podílet a jakým způsobem (organizačně, materiálově, finančně)?

D: *„V současnosti jsem na mateřské dovolené a mám dostatek času. Jsem ochotna se podílet na přípravě některých akcí. Například na rozvozu pozvánek, přípravě výzdoby sálu, prodejem vstupenek atd.“*

T: Jaký je, dle Vašeho názoru, přínos pořádaných aktivit pro místní lokalitu?

D: *„Pořádané akce udržují život v obci. Je to v dnešní době takový malý zázrak, když se při pohodové atmosféře dokážeme sejít a pobavit se. Z tohoto důvodu mám život na vesnici ráda a neumím si představit žít ve městě.“*

D2: žena, věk 26 - 35, pracující, člen ČZS

D: „Z minulosti mě utkvěla v paměti vánoční besídka v současnosti to je zpívání koled.“

D: „Jako rodič jsem se vždy účastnila vánoční a letní slavnosti. Jiné akce si nepamatuji. Tenkrát jich mnoho nebylo. V prosinci loňského roku (2012) jsem se byla podívat v místním kostele na zpívání koled. Byla to jediná akce pro veřejnost, o které jsem věděla včas. Myslím, že spousta akcí pořádaných v místní lokalitě zkrachuje na malé reklamě. Pro mé zaneprázdnění a pozdní příjezdy domů nejraději sleduji informace na internetu. Bohužel internetové stránky obce i školy nejsou dobře a průběžně aktualizovány.“

D: „Účast na pořádaných akcích nemohu hodnotit.“

D: „Líbí se mi obce, které mají své lidové zvyky a tradice. Pořádají majáles různé průvody v maskách atd. Uvítala bych takovou akci, kdy se občané umí nenásilně pobavit, udělat sami ze sebe legraci. Bohužel dnešní doba těmto akcím moc nefandí. Pokud není v obci dobrý kolektiv (takříkajíc parta bláznů), který je tažnou pořadatelskou silou, je pořádání těchto akcí nemožné.“

D: „Když o zmiňovaných aktivitách budu vědět a budu požádána o spolupráci, ráda přispěji finančními i nefinančními sponzorskými dary a svoji aktivitou. Ráda se v dnešní uspěchané době zastavím, osvěžím staré přátelství a navážu nové. V současné době se naše obec rozrostla a já ani neznám své spoluobčany.“

D: „V naší obci si vždy lidé viděli, jak se říká do talíře. Někdy hlavně starší generace se tzv. až moc stará co se kde děje a jak. V duchu všichni obyvatelé obce ale víme, že kdyby měl někdo problém a potřeboval pomoci, najde u souseda pomocnou ruku. Pomocí těchto akcí a vzájemnou komunikací ztrácí obec anonymitu a tím se liší od velkých měst.“

D3: muž, věk 46 a více, důchodce, prarodič, člen ČZS

D: „Napadnou mě akce pořádané pro děti zdejší školou, třeba vánoční besídka. V tomto roce mi nastoupila vnučka do mateřské školky tak jsem o akcích lépe informován než tomu bylo v minulosti.“

D: „Účastnil jsem se vánoční besídky a zpívání koled v kostele. Obě akce měly nezapomenutelnou atmosféru. Děti ze začátku trpěly trochu trémou, ale ta brzy opadla. Předváděly s radostí rodičům, co nového se naučily. Na konci besídky zaměstnanci školy uspořádali pro zúčastněné posezení při kávě a cukroví. Rodiče a prarodiče získali chvíli na popovídání, seznámení se a zavzpomínání.“

D: „Účast na akcích, kterých jsem měl možnost se zúčastnit, byla dobrá. Někteří spoluobčané se už do vybraných prostor pomalu nevešli. Na tyto akce se těší celá obec. Řekl bych, že zmiňované akce jsou už tradice pro naši obec.“

D: „Ples. Ples s pozvanou kvalitní hudební skupinou, která zahraje různé hudební žánry pro mladší a starší generaci. Rádi si půjdeme s manželkou zatancovat polku nebo valčík. Nošení společenského oděvu se z místních pořádaných akcí též vytrácí. Podle mého názoru i společenský oděv navozuje dobrou přátelskou atmosféru. V obci je pořádáno několik zábav, ale mají moderní muziku a ta nám moc nevyhovuje.“

D: „Jako zahrádkář a důchodce jsem ochoten pomoci při pořádání mimoškolních i jiných akcích v obci. Pomohl bych organizačně i sponzorskými věcnými dary třeba do tomboly.“

D: „Hlavní přínos je hlavně v setkávání občanů. Prolínají se zde různé generace a mají možnost k vzájemné diskuzi, výměně názorů, popovídání. Při neformálních setkáních se vyřeší mnoho nedorozumění a domluví se vzájemná tolerance. Pořádáním mimoškolních akcí se život v obci aktivuje.“

D4: žena, věk 46 a více, zaměstnanec školy, absolventka

D: „V současnosti se zabývám organizováním nové akce „Dřevěná dílna“. Je pouze pro rodiče a děti. Ve vzájemné spolupráci budou spolu rodiče a děti vymalovávat a zdobit dřevěná zvířátka. Část si děti odnesou domů, a některá zůstanou na hraní v místní mateřské školce a družině. Nejznámější a nejvyhledávanější akcí je bezesporu „Vánoční besídka“. Poprvé se v letošním roce po mnoha letech konala samostatně pouze pro děti z mateřské školy. Důvodem pro konání samostatné akce, oddělené od základní školy, je nedostatečná kapacita školních prostor a nárůst počtu dětí v mateřské školce. Vlivem zřízení nové třídy navštěvuje od září místní školku mnohem více dětí mladšího věku, které si musí postupně zvykat na větší společnost. Z tohoto důvodu si přejeme zachovat na akcích pořádaných MŠ rodinnou atmosféru.“

D: „Převážně se účastním jako organizátor. Spoluobčané si nedokáží představit, kolik svého volného času strávím přípravami jednotlivých akcí. Bohužel, některé akce, které bych chtěla dle svých nápadů uspořádat, se nemohou přes svoji finanční náročnost realizovat. Škola se snaží na některé aktivity vydělat prodejem výrobků na místních výstavách. Velkou podporu má škola ze strany zřizovatele. Ostatní sponzoři přicházejí sporadicky a pouze z řad rodičů. Mojí největší odměnou jsou rozjasněné dětské oči a tváře. V této práci vidím smysl.“

D: „Naše akce většina rodičů vyhledává. Přiznávám, někteří rodiče se akcí neúčastní, nebo velmi málo. Neuvědomují, že promarněné chvíle se nedají vrátit a čas rychle běží. To je volba každého z nás.“

D: „Chybí mi divadlo a koncerty. Chápu, že pořádání takovéto akce je finančně náročné a malá obec s omezeným rozpočtem si ji nemůže dovolit uspořádat. Uvítala bych nějakou legrační akci, pro pobavení a zasmání. Například sáňkování v maskách.“

D: „Ráda přispěji svými pořadatelskými zkušenostmi, ale ještě raději se nechám na nějakou akci pozvat a užiji si ji jako divák. Jen tak bych se přišla pobavit.“

D: „Akce pořádané místní školou přerušují stereotypní život v obci. Rodičům a dětem přinášejí netradiční prožitky a radost ze společně strávených chvil. Napomáhají k navazování a osvěžování sousedských vztahů a k předávání zkušeností.“

D5: muž, věk 46 a více, zaměstnanec obce, absolvent ZŠ, člen ČZS

D: „Při této otázce mě napadne více aktivit. Vánoční besídka, pokládání věnců nebo pasování mladých čtenářů v místní knihovně. Myslím, že nejtradičnější z těchto akcí je vánoční besídka.“

D: „Akci se účastním pouze, když mám čas, většinou pasivně. Můj čas je vyplněn mojí funkcí a týká se provozu školy po stránce ekonomické. V současné době se snaží vedení obce podávat žádosti o získání dotací z vyhlášených dotačních programů a zajistit zateplení školy a rekonstrukci školní zahrady a hřiště. S vedením školy máme nadstandartní vztahy a vždy je obec připravena být škole oporou.“

D: „Účast na pořádaných akcích nemohu posoudit, ale z doslechu jsem dostatečně informován. Akce mají kladné zpětné ohlasy.“

D: „Přivítal bych nové impulsy od spoluobčanů a lepší spolupráci na pořádaných akcích od neziskových i podnikatelských organizací. Novou aktivitu v obci vedení obce s otevřenou náručí přivítá a je ochotno finančně ji v přiměřené míře podpořit.“

D: „Pokud budu mít čas, ano.“

D: „Největším přínosem pro obec je setkávání lidí, chuť dělat něco společně, což je v současnosti prospěšné. Mezilidské vztahy se snadno ničí, ale těžko rovnají a utužují. Pořádané akce napomáhají k lepší atmosféře v místní lokalitě.“

D6: muž, věk 15 - 25, student, absolvent ZŠ

D: „V současnosti nemám ke škole na Srubech žádný vztah. Napadnou mě kroužky a vánoční besídka, je to tady tradiční mimoškolní akce.“

D: „Jako dítě jsem se jí účastnil aktivně. V současné době se na tuto akci chodím dívat jako divák a využívám jí k popovídání s učitelkami. Nevýhodou této akce jsou malé prostory zdejší školy. Myslím, že by prospělo, kdyby se akce konala v sále sokolovny“

D: „Akce, které jsem se účastnil, měla hojnou návštěvnost. O některých aktivitách jsem se dozvěděl bohužel pozdě. Domnívám se, že u některých akcích by se měla zlepšit informovanost veřejnosti, například včasným vyvěšením letáků a aktualizací webových stránek školy i obce.“

D: „Ano, přivítal bych další novou aktivitu pro uvolnění atmosféry v obci. Například závody v neobvyklých disciplínách jen tak pro legraci. V obci chybí parta lidí, kteří si dokáží udělat legraci sami ze sebe.“

D: „Jsem ochotný se akcí podílet organizačně, když o tom budu vědět a budu o to požádán“

D: „Díky těmto akcím se setkávám se spoluobčany, s bývalými spolužáky a kamarády. Seznámím se s jejich partnery a novými sousedy. U těchto setkání bývá dobrá atmosféra. Proberou se veškeré místní novinky. No prostě drby.“

D7: žena, věk 36 - 45, zaměstnankyně obce

D: „To vyjmenuji více akcí. Pro děti to jsou pořádané školní kroužky, které jsou dětmi hojně vyhledávané. Z tradičních akcí, které mají úspěch každý rok, je to vánoční besídka. Pokoušíme se zavést novou tradici pořádáním zpívání v kostele, doufám, že tato akce se bude líbit a prosadí se.“

D: „Z mého postavení vyplývá, že se skoro každé akce účastním jako organizátor.“

D: „Účast je vysoká. Myslím si, že nabízené akce jsou různorodé a rodiče je rádi využívají k netradičním hrátkám s dětmi a činnostem, které by spolu doma dělat nemohli. Najdou se však rodiny, které naší nabídky nevyužívají. Důvod se stěží odhaduje. Asi je to v současné době hlavně náročné zaměstnání některých rodičů nebo možná i lenost.“

D: „Nemám pocit, že by mimoškolních akcí pořádaných školou byl nedostatek, nebo že chybí. V každém ročním období je to jedna větší akce. Na podzim dýňobraní, v zimě vánoční besídka a zpívání koled, na jaře dny rodina a dílny, v létě letní slavnost. Mezi tím probíhá třeba sběr papíru a akce se prolínají.“

D: „Různé návrhy na účast v pořádání nových akcí s jinými aktéry zvažuje vedení školy. Když to je jen trochu časově možné zapojím se.“

D: „Každá akce pořádaná pro veřejnost zprostředkovává setkání obyvatel a neformální komunikace mezi lidmi napomáhá k utužování vztahů v obci. Zlepšuje a obohacuje společenský život obce. Hlavně místním důchodkyním. Bez těchto akcí si nedokážu naši obec představit.“

D8: muž, věk 26 -36, OSVČ, rodič, člen TJ Sokol

D: „Napadne mě okamžitě jmenovat vánoční besídku, které jsem se v letošním školním roce účastnil poprvé v roli rodiče (diváka). Jako dítě jsem podobné akce nezažil. Velice mě to oslovilo, byla tam příjemná rodinná atmosféra. Seznámil jsem se s rodiči a dětmi, o kterých jsem ani nevěděl, že bydlí ve stejné obci. Děti měly radost z předvedení svého nacvičeného pásma. Atmosféra byla z mého pohledu dokonalá“.

D: „Již jsem řekl Vánoční besídky, jako divák. V dubnu se chystám jít s malou na malování dřevěných zvířátek. Malovat moc neumím, ale ono z toho něco vyleze.“

D: „Myslím si, že akce jsou hojně navštěvované. Sám za sebe mohu říci, že pokud budu mít volný čas, tak se rád zúčastním. No, spíše si ten čas budu snažit vždy udělat.“

D: „Rád bych se účastnil nějaké sportovní akce společně s dětmi. Někaké soutěže, jízdy zručnosti, přetahování lanem atd. Jsem soutěživý typ a rád bych se s dcerou akcí účastnil. Proto bych tuto akci do budoucna uvítal.“

D: „Na akcích jsem ochoten se podílet finančně například sponzorskými dary. Upřednostňuji darování peněz. Pořadatelé už vědí pro koho je akce zaměřená a nakoupí si ceny. Mám to bez přemýšlení a starostí. Jako zpětnou vazbu bych uvítal možnosti umístění loga mé firmy na pozvánkách a na samotné akci i možnost prezentace prostřednictvím umístění mých katalogů.“

D: „Mohu říci, že pořádané místní akce mě osobně nutí, uvolnit se ze svého pracovního nasazení, trávit čas nejen s rodinou, ale například i se sousedy, s kterými se rád zastavím a popovídám.“

D9: žena, věk 46 a více, zaměstnankyně školy

D: „Kroužky dětí a různé akce, které škola pořádá. Největší tradici má vánoční besídka. Z novějších akcí je to dýňobraní a plánují se dílny s různými tématy (třeba dřevěná, korálková atd.)“

D: „Účastním se jako organizátor, pomáhám s výzdobou, nebo s dětmi vyrábím různé kulisy a výrobky. Popřípadě jiné pomocné práce“

D: „S účastí je to různé. Velké oblibě se každoročně těší již tradiční vánoční besídka. Velký úspěch i zpívání vánočních koled kostele. K velké účasti na těchto akcích jistě přispívá i vánoční atmosféra. Ve vánočním čase se lidé chtějí sejít. Jako by doháněli vše, co v celém roce nestihli. Ostatní akce mají návštěvnost menší. Důvodů může být více a nedají se přesně definovat.“

D: „Pěkné plesy nebo zábavy pořádané k různým tématům. Zajímavé by bylo téma třeba šedesátých anebo sedmdesátých let. Důležitá je ovšem kvalitní hudba. Hrající všechny žánry. To by se mi líbilo. Co se týče školy. Můj názor je takový, že akcí pro děti a rodiče pořádá dostatek. Nejdůležitější funkce školy je vzdělávací.“

D: „Na mimoškolních akcích se v současné době organizačně podílím. Připravuji různé pomůcky a pomáhám dle potřeby.“

D: „Největším přínosem těchto akcí je hlavně v neformální komunikaci. Někdy stačí málo k navázání nových vztahů a kontaktů. Někteří rodiče na těchto akcích nabízejí do budoucnosti pomocnou ruku a zde také někdy vznikají nové podmínky a nápady“.

D10: žena, věk 15 -25, studentka, absolventka

D: „Touto akcí je pořádání čarodějnic, ale v současné době mají jinou organizaci, přeji si, aby se organizace vrátila tam, kde byla před sedmi lety. Odpoledne a večer byly soutěže pro děti a dospělé. Večer se pátil velký oheň a opékaly vuřty. Na této akci jsem viděla snad všechny své kamarády a hojnou účast obyvatel. V současné době se ve večerních hodinách podpaluje oheň, opékají se vuřty a do nočních hodin se poslouchá hra na kytaru. Dle mého názoru, aktivita ztratila na atraktivitě“.

D: „Chodím pomáhat, když jsem požádána, skoro na každou akci. Účastnila jsem se každé akce už jako malé dítě. Moje maminka je už léta v základní škole zaměstnaná. Mám ráda místní atmosféru.“

D: „Myslím si, že rodiče těchto akcí rádi využívají a dobře se na nich baví. Svědčí o tom i jejich spokojený výraz a úsměv, když odcházejí, z pořádaných akcí domů.“

D: „Ano, přivítala bych tradiční ples. Z vyprávění vím, že bývali plesy SRPŠ. Mám po tanečních. Tak bych chtěla využít toho, co jsem se naučila. Určitě bych přesvědčila k účasti i moje rodiče a prarodiče. Zatancovala bych si s dědou. To by bylo fajn.“

D: „Už se podílím na organizaci zdejších akcí a jsem ochotna se podílet i do budoucna, baví mě to.“

D: „Určitě je přínos veliký, lidé nejsou pouze zalezlí v ulitách, ale jdou se společně pobavit, lépe se poznají. Akce dokazují, že se lidé jsou schopni pobavit i v těchto nelehkých časech.“

D11: žena, věk 46 a více, důchodkyně

D: *„Mimoškolní aktivity. Hm, když jsem měla ještě děti nebo vnoučata ve škole moc se mi líbily vánoční besídky. Tam děti měli nacvičené různé scénky a písničky. Toto jsem si nikdy nemohla nechat ujít. V zimě jsem se zúčastnila v kostele zpívání koled. Děti tam spoluobčanům zazpívaly známé i neznámé koledy. Náš kostel úplně ožil. Ta předvánoční atmosféra byla nezapomenutelná.“*

D: *„Na to už jsem odpověděla v první otázce. Pomáhala jsem s výzdobou našeho kostela, ve kterém se pořádalo zpívání koled. Tento rok jsme vytavily i dva dřevěné betlémy.“*

D: *„Pokud si vzpomínám, v kostele bylo mnoho lidí. Ani se nevešli všichni do kostela a stáli i v zádveří a různě na schůdkách. Účast byla opravdu hojná. Pan farář byl nadšený“.*

D: *„Mělo by se pořádat více akcí spojených s církví. Děti by měli vědět jaké církvi je zasvěcen místní kostelík a trochu o její víře. Přivítala bych třeba i akci spojenou s velikonočními svátky a s posvícením. Posvícení se v naší obci už moc nedrží. Líbilo by se mi posezení pro nás starší třeba s harmonikou. Nechat zaznít staré české písničky.“*

D: *„Já už pro svůj věk asi moc ne. Ale pokud budu moci, pomoci s něčím nenáročným pomohu ráda. Ráda také přispěji i malou finanční částkou.“*

D: *„V setkávání obyvatel. Zavolám svým kamarádkám, sousedkám a sejdeme se k popovídání. Pěkně pokecáme. Vždyť víte jak to myslím. Často se k nám už přidávají i naše děti“.*

D12: muž, věk 26 -35, rodič, OSVČ, zastupitel obce

D: *„Aktivit mě napadá více. Těžko vybírám konkrétní akci. Líbí se mi, jaké výrobky děti vyrábějí na výstavu, kterou škola pořádá společně se zahrádkáři. Z nově pořádaných akcí si mou oblibu získalo zpívání koled v místním kostele. Akce měla neobyčejnou atmosféru, kterou děti i dospělí hlavně o vánocích velice kladně vnímali“.*

D: „Když mám čas tak se akcí rád účastním. Někdy jako organizátor, jindy jen jako divák. Účast je většinou velice dobrá, i když někteří rodiče se účastní sporadicky. Pořadatele to zamrzí, že rodiče s nějakého důvodu nemohou nebo se nechtějí účastnit. S tím se, ale nic dělat nedá“

D: “Jak jsem již řekl. Účast je vysoká.

D: „V současné době mě nenapadá žádná akce, která v místní lokalitě chybí. Z mého pohledu, jako zastupitele jsou náměty na každou společenskou akci vítány. V současné době, přicházejí impulsy pouze od školy. Obce společné akce podporuje hlavně finančně. V současné době není snadné sehnat sponzory.“

D: „Jsem ochoten se na mimoškolních aktivitách aktivně podílet i v budoucnu. Domnívám se, že některá neochota se podílet, spočívá v celkové atmosféře této společnosti a negativními vlivy jsou finanční náročnost, malá motivace a neochota pomoci.“

D: „Přínos pořádaných akcí je v setkávání spoluobčanů, v navazování nových a v utužování již navázaných lidských vztahů, v nezávazném pobavení. Já to cítím jako odreagování od běžných starostí a načerpání nových sil.“

D13: žena, věk: 36 - 45, rodič, OSVČ

D: „Výlety, kroužky, různé akce pořádané školou pro děti a jejich rodiče.“

D: „Účastním se pasivně jako rodič. Velice se mi líbila vánoční besídka a zpívání koled. Vystoupení se dětem moc povedlo. Je vidět jak se děti baví a jak si to užívají. Rádi předvedou, co se naučili. I já jako rodič to moc prožívám a mám radost s nimi.“

D: „Myslím si, že rodiče si většinou čas udělají. Účast je vždy velká. Občas jsou na akcích vidět i prarodiče. V dnešní době se setkávám s ostatními rodiči jenom na těchto akcích. Mimo školu se nemám čas se sousedy scházet.“

D: „Nikdy jsem o tom nepřemýšlela. Zdá se mi, že děti mají ve škole bohatý mimoškolní program. Dále některé děti a dospělí navštěvují různé akce a programy pořádané v okolních větších městech. Někdy je dobré zajet se pobavit za hranice obce.“

D: „Ani ne. Jsem časově zaneprázdněna. Sotva si udělám čas na předem ohlášené plánované akce.“

D: „Přínosem je určitě kulturní vyžití. V současné době je čím dál tím méně času na setkávání se sousedy nebo s ostatními rodiči. Tyto akce zajišťují zejména setkávání místních obyvatel. Děti se během těchto akcí seznámí s rodiči nebo prarodiči svých kamarádů a naučí se s nimi komunikovat. Postupně poznávají obyvatele obce. Vztahy ve zdejší obci nejsou tolik anonymní jako ve velkých městech.“

D14: muž, věk: 15 - 25, student, absolvent, člen TJ Sokol

D: „Vánoční besídka, protože jsem jí měl rád jako malý kluk, když jsem navštěvoval místní školu“.

D: „Účastnil jsem se vždy, když jsem chodil do školy na Srubech. Poté, co jsem opustil zdejší školu, jsem se nikdy neúčastnil ani nepomáhal s akcemi pořádanými školou“.

D: „Nemohu soudit. Jako rodič bych se asi snažil účastnit na akcích pořádaných pro rodiče. Propojuje se tím vazba mezi zmíněnou školou a mladými občany obce. Také se domnívám, že by bylo dobře pořádat více akcí i pro širší veřejnost.“

D: „Přivítal bych větší propojení vzájemné spolupráce školy a sokola. Domnívám se, že toto propojení by přispělo ke zlepšení fyzické tělesné stránky dětí“.

D: „Jsem ochoten se zúčastnit a pomáhat na akcích místní školy zcela dobrovolně. Stačí, aby mě někdo ze školy oslovil“.

D: „Finančně ne, třeba s organizací.“

D: „Pro zdejší lokalitu mají školní akce velký význam. Škola tím přispívá k dalšímu rozvoji obce. Udržuje tím v obci mladé rodiče s dětmi, vlastně celou mladou generaci. Pokud mladí utečou do měst, vesnice nebude mít následovníky a hrozí, vylidnění. Společenské dění tohoto charakteru hodně ovlivňuje život lidí na vesnici z hlediska společenského přínosu a atraktivity.“

D15: muž, věk: 26 - 35, OSVČ, rodič, absolvent

D: „Různé kroužky, vánoční besídka a jiné akce pořádaných školou. Jako malý jsem chodil do pionýra a různých kroužků pořádaných školou. Měli jsme i různá vystoupení pro rodiče. Nejvýznamnější byla a je asi i v současné době vánoční besídka.“

D: „Účastnil jsem se po letech vánoční besídky. Letos poprvé v jiné roli. Na vánoční besídce byla báječná atmosféra, kterou jsem si pamatoval ze vzpomínek. Jako rodič jsem to snad prožíval ještě hlouběji. Bylo to jiné, zvláštní, co probíhá rodičům hlavou, když vidí vystupovat své ratolesti. V současné době se chystám na jarní dílny. Na podzim jsme měli malování s dětmi i tato akce se všem moc líbila.“

D: „Účast je hojná. Myslím si, že je dobře, že se rodiče mohou podílet na mimoškolních aktivitách svých dětí pořádaných školou, propojuje se tím vazba mezi zmíněnou školou a mladými občany obce. Také se domnívám, že je dobře, že jsou na některé akce zváni i ostatní spoluobčané.“

D: „Uvítal bych nějakou sportovní akci spojenou se zábavou. Třeba sjezd na lyžích v maskách. Vlastním stylem a na jakémkoliv prostředku. Myslím, že by se děti i dospělí hodně pobavili.“

D: „Ale ano. Pomohl bych finančně. Daroval bych finanční obnos nebo zakoupil nějaké dárky. S organizací nemám zatím žádné zkušenosti. Nikdy jsem nic podobného nepořádal. Jsem ochoten se převléknout a aktivně se účastnit. Rád si užiji tuto zábavu. Nevím, zda by byly spoluobčané ochotni se takovéto atrakce zúčastnit.“

D: *„Vliv na místní lokalitu? Lidé se při těchto akcích více poznají. Na malé obci je to potřeba. Je dobré znát svého souseda. Někdy je sousedské pomoci zapotřebí. Ve městě je vše více anonymní. V této obci jsem vyrostl a ve městě bych asi neuměl žít.“*

Příloha č. 3 *Fotografie obce, školy a školky ve Srubech*

Starobylá kovárna; Místo kde začala 1765 první výuka

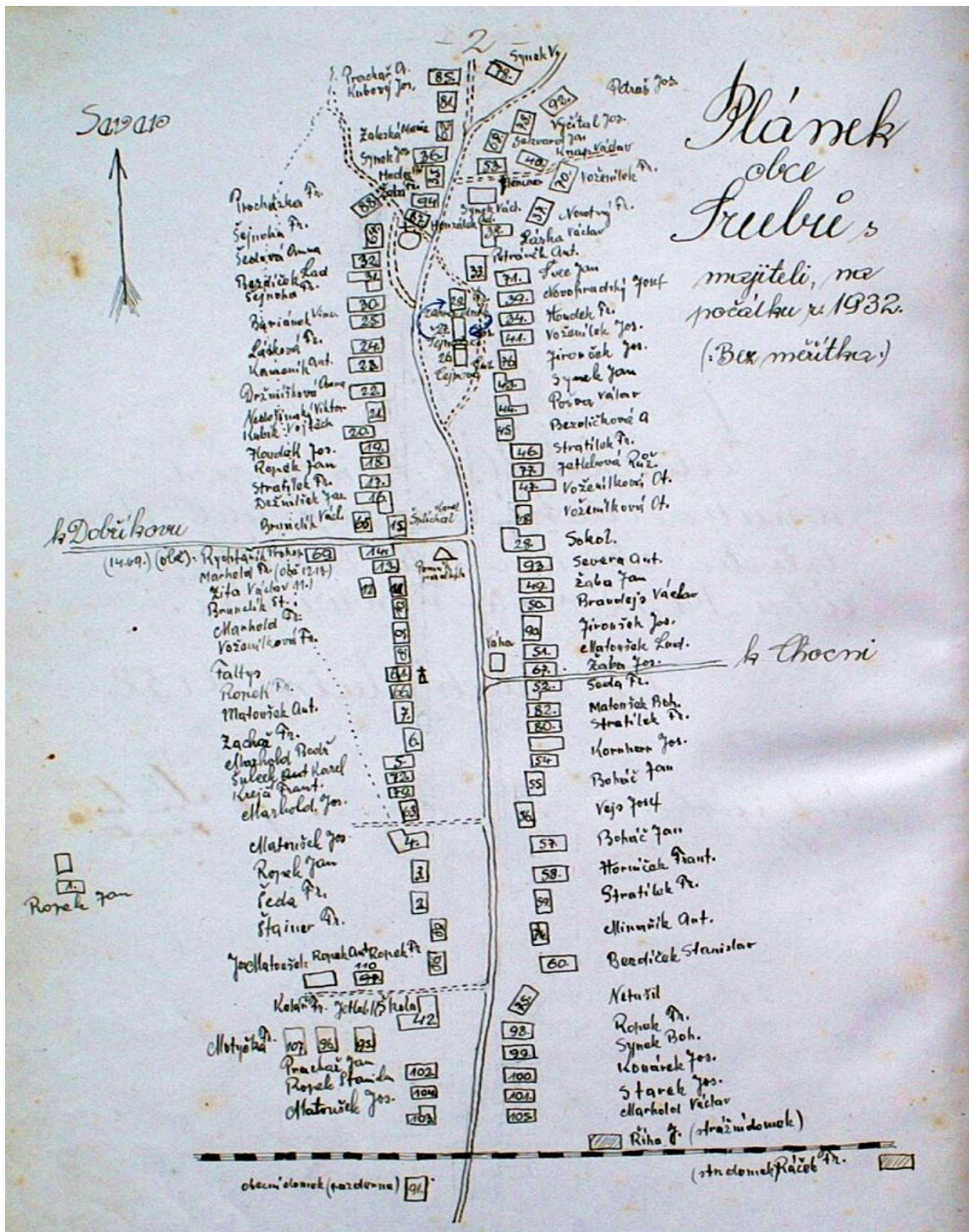
Zdroj: F. Flajtingr, Kronikář František Češka Kronika obce Srubů I, str. 7

Integrovaná základní škola a mateřská škola Sruby v současnosti

Zdroj: www.obecsruby.cz

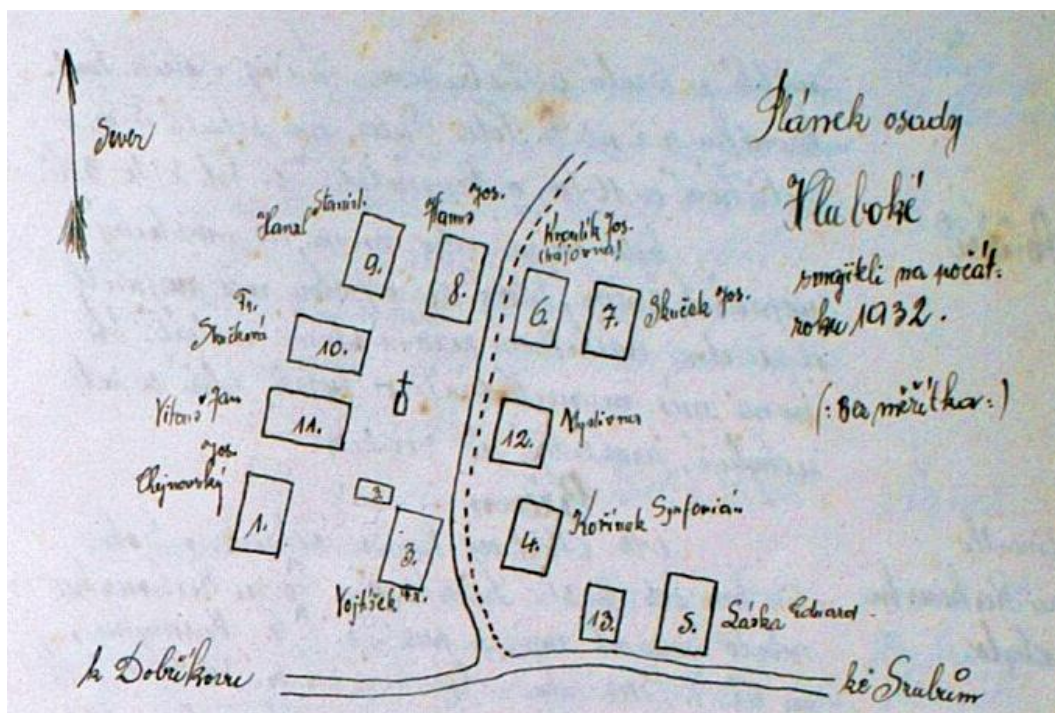

Plánek obce Sruby z roku 1932

Zdroj: Kronika Srubů II. Nakreslil kronikář K. Jetleb, str. č. 2

Plánek osady Hluboká z roku 1932

Zroj: Kronika Srubů II. Nakreslil kronikář K. Jetleb, str. č. 3

Obec Sruby v roce 2010 z ptáčí perspektivy

Zroj: www.obecsruby.cz

Pohlednice z roku 1920: 1. Kostel, 2. Škola (v provozu od 1843 -1956), 3. hostinec, 4. Láskův statek, 5. Obchod a pekařství

Zdroj: Kronika obce Srubů I., Kronikář F. Češka, str. č.49

Pohlednice ze současné doby: Pohled na srubský kostel, IZŠMŠ Sruby, budovu sokolovny TJ Sokol Sruby

Zdroj: www.obecsruby.cz